

KURJER POZNANSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i gieldowego dr. Marjan Chelmiński.
za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 508⁹ Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 1 listopada 1936

Rok 31

Poznań, 31 października.

W obliczu święta zmarłych

W dniu 1 listopada tradycyjnym zwyczajem podążymy wszyscy na miejsca, gdzie snem wiekiustym spoczywają nasi najbliżsi, nasi najdrożsi, — by w cmentarnej ciszy złożyć cześć ich ceniom i wzniesć żarliwe modły do Pana zastępów. Pochylą się kornie czoła niezliczonych rzesz żywych w obliczu majestatu śmierci, która jest równocześnie zarodkiem nowego, już wiecznego życia.

I ta właśnie Wielka Przemiana sprawia, że, chociaż dzień Wszystkich Świętych jest poświęcony pamięci zmarłych, nie powinien być przepełniony wyłącznie pierwiastkami bólu i smutku, lecz nacechowany niemniej niezłomnym postanowieniem jaknajlepszego wykorzystania swego życia w służbie doczesnej.

Pod tym względem zwróćmy się właśnie pamięcią ku nieobecnym już, którzy na zawsze od nas odeszli, rozpamiętując ich życie i czerpiąc z niego wskazania na własną drogę dalszej walki z wszelkimi trudnościami i przeciwnościami. Takie rozpamiętywanie będzie najlepszym uczczeniem zmarłych, bowiem nie w pustych jeno słowach, lecz wspartym na fundamencie czynów.

Niejednego natchnie przykład najdroższych, nieobecných ciałem, ale złączonych z nami nierozzerwalnymi węzłami ducha, i pozwoli mu spełnić możliwie najlepiej wszystkie obowiązki w służbie Bożej i narodowej. Pokrzepieni duchowo, snadniej będziemy mogli stawiać czoło różnym przeciwnościom, snadniej znajdziemy w sobie nowe zasoby sił, by stać się godnymi w całej pełni tych powinności, jakie nakładają na nas ciężkie, przełomowe czasy.

W ten sposób święto zmarłych nabierze specjalnej wymowy, zbliży nas, zespoli poniekąd z nieobecnymi już pracownikami i bojownikami w jednym wielkim dążeniu do zwycięstwa nieśmiertelnych naszych ideałów nad wszelkimi siłami rozkładowemi.

*

Na tegoroczne święto zmarłych przybędzie nam nowa mogiła. Odprawimy dziś do niej śp. Bohdana Jarochońskiego, odprowadzimy w skupieniu, w głębokiej zadumie.

Cmentarze poznańskie mieszczą w swem łonie dużo zasłużonych pracowników na niwie ojczystej, — z czasów zarówno zaborczych jeszcze, jak z okresu wojny światowej oraz z doby już obecnej. Ku nim to wszystkim, ku tym o nazwiskach głośniejszych, czy czołowych oraz ku tym, co odeszli wśród ciszy i szarzyzny życia codziennego, zwrócona będzie myśl nasza serdeczna w święto zmarłych.

„Linja Maginota” na straży Francji

Podróż min. Daladier i gen. Gamelin wzdłuż północno-wschodniej granicy —
Oświadczenie min. wojny — Rozbudowa marynarki i lotnictwa

Paryż. (PAT). Paweł Plichon, reprezentujący w izbie jeden z departamentów północnych, wystosował na ręce przewodniczącego komisji wojсковей p. Guy la Chambre list, w którym za jego pośrednictwem zwraca się do ministra obrony narodowej p. Daladier z prośbą, aby ten zechciał na najbliższym posiedzeniu komisji wojсковей, a więc 4 listopada, ujawnić zamiary rządu co do przedłużenia linii fortyfikacyjnej Maginota ku północy wzdłuż granicy francusko-belgijskiej aż do Dunkierki.

W kołach politycznych sadzą, iż obecna podróż min. obrony narodowej w towarzystwie gen. Gamelin wzdłuż granicy francusko-belgijskiej oznacza, że sprawa przedłużenia linii Maginota na północ jest już obecnie przedmiotem rozważań rządu.

Paryż. (PAT). W związku z inspekcją granicy północnej min. Daladier oświadczył przedstawicielom prasy:

„W czasie podróży wzdłuż granicy północnej zbadałem w towarzystwie gen. Gamelin i odpowiedzialnych wyższych wojskowych system potężnych umocnień, który osłoni całą naszą przemysłową prowincję północną. Część tego planu jest już wykonana, reszta będzie uskuteczniła z nieodzownym pośpiechem.

„Wraz z całą ludnością północnych części kraju żywie pełne zaufanie do naszej armji. Wysiłek, dokonany przez nią w tej części kraju, doprawdy dodaje otuchy”.

Po śniadaniu w Mont Cassel gen. Gamelin odjechał do Paryża, oświadczaając dziennikarzom: „Bądźcie spokojni, o niczem nie zapomnimy!”

Min. Daladier udał się jeszcze do Cost-Cappel, a stamtąd do stolicy.

Paryż. (ATE). Min. marynarki wojennej ustaliło program budowy nowych jednostek morskich na rok budżetowy 1937.

„Paris Soir” donosi, że program przewiduje budowę 51 okrętów wojennych. Z liczby tej tylko jeden będzie większy, a mianowicie krążownik o wyporności 7.600 tonn, wyposażony w 2 działa kalibru 15,5 cm.

Joza tem przewidziana jest budowa dwóch torpedowców po 1.700 tonn, 4 torpedowców o wyporności 1.000 tonn i 7 łodzi podwodnych, z których dwie będą posiadały po 1.500 tonn, a dwie po 800 tonn, dwóch statków nadbrzeżnych, 30 awizo, 4 lotniskowców, 2 kontrtorpedowców oraz kilku statków pomocniczych i statku-cysterny.

Prace nad reperacjami lotniskow-

ców oraz nad budową pancernika zostały chwilowo przerwane.

Paryż. (PAT) Min. lotnictwa ogłosiło komunikat, który podaje, że wzmocnienie armji powietrznej, zdecydowane ostatnio przez radę ministrów, przewiduje zwiększenie liczby samolotów bojowych o 50 proc. Aparaty będą najnowszej typu, bardzo szybkie i o wielkim zasięgu.

Lotnicze jednostki bojowe, mające

współdziałać z siłami lądowymi i morskimi, otrzymają aparaty, przystosowane odpowiednio do swych zadań. Wydatki poczynione będą z kredytów specjalnych w wysokości 5 miliardów franków, przyznanych przez radę ministrów. Stan armji lotniczej zostanie zwiększony o 10.000 ludzi. Wydano również zarządzenie celem wcielenia tysiąca oficerów.

Prowokacyjne demonstracje komunistów

Paryż. (tel. wł.) Dzisiejszy „Matin” donosi o wielkiem wzburzeniu, jakie w senackiej komisji marynarki wywołała wiadomość o demonstracjach z okazji wizyty podsekretarza stanu dla marynarki wojennej w Cherbourg.

W czasie tej wizyty podsekretarza część robotników, należąca do komunistycznych związków zawodowych, wznosiła obraźliwe okrzyki i śpiewała prowokacyjne piosenki. W chwili gdy

przechodził wiceminister w otoczeniu admirałów, oficerów, inżynierów, przed którymi marynarze prezentowali broń, skomunizowani robotnicy nucili międzynarodówkę, a specjalnie zwrotkę, w której mowa o tem, że kule przez robotników fabrykowane przeznaczone są dla admirałów.

„Jeszcze nigdy, w całej swej historii — kończy „Matin” — marynarka francuska nie przeżyła tak poniżających chwil.”

Papieska Akademia Nauk

Miasto Watykańskie. (PAT). Ojciec św. Pius XI wydał motu proprio, w którym ogłasza reformę dotychczasowej „akademii papieskiej”.

W skład nowej, która otrzymała nazwę Papieskiej Akademii Nauk, wchodzi 70 uczonych mianowanych bezpośrednio przez Ojca świętego. Poza tem członkami zostają kierownicy: obserwatorium watykańskiego, laboratorium astronomicznego, biblioteki watykańskiej, archiwów sekretnych i muzeum etnologicznego.

Na uwagę zasługuje, że Ojciec św. oświadczył, iż członkami akademii mogą być mianowani nie tylko uczeni

katolicy, ale i niekatolicy, tacy jednak, którzy działalnością swą, ani piśmami nie atakowali religji i nie przeczyli zasadom etyki. Lista członków obejmuje 32 uczonych włoskich. M. in. członkiem akademii mianowany został Polak, ks. biskup Michał Godlewski, profesor historii powszechnej Kościoła na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Pierwsze inauguracyjne posiedzenie akademii odbędzie się pod przewodnictwem Ojca św. 6 lutego, w rocznicę objęcia przez Piusa XI Stolicy Apostolskiej.

Niebezpieczeństwo powodzi mija

Kraków. (PAT). Wobec ustania deszczów i wypogodzenia się w godzinach wieczornych rzeki na terenie woj. krakowskiego zaczęły w górnych biegach opadać. Jedynie w gromadzie Przeciszów w pow. wadowickim potok Bachorz wystąpił z brzegów i zalał 30 domów do wysokości około 20

cm. Obecnie woda opada i niebezpieczeństwa niema.

Według ostatnich meldunków stan Soly w Porąbce wynosi + 226 cm. Przemszy w Chełmku + 140 cm. Stan Wisły na wodowskazu w Pustyni 488 cm., Wisły malej w Jawiszowicach 674 cm. Mała Wisła w Skoczowie opada. W Krakowie Wisła podniesie się przypuszczalnie jeszcze o metr, nie stwarzając zresztą żadnego niebezpieczeństwa.

Na Skawie niebezpieczeństwo mija. Sola mimo przekroczenia poziomu alarmowego w Porąbce o 46 cm. nie grozi wylewem. Dunajec będzie jeszcze nieco przybierał w swym dolnym biegu, nie stwarzając niebezpieczeństwa wylewu, wobec tego, że w górnym biegu wody zaczęły już opadać.

Ślub Kiepur

Katowice. (PAT). Dziś w południe prezydent m. Katowic dr. Kocur udzielił ślubu cywilnego Janowi Kiepurze i Marcie Eggerth.

Echa aresztowania Karola Maurrasa

Paryż. (PAT). Wiadomość o aresztowaniu naczelnego redaktora „Action Francaise” i jednego z czołowych przywódców ruchu monarchistycznego we Francji Karola Maurrasa uzupełnić należy następującymi szczegółami:

Aresztowanie nastąpiło w godzinę po ogłoszeniu wyroku przez sąd kasacyjny. Odrzucił on odwołanie od dwóch wyroków z czerwca i lipca rb., które skazywały Maurrasa na 3 i 8 miesięcy więzienia za artykuły, nawołujące jakoby do zabójstwa premiera Bluma i do wyrznięcia stu kilkunastu deputowanych lewicowych. Oskarżony, który jest jednym z czołowych publi-

cystów francuskich, będzie odbywał obecnie łącznie obie kary, tak, że w sumie przesiedzi w więzieniu mniej, niż 8 miesięcy, po zastosowaniu wobec niego wszelkich okoliczności łagodzących.

P. Karol Maurras jest już człowiekiem w podeszłym wieku, bo liczy około 70 lat. Prasa prawicowa, pisząc o tem aresztowaniu, składa mu wyrazy sympatii i podkreśla wyjątkową szybkość, zwykle bowiem pomiędzy wyrokiem ostatecznym i aresztowaniem upływa 8 dni. Tymczasem p. Maurras aresztowany został natychmiast po wyroku.

Dążenia polityki Trzeciej Rzeszy

Dokoła misji amb. Ribbentropa — Współdziałanie włosko-niemieckie — Możliwości powrotu do Genewy

Berlin. (PAT). Zdaniem zagranicznych kół politycznych Berlina, przyjazd do Londynu amb. Ribbentropa i wręczenie listów uwierzytelniających królowi Edwardowi stwarza warunki do rozpoczęcia rozmów niemiecko-angielskich.

Osiągnięcie porozumienia z Włochami w czasie ostatniej bytności min. Ciano zmieniło korzystnie samopoczucie dyplomacji niemieckiej, przerywając odosobnienie Rzeszy, w którym ostatnio się znajdowała. Amb. v. Ribbentrop oprze się na wyraźnym i sformułowanym stanowisku Niemiec i Włoch.

Należy oczekiwać, iż Rzesza nie ograniczy się do udzielania wyjaśnień na stawiane pytania, lecz wystąpi z własną inicjatywą rozstrzygnięcia aktualnych zagadnień. Krąży pogłoska, że w zgodzie z Włochami będzie nadal sprzeciwiać się wszelkiemu rozszerzeniu zasięgu konferencji na wschód. Natomiast proponuje zawarcie z Francją paktu o wyrzeczeniu się wojny, gwarantowanego przez W. Brytanię i Włochy.

W sprawie Ligi Nar. w ostatnich rozmowach niemiecko-włoskich nie poruszano wcale możliwości wystąpienia Włoch z Genewy. Przeciwnie, miało dojść do wniosku, że pożądanym byłoby stworzenie okoliczności, umożliwiających Niemcom powrót pod pewnymi warunkami. M. in. Rzesza domagałaby się rozdzielenia między paktem Ligi a traktatem wersalskim, zastąpienia mechanizmu sankcyj ligowych nowym systemem pokojowego regulowania sporów itd.

Śp. Ferdynand Ruszczyk

Wilno. (PAT). Wczoraj w majątku rodzinnym Bohdanowie zmarł w wieku lat 66 znakomity artysta-malarz ś. p. Ferdynand Ruszczyk, profesor honorowy, długoletni dziekan i twórca wydziału sztuk pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego, komandor orderu „Polonia Restituta”, kawaler orderu Legji Honorowej oraz wielu innych orderów.

Zgon Daszyńskiego

Katowice (Tel. wł.). W nocy o godz. 2.30 w Domu Zdrowia w Bystrzy na Śląsku zmarł Ignacy Daszyński.

Eksportacja zwłok odbędzie się w poniedziałek rano do Krakowa, a we wtorek do Domu Górników w Krakowie pogrzeb.

Ignacy Daszyński był jednym z przywódców P. P. S. Urodził się w r. 1866 w Małopolsce. Był w gimnazjum w Stanisławowie, z którego został usunięty z powodu działalności politycznej, wobec czego zdawał maturę jako eksternista. Studiował następnie zrazu zagranicą w Zurychu, poczem był na prawie w uniwersytecie w Krakowie i Lwowie, pracując równocześnie czynnie w różnych organizacjach robotniczych. W r. 1890 założył w Małopolsce socjal-dem. W 1897 r. wybrany został do parlamentu Austrii z 5 kurji i zasiadał w nim bez przerwy do 1918 r. Był wiceprezesa Kół Polskiego w Wiedniu, wiceprezesa N. K. N. W dniu 1 listopada 1918 stanął na czele jedenastodniowego t. zw. rządu lubelskiego. Od 27. 7. 1920 do 8. 1. 1921 był wicepremierem oraz posłem do wszystkich Sejmów za wyjątkiem ostatniego. W latach od 1928 do 1930 był marszałkiem Sejmu.

Wiadomości

W Niemczech zachodnich w Bonn skazano na śmierć niejakiego Brodesera i jego przyjaciółkę Johannesberg. Otruli oni wspólnie żonę Brodesera i męża Johannesberg. W Wuppertalu w analogicznej sprawie skazano na śmierć inną zbrodniczą parę.

Według pogłoszek urzędowo niepotwierdzonych tajna policja państwowa rozwiązała berlińską drużynę zmotoryzowaną młodzieży hitlerowskiej i aresztowała jej przywódcę.

„Frankfurter Ztg.” donosi, że władze Prus wschodnich zmieniły nazwę gminy Judendorf na „Hermannswalde” i miejscowości Juden na „Buchental”.

Ślub następczyni tronu holenderskiego Juliany z księciem Bernardem Lippe Biesterfeldem odbędzie się 12 stycznia 1937 r. w kościele św. Jakuba w Hadze.

Koła niemieckie liczą się co prawda z trudnościami misji v. Ribbentropa w punktach specjalnie drażliwych dla W. Brytanji, jednak zdają się żywić

pewien optymizm ze względu na pomysłny przebieg rozmów włosko-niemieckich i oświadczenie o neutralności Belgii.

O stosunkach Polski z Czechosłowacją

Praga. (PAT). W komisji spraw zagranicznych sejmku odbyła się dyskusja nad oświadczeniem min. spraw zagr. Krofty. Zabrał m. in. głos poseł słowacki, dr. Karol Sidor.

Oświadczył on na temat ustępu, dotyczącego Polski, że w swem ostatnim przemówieniu w komisji zagranicznej wypowiadał się za tem, aby sporne zagadnienia załatwiać bezpośrednio na drodze Praga — Warszawa.

Mówca scharakteryzował następnie żądania 150-tysięcznej ludności polskiej na Śląsku Cieszyńskim w dziedzinie szkolnictwa i stwierdził, przytaczając liczne przykłady, że Słowacy zawsze tradycyjnie wykazywali duże sympatie dla Polaków. W roku 1848 występowali w obronie Polaków, któ-

rych wówczas uciskano w Austrii. Przywódca słowackiego stronnictwa ludowego, ks. Hlinka, występował w parlamencie praskim za zbliżeniem słowacko-polskim.

Sam poseł Sidor od roku 1920 porusza stale w dzienniku „Slovak” sprawę zbliżenia czesko-słowacko-polskiego, a w ramach tego zbliżenia — polsko-słowackiego porozumienia kulturalnego.

Słowacy mają we krwi sympatię dla Polaków. Przyjaźń do Polski jest ich starą tradycją. Należy słowackie zainteresowanie sprawami polskimi widzieć w prawdziwym świetle. Należy wysłuchać głosu ludności polskiej na Śląsku Cieszyńskim i uznać sprawiedliwość jej sprawy.

Oreddie króla Edwarda VIII

Londyn. (PAT). Ag. Reutersa donosi:

Oreddie królewskie z okazji odroczenia sesji parlamentu, odczytane w obu izbach, brzmi następująco:

„Zwracam się do panów po raz pierwszy w charakterze panującego. Moje stosunki z zagranicznymi państwami są naogół w dalszym ciągu przyjazne, a w szczególności mam nadzieję, że traktat angielsko-egipski będzie stanowił początek nowej ery, w której współpraca angielsko-egipska będzie wzmocniona. Szczęśliwy wynik konferencji o cieśninach Dardanelskich dał dobry przykład dla przyszłości.

„Rząd mój pozostaje nadal niezłomnie wierny zasadom paktu Ligi Narodów i podał już do wiadomości swój pogląd na sposoby polepszenia stosowania tego paktu. Rokowania lokarnejskie trwają.

„Z niepokojem obserwuję przebieg wydarzeń w Hiszpanji. Rząd mój nie szczędził zabiegów, aby poprzeć wysiłki humanitarne na rzecz złagodzenia

doli ludu hiszpańskiego. Usiłując zapobiec nieszczęściom, wynikającym z tych rozruchów, flota moja trzyma się szczytnych tradycji W. Brytanji. Polityka rządu mojego dążyła stale do umiejscowienia tej nieszczęsnej walki, współpracowała wydatnie w odnośnych rokowaniach i w stosowaniu zawartej umowy.

„Mam nadzieję, że przedsięwzięte ostatnio zarządzenia walutowe rządu francuskiego oraz innych państw otworzą drogę dla nowego polepszenia stanu handlu międzynarodowego. Dziękuję panom za uchwały, powzięte dla utrzymania godności korony W. Brytanji.

„Zasadnicze zarządzenia dla ulepszenia i wzmocnienia sił obrony państwa nadal będą prowadzone. Raduję się nowym wzrostem handlu i zmniejszeniem się liczby bezrobotnych w 1936 r.”

W dalszym ciągu oreddie królewskie mówi o zarządzeniach, dotyczących zagadnień polityki społecznej i wewnętrznej.

Skazanie trucielek z Katowic

Katowice (AZS). Przed sądem okręgowym rozpoczął się proces przeciwko trucicielkom z Katowic, oskarżonym o systematyczne zatrucie arsenikiem swego męża i ojca Piotra Włoki.

Po otwarciu przewodu osk. Franciszka Włokowa stawia wniosek o wykluczenie jawności, czego jednak sąd nie uznaje za wskazane i wniosek ten odrzuca. Następnie zabiera głos prokurator, wnosząc o przesłuchanie każdego z oskarżonych osobno. Do tego wniosku sąd się przychylił.

Jako pierwsza zeznaje 48-letnia Franciszka Włokowa. Przyznaje się ona do winy, tłumacząc swój ohydny czyn niemożnością dalszego współżycia z mężem, który stale się upijał i w niemilosierny sposób maltretował ją i córki. Arsenikiem dostarczał jej mąż córki Zofji, Józef Sikora. Nie wiedział on o zbrodniczych zamiarach teściowej a trucizny dostarczał do tępienia robactwa. Twierdzi, że córki również nie wiedziały o jej zbrodniczych poczynaniach.

Zofja Sikorowa oświadcza, iż odnośnie matki i dalszych sióstr, odmawia wszelkich zeznań. Jednakże w końcu rozwiązuje się jej język i odpowiada na wszystkie pytania trybunału.

Zofja Sikorowa przyznaje się do dwukrotnego nalania do mleka rozpuszczonego w wodzie arseniku ojcu i wie również o tem, że trucizny dostarczał jej mąż, nie zdając sobie sprawy z jej przeznaczenia.

Druga córka Emilia Paluch do winy się nie przyznaje i oświadcza, że

o przyczynach śmierci ojca dowiedziała się dopiero po pogrzebie.

Gertruda Włokowa również do winy się nie przyznaje a na wszelkie pytania sądu odpowiada przecząc ze swawolnym uśmiechem, co w końcu spotyka się z bardzo ostrą admonicją ze strony trybunału.

Główny świadek oskarżenia, Józef Sikora, który po ujawnieniu strasznego czynu natychmiast powiadomił policję, a sam pozostał się natychmiast z żoną i zabrał dziecko, złożył w śledztwie druzgocące zeznania, opowiadając, jak nadużyto jego dobrej wiary.

W wyniku rozprawy sąd ogłosił wyrok, mocą którego Franciszka Włokowa skazana została na 9 lat więzienia, a Zofja Sikorowa na 8 lat więzienia. Emilję Paluchową i Gertrudę Włokównę uwolniono dla braku dowodów winy. W związku z tak wysokim wymiarem kary prokurator postawił wniosek o aresztowanie z miejsca obu zasądzonych, co trybunał uwzględnił.

Niepokojący strajk

Paryż (PAT). Wśród całego szeregu strajków, trwających obecnie we Francji, główną uwagę opinii zwraca położenie w zagłębiu Roubaix i Tourcoing, gdzie wskutek trwającego od kilku tygodni strajku okupacyjnego w paru kopalniach węgla unieruchomione zostały liczne fabryki.

Ostatnio dostarczone koleją transporty węgla wyładowywane były i przewożone do fabryk pod eskortą wojska. Mimo to doszło do kilku

ng 19 324/5

starć ze strajkującymi, którzy zatrzymywali samochody ciężarowe, wiozące węgiel.

Ostatecznie położenie prowizoryczne uregulowano w ten sposób, że robotnicy zgodzili się na zaopatrywanie w węgiel fabryk, nieobjętych strajkiem przez intendturę wojskową, przyczem do transportu użyte miałyby być wojskowe samochody ciężarowe.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 31. 10. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uspokojenie spokojne)	17.75—18.00
Pszenica (Uspokojenie spokojne)	25.75—26.00
Jęczmień browarowy	25.00—26.00
Uspokojenie spokojne.	
Jęczmień 630—640 g/l.	20.75—21.00
Jęczmień 667—678 g/l.	21.25—21.50
Jęczmień 700—715 g/l.	22.25—23.00
Uspokojenie spokojne.	
Owies (Uspokojenie słabe)	16.00—16.50
Maka	
żytnia wyciąg 0-30% wł. w.	28.00—28.25
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	27.50—27.75
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	26.00—26.50
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	18.00—18.50
żytnia posł. pon. 65% wł. w.	15.50—16.00

Uspokojenie spokojne.	
pszena gat. I wyc. 0-2% wł. w.	42.00—43.00
pszena gat. IA 0-45% wł. w.	41.00—41.50
pszena gat. IB 0-55% wł. w.	39.50—40.00
pszena gat. IC 0-90% wł. w.	39.00—39.50
pszena gat. ID 0-65% wł. w.	38.00—38.50
pszena gat. IIA 20-55% wł. w.	37.00—37.50
pszena gat. IIB 20-65% wł. w.	36.25—36.75
pszena gat. IID 45-65% wł. w.	32.75—33.75
pszena gat. IIF 55-65% wł. w.	28.75—29.75
pszena gat. IIIA 65-70% wł. w.	21.50—22.50
pszena gat. IIIB 7.75% wł. w.	18.00—19.00

Uspokojenie spokojne.	
Oreby żytnie stand.	12.00—12.50
Oreby pszenne grube stand.	13.25—13.75
Oreby pszenne średnie stand.	12.25—13.00
Oreby jęczmienne	13.25—14.50
Rzepak zimowy	44.00—45.00
Siemie lniane	42.00—45.00
Gorzczyca	31.00—34.00
Groch Wiktorja	22.00—25.00
Groch Folgera	24.00—26.00
Mak niebieski	64.00—68.00
Koniczyna biała	100.00—125.00
Ziemniaki jadalne	3.10—3.30
Ziemniaki fabryczne za kilo	17.1/2
Makuch lniany w taflach	21.00—21.25
Makuch rzepak w taflach	16.50—16.75
Słoma pszena luzem	2.00—2.25
pszena prasowana	2.50—2.75
żytnia luzem	2.10—2.35
żytnia prasowana	2.85—3.10
owsiana luzem	2.35—2.60
owsiana prasowana	2.85—3.10
jęczmienna luzem	2.00—2.25
jęczmienna prasowana	2.50—2.75
Siano	
zwykłe luzem	4.25—4.75
zwykłe prasowane	4.90—5.40
nadnoteckie luzem	5.15—5.65
nadnoteckie prasowane	6.15—6.65

Ogólne uspokojenie spokojne.

Ogólny obrót: 2021,3 tonn. w tem żyta 590 tonn, pszenicy 25 tonn, jęczmienia 630 tonn, owsa 51 tonn.

Uwaga! Ziemniaki żółtomięsne ponad notowanie.

Philips Super 456 A stereofoniczny posiada 7 wysokosprawnych obwodów, pochyną skalę z wymienną tabelą stacji, automatyczny antifading, regulację barwy tonu i siły głosu i szereg innych urządzeń technicznych po raz pierwszy zastosowanych w radiotechnice.

PHILIPS *Stereofoniczny* **SUPER 456 A**

SŁUCHAJCIE ODBIORNIKÓW STEREOFONICZNYCH. ONE JEDNAK BRZMIĄ LEPIEJ...

Szydło z worka Trzeciej Rzeszy

Można już w tej chwili przystąpić do ułożenia jakby małego kalendarza t. zw. nowego Locarna, czyli umowy państw zachodnich, na którą... niezbyt się dziś zanosi.

7—31 marca 1936. Dnia 7 marca rb. wojska niemieckie obsadzają pas rozbrojony nadreński, gwałcąc traktat

Nowy ambasador III Rzeszy w Londynie v. Ribbentrop

cia wyraźnie postawionych pytań.

23 lipca 1936. — Odbywa się w Londynie narada tylko angielsko-belgijsko-francuska, bo Włochy już się boją, a z Niemcami niema nawiązania po zamachu nadreńskim. Uchwała tej narady postanawia: niezbędny jest zjazd pięciu państw zachodnich, ale gdy przedmiot obrad nad zabezpieczeniem pokoju będzie się rozszerzał, przewiduje się powołanie także innych państw. Do 30 lipca r. b. otrzymał rząd angielski zawiadomienie ogólnikowe Włoch i Niemiec o gotowości uczestnictwa w naradzie pięciu państw w czasie właściwym.

z Francją, lub ostatnio też na Rosję, mającą z Francją układ wzajemnej pomocy, Francja mogłaby wystąpić zbrojnie przeciw Niemcom.

2. Natomiast obecnie chcą Niemcy układu zachodniego, całkowicie w sobie zamkniętego, czyli niedopuszczającego wystąpienia zbrojnego z powodu zatargów gdzieindziej, a także uchylonego od wszelkiego związku z uchwałami Ligi Narodów.

Takie to są zamysły Niemiec. Zawsze to samo: za cenę przyrzeczeń pokojowych na zachodzie — wolną rękę na wschodzie. A w tym celu niech zachód Europy zamknie oczy na to, co

UWAGI

Kiedy na oczach naszego pokolenia waliły się trony najpotężniejszych monarchii europejskich, a ich suwerenowie uciekali ratowali życie, nastąpił równocześnie wrodzaj na nowy gatunek „królów”.

Wśród zgłębku huczących maszyn fabrycznych, mrówczej pracy kantorów handlowych, z gorączki giełd i spekulacji, powojennej pogoni za złotem i użyciem — zrodziła się „królowie” udziałowych działów wytwórczości, sygnalizującej potrzeby setek milionów spożywców.

Ginęła pamięć o carach, cesarzach i królach, rosła zaś sława nababów złota, „królów” stali, żelaza, bawełny, mrożonego mięsa, zapalek i nafty.

Potęga tych „królestw” zachwiała burza kryzysu. Pierwszym jej piorunem był wielki krach na giełdzie nowojorskiej. Zachwiała się wtedy niejedno „królestwo” z pod herbu złotego ciela, a do najgłośniejszych należał upadek „króla” zapalek, Ivara Kreugera ze Szwecji.

*

Teraz z kolei zamierza ustąpić z widowni inny niekoronowany „król” — sir Henry Deterding, światowej sławy naftciarz. Kiedy przed kilku dniami wieść ta przedostała się do wiadomości ogółu, zahuczało w prasie i na giełdach.

Bo z nazwiskiem naczelnego dyrektora holenderskiej kompanii naftowej Royal Dutch, głośniejszy w całym świecie, wiąże się nie tylko wielkie wojny światowych konkurentów o panowanie nad szczytami ropy naftowej, lecz doniosłe wydarzenia w polityce.

Deterding zajmował się nie tylko kierowaniem myślą powiązanej holdingami sieci europejsko-amerykańsko-azjatyckich cystern naftowych Royal Dutch-Shell.

Strumień złota, uzyskiwane za silodajną naftę, umiejętnie wstrzymywał w żyły polityki. Jest publiczną tajemnicą, że miliony Deterdinga dopomogły Hitlerowi do zdobycia władzy w Niemczech. Sir Oswald Mosley, wódz „czarnych koszu” w Anglii, też pono ma dostęp do napećniającej kieszy sir Henry Deterdinga.

Czy Deterding — naftciarz jest idealistą? Czy z pobudek ideowych popiera ruchy narodowe? Wnętrza dusz ludzkich są niedostępne dla takich dociekań...

Pewne jest wszakże, że sir Henry z duszy i serca nienawidzi Sowietów. Przeciwno nim chciałby zmobilizować cały świat. Niemcy, Włochy, Anglię — wszystkich!

Wielkiemu potentatowi nie udało się bowiem opanować nieprzebranych źródeł ropy naftowej na sowieckim Kaukazie. Sowiety woła je eksploatować na własny rachunek, rzucając swą naftę po dumpingowych cenach na rynek.

Może kiedyś pamiętniki rozświetliła nobudki różnych działań tego człowieka, który już teraz syt chwały i bojaństwa swego „królestwa” uchodzi w ustronie. Za przyładem Johna Rockefellera, pierwszego bogacza, wyrosłego z cuchnącego, tłustego płynu ziemnego, żywiącego płomyk światłodajny lampki naftowej.

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY

POZNAN

27 GRUDNIA 8

wersalski z r. 1919, t. zw. niedobrowolny, ale też niemniej t. zw. dobrowolny pakt reński z Locarna w r. 1925. W chwili wkraczania wojsk aż po granicę francuską i belgijską rząd Rzeszy wręczył przedstawicielom państw Locarna memorandum t. zw. pokojowe, które, obok wypowiedzenia samowolnego paktu reńskiego, prawnie niedopuszczalnego, wyrażało gotowość nowych umów na rzecz zabezpieczenia pokoju, a kanclerz Hitler wygłaszał jednocześnie w Reichstagu jeszcze jedną wielką mowę. Współuczestnicy paktu reńskiego, po potępieniu przez Radę Ligi 19 marca r. b. samowoli Niemiec, w nocy z tego dnia zażądali usunięcia bezprawia oraz zażądali wyjaśnień. Rząd Rzeszy, w notach dodatkowych z 24 i 31 marca r. b., określił swe stanowisko. Istota rzeczy była w rozróżnieniu zabezpieczeń pokoju na zachodzie i na wschodzie. Tam na zachodzie, godzi się na układ zbiorowy z wzajemną pomocą wszystkich przeciw napastnikowi, ale tu, na wschodzie, skłonny jest tylko do umów dwustronnych z każdym z bezpośrednich sąsiadów z osobna. Znaczenie jest jasne. Gdy Niemcy zerwają, jak zwykle, umowę dwustronną z którymś z sąsiadów wschodnich i napadną nań, zostają z nim sam-na-sam, bo niema zbiorowego układu poręczającego.

7 maja 1936. — Na podstawie uchwały państw paktu reńskiego z 10 kwietnia r. b., rząd Wielkiej Brytanji zwraca się 7 maja r. b. do rządu Rzeszy z notą, zawierającą pytania, celem wyjaśnienia stanowiska Niemiec. Najistotniejsze pytania dotyczą wschodu Europy: 1) czy układy z każdym z sąsiadów wschodnich mogą być poręczane układami wzajemnej pomocy zbiorowej przeciw napastnikowi, 2) czy gotowość takich układów rozciąga się, poza bezpośrednimi sąsiadami Niemiec, również przynajmniej na ZSRR, Łotwę i Estonie. Na tę notę rządu J. K. Mości Rzeszy, uchylając zwyczajom, wogóle nie odpowiedział, czekając na sposobność ominię-

18 września 1936. — Rząd brytyjski w nocy nieogłoszonej, gdyż od tej chwili rokowania toczą się poufnie (nie ogłasza się not w całości, ale treść jest znana) zwrócił się do państw paktu reńskiego o określenie swego stanowiska wobec zamierzonej narady.

13 października 1936. — Wśród odpowiedzi, które nadeszły koło połowy października r. b., najważniejsza jest odpowiedź rządu Rzeszy z 13 ub. m. Nie ogłaszając jej, rząd brytyjski podał ją do wiadomości innych rządów, objętych porozumiewaniem się. Treść jej zasadniczą podały też dzienniki angielskie, francuskie i włoskie.

I tu dochodzi się do sedna rzeczy. Jaką nowość chce wprowadzić rząd Rzeszy? Chce on, aby nowy układ zachodni był inny, niż dotychczasowy pakt reński, a mianowicie:

1. Pakt reński, usuwając napad wzajemny, dopuszczał jednak zwrócenie się zbrojne przeciw państwu, które napadłoby nie tylko nad Renem, ale także gdzieindziej, po wniesieniu sprawy do Rady Ligi na podstawie artykułów 15 i 16 paktu. Co to znaczyło? Gdyby Niemcy napadli na Polskę czy Czechosłowację, związane sojuszniczo

będzie się działo na wschodzie. I jeszcze wyraźniej: niech Francja wyrzeknie się swych sojuszy i porozumień w Europie wschodniej. Wtedy będzie można podjąć upragniony pochód na wschód.

Nie tylko we Francji, lecz i w Anglii odrzuca się zgodnie takie stanowisko Niemiec w dobrym rozumieniu, że spotężniałe na wschodzie Niemcy zwróciłyby się nieuchronnie naciskiem dalszym na zachód. Włochy w dzisiejszej grze porozumienia popierają stanowisko Niemiec zapewne w przekonaniu, że uderzenie Niemiec pójdzie nie na Austrię. A w Polsce, gdy Niemcy pragną sparaliżować sojusz polsko-francuski, chyba już wszystkim spadła łuski z oczu.

STANISŁAW STROŃSKI

Niemcy w Abisynji

Prasa francuska donosi, że Włochy w wyniku rozmów min. Ciano z Hitlerem w Berlinie zgodziły się na zapewnienie Niemcom uprzywilejowanego stanowiska w ich ekspansji na ziemiach abisyńskich.

W świetle argumentów rzeczywistości

Nie można dokładnie określić stopnia realności podanych w ostatnich dniach przez prasę wiadomości o organizowanym już blisko od pół roku przez płk. Koca i jego sztab doradczy nowym rządowym obozie politycznym. W każdym razie pewne jest, że coś się pod tym względem robi, i że owoce tej roboty staną się wkrótce widoczne.

Niezależnie od szczegółów programowych i organizacyjnych na podstawie oświadczeń się w tej sprawie czynników „miarodajnych” można uznać za niewątpliwie, że do organizacji płk. Koca będą powoływani względnie zapraszani także ludzie, nie należący dotychczas do „sanacji”. Ze stronniectwami wogóle pertraktować się nie będzie, ale dla członków stronnictwa drzwi będą otwarte.

W ten sposób ożyje znowu hasło „zgody narodowej”. Jednak nie wystarczy rzucenie hasła zgody i nawet poprawić go tak ważnymi i powszechnie uznawanymi argumentami, jak obrona narodu i państwa lub potrzeba gospodarczego „dobrobytu”. Zgoda narodowa niezawsze niestety jest osiągalna. Na drodze do niej mogą znajdować się przeszkody ideowe i moralne, czyli głębokie przeświadczenia, niemożliwe do przebycia.

Ci, którzy dzisiaj mówią o konsolidacji i zgodzie, zaliczają do takich przeszkód głównie walki polityczne i różnice orientacyjne w przeszłości, więc ułatwiają sobie zadanie apelami do zapomnienia tej przeszłości i skierowania solidarnego wysiłku ku lepszej przyszłości. Ale to nie wszystko. Nietylko przeszłość dzieli obozy polityczne i ludzi, ale także teraźniejszość i myśl o przyszłości.

Nie mamy tu zamiaru wyczerpywać tematu. Dla nadania obrazowi potrzebnej wyrazistości wskażemy tylko na dwie wielkie przepraszające, istniejące także dla katolików, którzy do obozu narodowego się nie zaliczają.

Jest rzeczą niemożliwą, żeby narodowcy mogli znaleźć się w jednym obozie politycznym razem z Żydami. Tego uzasadnić chyba nie potrzebuje. I sądźmy, że ta sama prawda istnieje także dla katolików, którzy do obozu narodowego się nie zaliczają.

Wykluczone jest również, żeby katolicy i narodowcy stanęli w jednym szeregu z ludźmi, którzy zwalczają Kościół. Czytaliśmy niedawno, że Związek Nauczycielstwa Polskiego zadeklarował bardzo skwapliwie i głośno swoje przystąpienie do tworzącego się obozu. Ale czytaliśmy przedtem, że kongres skargowski, który obradował przy czynnym udziale najwyższych przedstawicieli Kościoła Katolickiego, potępił kategorycznie Związek Nauczycielstwa Polskiego, jako wrogi dla Kościoła i szkodliwy dla narodu i państwa.

Mogliśmy się tu spotkać z zarzutem, że operujemy pojęciami zbiorowymi, a nie osobami, gdy twórcy nowego obozu chcą do niego wciągać właśnie osoby, a nie zorganizowane grupy. Byłby to zarzut tylko formalny. Człowiek z charakterem — a tylko tacy mają wartość w pracy politycznej — tak samo postępuje i postę-

pować będzie indywidualnie, jak w gromadzie. Czy n. p. można sobie wyobrazić, żeby K. H. Rostworowski i St. Miłaszewski mogli zaprzęgnąć się do wspólnego rydwanu z Rzymowskim, Zegadłowiczem i Tuwimem?

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 87 181,93 ZŁOTYCH

Składki na eskadrę „Chrobry”

W dalszym ciągu wpłynęły do administracji naszej następujące składki na eskadrę „Chrobry”:

Marja Ulatowska 3,—
Kazimierz Zieliński, Sobiesierne, pow. inowrocławski 10,—

PRZECIW ZAPARCIU

stolca i hemoroidom zaleca się stosować Kaskarynę Leprince. Dawka: 1 lub 2 pigułki wieczorem podczas jedzenia. Koszt mały, torebka 40 groszy. Do nabycia w każdej aptece. ng 19594

Przytoczyliśmy tylko dwa przykłady, powołaliśmy się na dwie dziedziny. Dwa argumenty wystarczyłyby dla wykazania pełnej słuszności naszego stanowiska. A codzienna praktyka życiowa argumentów tych dostarcza sporo.

M. K.

W. Kowalski, Karwińskie Błota, 2,—
p. Krokowa
Prenumerat z Dobrzycy, pow. krotoszyński 10,—
Małgorzata Szulc, Gdynia 2,—
Pracownicy K. K. O. miasta Krotoszyn 25,—
Związek Dentystów Zach. Ziem R. P., Poznań 20,—
86.831,93
zadeklarowano 350,—
87.181,93

Bomby na ulicach Madrytu

Madryt (PAT). Przy wczorajszym bombardowaniu Madrytu przez dwa samoloty powstańcze kilka bomb spadło na ulice Arenas, Nuncio, Fuencarral, Encrinal oraz na plac św. Dominika. Policja wstrzymała niezwłocznie ruch na tych ulicach. Bombardowanie wywarło w stolicy wielkie wrażenie.

Ataki czerwonych odparto

Paryż (ATE). Według doniesień zarówno ze źródeł powstańczych jak i rządowych w Madrycie na froncie pod stolicą toczą się ze zmiennym szczęściem walki zapoczątkowane generalnym atakiem wojsk czerwonych na pozycje powstańców. Przebieg jest niezwykle krwawy.

Według doniesień ze źródeł powstańczych, wojska czerwone zostały wszędzie odparte. Najgorętsze walki toczyły się na obu skrzydłach frontu pod Madrytem. Silny oddział rządowy, złożony z 6.000 żołnierzy, zaatakował pozycje powstańców pod Capineria, kilka kilometrów na północ zachód od Naval Carnero. Atak został odparty.

Również na odcinku południowo-zachodnim między Torrejones i Sese-na wojska czerwone pod osłoną 40 czołgów, obsługiwanych przez żołnierzy sowieckich, przypuścili atak na pozycje wojsk powstańczych. Atak załamał się w ogniu karabinów maszynowych i artylerji przeciwczołgowej.

Na odcinku Guadalajara zanotowano szereg sukcesów odniesionych przez wojska narodowe.

Oczyszczanie Asturji

Salamanca (PAT). Komunikat urzędowy głównej kwatery powstańczej donosi, że w Asturji operacje nad oczyszczeniem terenów prowadzone były z całkowitem powodzeniem mimo silnego oporu przeciwnika. Oddziały powstańcze zajęły wioskę Soviedo.

W sprawie żydów w adwokaturze

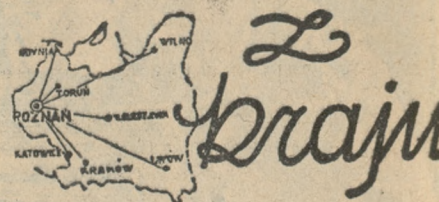
Zarząd Narodowego Zrzeszenia Adwokatów, oddział w Poznaniu, nadsyła z prośbą o umieszczenie następującej rezolucji, uchwalonej jednomyślnie na zebraniu członków w związku z projektem nowego prawa o ustroju adwokatury:

„Narodowe Zrzeszenie Adwokatów oddział w Poznaniu na zebraniu członków w dniu 21 października 1936 r. uchwala, że nowe prawo o ustroju adwokatury winno przyjąć jako zasadę, że nie tylko wpływ do adwokatury, ale i obecny jej stan liczebny odnośnie do adwokatów-Żydów, winien odpowiadać procentualnie stosunkowi ogólnemu Polaków do Żydów, i w tym kierunku dążyć należy do uzyskania zmian w obecnym prawie o ustroju adwokatury w Polsce.”

Powyższą rezolucję przesłano rządowi głównemu Zrzeszenia w Warszawie z prośbą o przedstawienie jej na zebraniu Naczelnej Rady Adwokatów w Warszawie, mającej obradować nad nowym projektem prawa o ustroju adwokatury.

TYTANID
KROLOWA
BATERJI

nr 19 596

PRZECIW NADMIERNEMU OBCIĄŻENIU LUDNOŚCI MIEJSKIEJ

W pismach niektórych ukazały się doniesienia, że wprowadzane ostatnio opłaty na rzecz pomocy zimowej bezrobotnym wywołują pewne zastrzeżenia ze strony organizacji zawodowych. Mianowicie uważa się je za nadmierne obciążenie ludności miejskiej w postaci wzrostu świadczeń od dochodu oraz za lokale. Niektóre organizacje rzekomo zwróciły się już do rządu o zmianę systemu nowych opłat, wobec czego istnieje przypuszczenie, że sprawa ta będzie jeszcze przedmiotem dalszych rozważań.

LEKAZ OFIARĄ SWEGO ZAWODU

W Warszawie zmarł, mając lat 33, lekarz śp. Jerzy Michałowicz, będący również gorliwym działaczem robotniczym. Przyczyną zgonu młodego lekarza było zarażenie się szkarlatyną w szpitalu dziecięcym, w którym pracował.

KOLEJ TERENEM NAPADÓW BANDYCKICH

W pociągu między Dęblinem a Warszawą strażnicy oddziału lotnego ochrony kolei ujęli dwóch opryszków w chwili, gdy usiłowali okraść pasażerów w jednym z przedziałów II klasy. Posługiwali się oni metodą usypiania swych ofiar. Niestety jeden ze złodziejasków, gdy pociąg zbliżał się do stacji i zwalniał bieg, zdołał się wyrwać strażnikom i uciec w tłumie. Przy jego współniku zaś znaleziono środki do usypiania.

W wsi Mory pod Warszawą kilku bandytów dokonało napadu na dozorcę węzła kolejowego Selmasika, któremu zadali najpierw kilka ciosów, a następnie udusili go. Fakt ten tuż pod bokiem stolicy wywołał wielkie poruszenie.

CO SIĘ STAŁO Z TRUMNĄ I NIEBOSZCZYKIEM

O niesamowitej wręcz historii donoszą z Sieradza. Zmarł mianowicie pod Lublinem ojciec posterunkowego G., a syn chciał, aby zwłoki jego były pochowane w rodzinnym Sieradzu. W tym celu załatwił sprawę z urzędem kolejowym i nadał trumnę ze zwłokami, a sam następnym pociągiem udał się do Sieradza. — Nazajutrz wszystko było przygotowane do pogrzebu, ale trumna ze zwłokami nie nadeszła. Dokąd poszła, niewiadomo. — Syn szuka jej obecnie z pomocą władz kolejowych.

KONSEKRACJA NOWEJ ŚWIĄTYNI

Na Widzewie w Łodzi odbyła się konsekracja nowowzniesionego kościoła parafji św. Kazimierza. Aktu poświęcenia dokonał po przeniesieniu relikwii do nowej świątyni ks. biskup Jasiński. W uroczystości tej wzięła także udział kapituła łódzka oraz liczne rzesze wiernych. Nowa świątynia we wschodniej dzielnicy robotniczej m. Łodzi, powstała dzięki wysiłkom i zabiegom proboszcza tamtejszego ks. kan. Stańczyka.

ECHA NADUŻYĆ W MYSŁOWICACH

W związku z aferą w centralnej targowicy w Mysłowicach, donoszą, że osadzeni w więzieniu katowickim dwaj dyrektorzy centralnej targowicy utrzymywali ścisły kontakt z osobami przebywającymi poza murami więziennymi, nakładając te osoby do usunięcia dowodów książkowych, oraz przyszłych świadków w procesie do zeznań fałszywych. Okazało się, że w sprawę tę jest wmięszanych kilku urzędników więziennych, którzy dali się owym dyrektorom przekupić. W związku z tem przeniesiono w tych dniach wyższych urzędników z więzienia katowickiego, a w najbliższych dniach przeniesionych zostanie jeszcze kilka innych osób.

KOMUNISCI POD PŁASZCZYKIEM WOLNOMYŚLICIELSTWA

We Lwowie władze zawiesiły działalność Towarzystwa Wolnomyslicieli i opieczętowały jego lokal. Dochodzenia ustaliły, że towarzystwo to uprawiało działalność komunistyczną, zarówno na zebraniach publicznych, jakoteż przez poszczególnych swych członków. Dochodzenia władz w konsekwencji zebranego materiału doprowadziły do aresztowania mg. filozofji Lutmana, mg. filozofji Starka, absolwenta szkoły technicznej Hałasa, byłej studentki filozofji Gołdy Antman i robotnika budowlanego Michała Dumy. Wszystkich odstawiono do dyspozycji prokuratora.

“NUGGET”

TO KREM PIĘKNOŚCI
DLA OBUWIA

Tg 1667

Zebranie Koła Jeżyce Str. Nar.

Odbyło się przedwyborcze zebranie publiczne okręgu IX w sali p. Frąckowiaka, które zajął kierownik Koła S. N. Jeżyce p. M. Bukowski, witając przedstawicieli władz Stronnictwa. Następnie uczcił pamięć zmarłego ś. p. Bohdana Jarochońskiego, b. prezesa Klubu Narodowego w radzie miejskiej.

Z kolei zabrał głos dr. Białasik z Pleszewa, który w silnych słowach wezwał do walki o samorząd w Poznaniu, życząc zwycięstwa. Jako następny zabrał głos p. Kempński. Wywody prelegentów przyjęto burzą oklasków. Przed zakończeniem zabrał głos p. Bukowski, zachęcając wszystkich zebranych do wyteżonej pracy i do wstępowania w szeregi S. N.

Zebranie zakończono „Hymnem Młodych”. Obecnych było około 360 osób.

Nagrodzone złotym medalem na wystawach w Poznaniu i Paryżu

KRAWATY chrześcijańskiej fabryki
A. PIEKARSKI i S-ka
zaopatrzone znakiem ochronnym **APIS**
wszędzie do nabycia. Pg 7902-62,564

Nagrodzone baloniki

Warszawa. (Tel. wł.). W urządzonym z okazji wlotu balonów o nagrodę Gordon-Benetta locie baloników LOPP, pierwsze miejsce zajął balonik p. Winogrodzkiej z Płocka, który wylądował w Rosji. znalazł go niejaki Priaszko.

Zwycięczyni wyplacona zostanie nagroda w kwocie 50 zł. Drugą nagrodę w wysokości 30 zł uzyskał Fryderyk Danton z Warszawy, którego balon przeleciał 718 km i wylądował na terenie Rosji. (w).

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚW. MICHAŁ

Zebranie koła w sobotę 31 bm. w sali S. N. św. Marcin 65. Początek o godz. 20.

„Praca Polska”

ODDZIAŁ W MOSINIE

Zebranie ogólne Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Chem. oddział w Mosinie odbędzie się w niedzielę dnia 1 listopada br. o godz. 12 w poł. w sali p. Starikowskiego, Mosina, Rynek 7.

Wszystkich członków oraz sympatyków uprasza się o liczne przybycie. Zarząd.

W otwarte karty

Kiedy Belgia zdeklarowała swą neutralność, większość kół politycznych w Europie była przekonana, że projektowany zjazd państw lokarneńskich nie dojdzie nigdy do skutku. Tymczasem w wyniku rozmów włosko-niemieckich państwa te dążą do przyspieszenia zwołania konferencji lokarneńskiej.

Co jest przyczyną obecnej zmiany frontu faszystowsko-hitlerowskiego?

Pierwotny plan londyński przewidywał zwołanie jednej konferencji, złożonej z państw lokarneńskich, a zajmującej się wyłącznie bezpieczeństwem Zachodu, oraz drugiej, w której wziąć mieli udział przedstawiciele Europy środkowej, a może i wschodniej. Ten drugi projekt spotkał się od razu z opozycją Berlina, opierającą się udziałowi Sowieców. Po rozmowach min. Ciano z Hitlerem mówi się o zwołaniu jednej już tylko konferencji, do której Rzym pragnie dopuścić Polskę. Stanowisku włoskiemu sprzeciwia się zasadniczo Berlin. W tych warunkach podróż min. Becka do Londynu nabiera specjalnego znaczenia. Jeżeli się również uwzględni, że min. Ciano przyjął w Rzymie po powrocie z Berlina ambasadora polskiego.

Plan niemiecki zmierza niewątpliwie do tego, aby odizolować Francję przez niedopuszczenie do udziału w konferencji najpierw Sowieców, a ostatecznie również Polski. Obecnie Niemcy tak lawirują, aby pozyskać dla swego planu Wielką Brytanię. Dlatego przyglądnęto sprawę rewindykacji kolonii, a ostatecznie dla pozyskania Londynu zarówno Niemcy, jak i Włosi uznali nienaruszalność terytorjum

Przy zwapnieniu naczyń krwionośnych mózgu i serca, używając codziennie małą ilość naturalnej wody gorzkiej Franciszka - Józefa osiąga się łatwe wypróżnienie. Zał. przez lekarzy. Tg 1851

hiszpańskiego, by położyć koniec pogłoskom o założeniu baz na Balearach, na co Anglia nieprzychylnym patrzyła okiem.

Na czele akcji dyplomatycznej, skierowanej na Londyn, stoi nowy ambasador Rzeszy v. Ribbentrop, który w piątek wręczył królowi Edwardowi swe listy uwierzytelniające. Nie uszło niczyjej uwagi, że Ribbentrop brał udział w rozmowach Ciano-Hitler w Berchtesgaden i dopiero po ich ukończeniu udał się do Londynu. Misja Ribbentropa ma dwa zadania: pośredniczyć między Londynem i Rzymem i pracować nad odosobnieniem Francji. Decyzja belgijska stała się w tych warunkach nowym atutem w rękach ambasadora. Cała gra w Londynie polegać będzie na osłabieniu pozycji Paryża w chwili, gdy dojdzie do obrad europejskich.

W rozmowach Ciano — v. Neurath była także poruszona sprawa Małej Ententy. Niemcy i Włochy zabiegają około zbliżenia się do niej, by podkopać prestiż francuski w Europie środkowej. W tych warunkach na przyszłym zjeździe Francja znajdzie się wobec Niemiec i Włoch, solidarnie działających, i wobec Anglii, lawirującej na wszystkie strony. Hitler dąży do zamknięcia Francji za granicami Renu i sparaliżowania jej działalności w Europie środkowej. W tej sytuacji aljanci Paryża weszliby w orbitę wpływów germańskich.

W planie Berlina dążenia Niemiec do hegemonii europejskiej są jasne. Niewiadomo jednak, jak dalece dążą one pozyskać dla swych planów Mussoliniego. Między Włochami a Niemcami leży bowiem ciągle jeszcze Austria, to też w kołach francuskich panuje przekonanie, że owo porozumienie niemiecko-włoskie nie jest tak idealne, jakby się pozornie wydawało.

Niespodziewany pośpiech Rzymu i Berlina budzi pewne podejrzenia w sferach londyńskich. Mimo to Anglicy zdają sobie sprawę z powagi chwili, i to z różnych przyczyn. Wypadki hiszpańskie, obawa utworzenia na północy Francji republiki sowieckiej w Katalonii, niepokoń co do konsekwencji paktu francusko-sowieckiego sprawiają, że ogólne imbroglie może zostać wyzyskane przez t. zw. „pecheurs en eau trouble”.

W tych warunkach wzrasta i we Francji z jednej strony niepopular-

ność rządów Bluma, a z drugiej paktu z Sowiecami. Wszyscy bowiem zdają sobie sprawę z nastrojącących się komplikacji.

Cóż bowiem stanie się, gdy Sowiety przejdą do jawnej interwencji w Hiszpanii? Czy wówczas nie należy liczyć się, że Włochy i Niemcy pójdą za ich przykładem? W dodatku coraz uporczywiej powtarzają się pogłoski, że zwycięski rząd gen. Franco zamierza nadać hiszpańskiemu Marokku samorząd. Konsekwencje tego kroku, przy wzmocnieniu kolonij propagandy bolszewickiej, mogą mieć nie-

slychane dla Francji następstwa w jej posiadłościach afrykańskich.

Dlatego też narodowe koła francuskie coraz usilniej zabiegają o zaciśnienie węzłów z Włochami i zerwanie traktatu z Moskwą. Opinia francuska domaga się, jeśli już nie zerwania, to przynajmniej rewizji jego. Jest to najwymowniejszym dowodem panujących tutaj nastrojów i reakcji, jaką budzi ten nieszczęsny traktat zarówno ze względu na sytuację we wnętrzu Francji, jak i ogólnoeuropejską.

RADIOODBIORNIKI

ECHO

radość na lata...

Głośnik o pięknym tonie — daleki zasięg
selektywność — oszczędne zużycie prądu

ECHO 2-lampowy z 3-ą prostown. (na prąd zm.) po zł 17.—
2-lamp. z 3-ą prost. w luksus. wykonaniu po zł 21.—
3-lampowy baterijny po zł 16.—
2-lampowy na prąd stały po zł 19.50

NA 10 RAT

Sprzedaż w większych sklepach radiowych

PAŃSTWOWE ZAKŁADY TELE- I RADIOTECHNICZNE W WARSZAWIE.

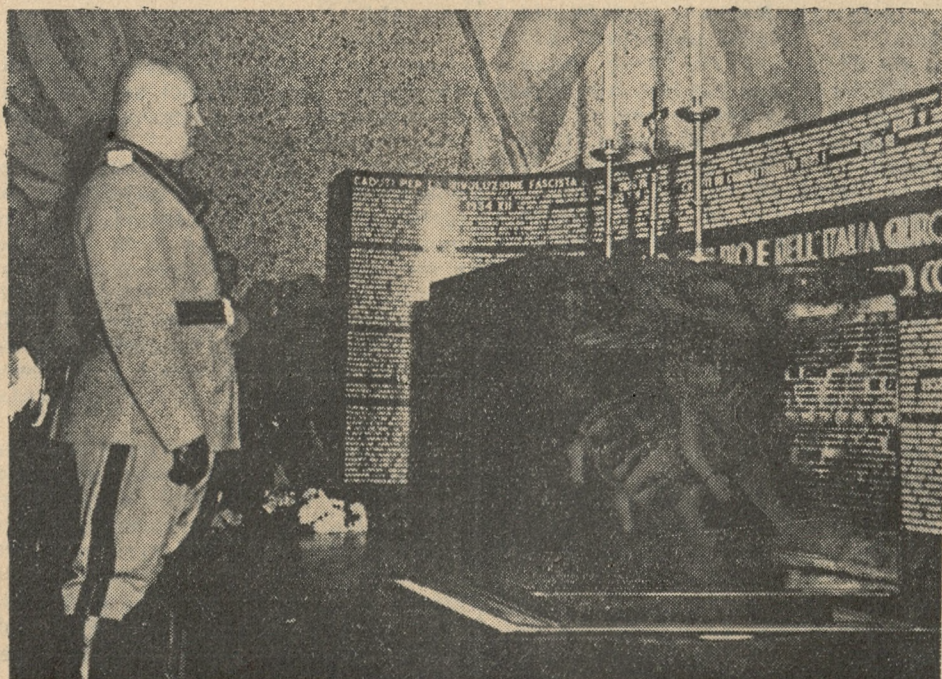
Odrodzenie floty podwodnej Niemiec

Niemieckie łodzie podwodne groźne U-boty mają z okresu wojny światowej swą własną historję, niebardzo zaszczytną. Dziś, po zerwaniu traktatu wersalskiego, Niemcy rozbudowują swą flotę morską, położyli znów główny nacisk na łodzie podwodne.

Niemieccy inżynierowie i konstruktorzy — jak donosi prasa angielska — rozwiązali kwestję motorów. Wyeliminowali oni akumulatory, które zajmowały szóstą część średniej łodzi podwodnej, i które poza tem były często przyczyną śmierci załogi, wydzie-

lając trujący chlor. Zamiast dwóch motorów ustawiono jeden motor Diesla z mieszkanką wodorowo-tlenową. Pozwala on nie tylko na zmniejszenie wyporności łodzi, ale również na zmniejszenie zużycia paliwa i zwiększenia szybkości o 30 proc.

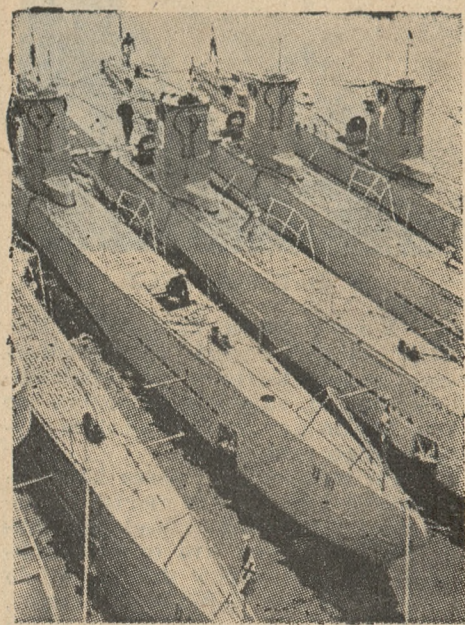
Ten wynalazek pozwolił na budowę małych łodzi podwodnych po 250 ton, uzbrojonych w 1 karabin maszynowy i 3 wyrzutnie torpedowe 533 mm. Obecnie posiadają Niemcy w służbie lub na wykończeniu 38 łodzi podwodnych o 250 o 1500 ton.

W 14 rocznicę zwycięstwa faszyzmu Mussolini odsłonił w Rzymie piękny pomnik ku czci poległych faszystów.

30 kostek
Karo Franck
wystarczy na
15-30 litrów kawy.
a kosztuje tylko 55 groszy.
Pz 80 23-41.261

Eskadra łodzi podwodnych Trzeciej Rzeszy im. Weddingen.

Niemieckie kierownictwo marynarki wojennej rozważa projekt użycia łodzi podwodnych dla celów transporto-

*W gospodarstwie
ktoś z głowy, gdy jest
spisek spiskowy!*
Senaturat

ng 19 241

wych na wypadek blokady, przede wszystkim do transportów amunicji do Prus Wschodnich. Projekt ten zyskał aprobatę rządu Rzeszy i według wiadomości francuskiego pisma „Le Jacht” zamówiono w stocznich „Laus i Voss” w Bremie i w stoczni „Vulkan” w Hamburgu kilka łodzi podwodnych frachtowych. Wyporność ich wynosić ma na powierzchni 3 tys., a pod wodą 4500 ton.

Hemoroidy

są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Anusol
Goecke

DO NABYCIA w APTEKACH
12 czopków z 15- 6 czopków z 3.

Tg 1500

Przed 3-im listopada

Roosevelt
Landon

prezydentem U. S. A.?

Za kim opowie się 55 milionów wyborców?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

F. D. ROOSEVELT

Nowy Jork, 22 października. Gdy list mój dojdzie za pośrednictwem łamów „Kurjera” do wiadomości Czytelnika, zapewne niespełna sto godzin będzie nas dzieliło od dnia wyboru nowego prezydenta.

Od dni wystawienia przez konwenty partyjne kandydatów partii demokratycznej i republikańskiej pasjonujemy się pytaniem: Kto w dniu 3 listopada, dniu wyborów dobiegnie do waszyngtońskiego „Białego Domu”, rezydencji każdorazowego prezydenta: Roosevelt czy Landon? Faworyt partii demokratycznej, rzecznik „Nowego Ładu” (New Deal), owych wielkich przemian społeczno-gospodarczych, czy też p. Landon, konserwatysta, popierany przez wielkich finansistów z Wall Street.

Człowiek, którego na codzień polityka nic a nic nie obchodzi, został teraz wciągnięty w wir rozgrywki wyborczej. Bliskimi wyborami, które wycisną na następnych czterech latach kraju swoje decydujące piętno, dyszy radio, gazety, kolej podziemna, handel małego sprzedawcy, transporty uliczne. Wszystko poto, aby z tego wiru nie mógł się wymotać wyborca, o którego głos chodzi i dla którego zarówno demokraci, jak republikanie prowadzą kampanie z olbrzymim nakładem pieniędzy.

Uprawnionych do głosowania w pierwszy wtorek po dniu 1-y listopada, tradycyjnym terminie obioru prezydenta, jest obecnie około 55 milionów wyborców. Tylu bowiem wpisało się prawnie na listy. Ponieważ liczy się, że 75 do 80 procent wyborców skorzysta ze swych uprawnień, więc około 40 do 45 milionów ludzi przesunie się w pierwszy wtorek listopadowy przez lokale wyborcze. Z wyborem prezydenta unji północno-amerykańskiej łączy się głosowanie na 18 najwyższych dygnitarzy państwowych, wiceprezydenta, kilku gubernatorów, sędziów i t. d. Pośredni sposób obioru prezydenta przez masę wyborczą prezydenta obierze kolegium, składające się z 535 elektorów, wymaga dużego wyrobienia i bystrości, aby nie skompromitować się w roli głosującego. Przychodzi tu na szczególne z pomocą technika amerykańska, która przez odpowiednie zmachinowanie samego aktu wyborczego, ułatwia jego spełnienie, zmniejszając do minimum możliwości pomyłek. W wielkich miastach amerykańskich wyborca nie będzie się biedził z europejską kartką wyborczą. Wszedłszy do kabiny w lokalu wyborczym znajdzie przed sobą tablicę rozdzielczą z 18 dzwigniami, oraz tablicę świetlną z uwidocznionymi nazwiskami kandydatów. Wystarczy wskaźniki nastawić na swoich kandydatów, założyć to od przekonań demokratycznych lub republikańskich, oraz następnie uruchomić dzwignie. Akt wyborczy jest dokonany. Elektryczne maszyny nieomyślnie rejestrują liczby głosów, oddanych na kandydatów.

Amerykańska technika wyborcza wyklucza rozpowszechnione w niektó-

rych krajach Europy „cudy” nad urną wyborczą. Nie dlatego, by były niemożliwe w Ameryce przy stosowaniu mechaniki i elektrycznej automatyzacji, lecz dlatego, że to unfair — złodziejstwo, oszustwo. Poturbować się wzajemnie na meetingach, owszem, to uchodzi, ale kraść głosy, fałszować wolę obywatela — to unfair play.

Haussa nastrojów z początków kampanii wyborczej przed kilku miesiącami, obwołująca jako bezsporne zwycięzcy w prezydenckich wyborach F. D. Roosevelta mocno opadła w minionych tygodniach. Wystąpienia Landona, propagowanie go jako przedstawiciela przeciętności amerykańskiej, nieprzyjaźnie usposobionego do reformatorstwa w wielkim pokroju (sztych w rooseveltowski „Nowy Ład” i przyboczny „trust mózgów” prezydenta), pokaziście zmniejszyło szanse ponownego wyboru Roosevelta.

Prasa Hearsta i bardzo rozpowszechnione „Literary Digest” dokonały swoim zwyczajem próbnego głosowania. Imprezy te nie posiadają praktycznego znaczenia. Dają jednak przedsmak nastrojów i układu sił. Nie można ich przyjmować bez daleko idących zastrzeżeń odnośnie zasięgu i powszechności tego rodzaju badania nastrojów wyborczych. Z ankiet w dziennikach hearstowskich Roosevelt wyszedł z niewielką przewagą; natomiast czytelnicy „Literary Digest” znaczną większością opowiedzieli się za Landonem.

Klucz sytuacji wyborczej nie znajduje się jednak tym razem w miastach. Trzyma go farmer amerykański z południowych i środkowo-zachodnich stanów. Rolnictwo amerykańskie ma powody do wdzięczności dla prez. Roosevelta. W wykonaniu prezydenckiego programu agrarnego blisko 500 milionów dolarów popłynęło na pomoc dla rolnictwa, ciężko

ALF LANDON

dotkniętego kryzysem. Dla przypomnienia się tym wyborcom i poruszenia ich na swoją rzecz, Roosevelt odbył 8 tysięcy kilometrów długi rajd wyborczy; przemawiając niezliczoną ilość razy z platformy wagonu kolejowego do tłumów farmerskich, przybyłych na zgóry oznaczone miejsca, postępu pociągu prezydenckiego na zaproszenie managerów wyborczych partii demokratycznej. Przyjęcia zgromadzone prezydentowi przez ludność świadczyły o jego wielkiej wierności i są powszechnie wykładane jako rokujące reelekcję Roosevelta.

Za Landonem, jak już wspomniałem, stoi wielki kapitał, Wall Street i mieszczaństwo wielkomiejskie prócz robotników. Finansjera czyni wszystko, aby zmienić prezydenta. Ma dość

walki, którą musiała prowadzić w obronie swoich interesów, ugodzonych boleśnie reformatorskimi poczynaniami, zawartymi w New Dealu i obalonej sądownie NIRA.

W wielkim pojedynku prezydenckim zbrakło miejsca i widzów dla politycznych wysiłków pomniejszych kandydatów do fotelu w „Białym Domu”. Mr. William Lemke, kandydat świeżo, do użytku wyborczego stworzonej partii „unionistów” przycichł, przytłumiony przez „wielką dwójkę” demokratyczno-republikańską; socjaliście Thomasowi brak wszelkich szans; komunist, towarzyszy — Browder, skończył na pewien czas karierę w więzieniu stanu Indiana. Zawiodły też kalkulacje radiowego kaznodziei ks. Coughlina oraz głośniego dr. Townsend, hojnie przyrzekającego każdemu Yankeeowi 200 dolarów miesięcznej renty z chwilą ukończenia 60 roku życia.

Cechą kampanii wyborczej jest bezspornie, że w cieniu drugoplanowości rozplynęły się programy polityczne konkurujących stronnictw: demokratycznego i republikańskiego. Na widowni zostali się tylko żywi ludzie: Roosevelt i Landon. Oni ucieleśniają pragnienia rywalizujących partii. Jeden z pośród nich będzie we wtorek zwycięzcą.

WIKTOR JANOWSKI.

50 milionów kosztują wybory

Sumy, jakie wydały obie partie amerykańskie — demokraci i republikanie — na kampanię wyborczą, wynoszą do chwili obecnej, jak obliczają dzienniki amerykańskie, zgorą 10 milionów dolarów. „Budżet” wyborczy republikanów, który popiera Landon, wynosił 8.636.000 dolarów, demokraci zaś mieli wydać około 2 milionów dolarów.

Partia republikańska nie tylko tym razem, lecz zawsze wydawała na wybory prezydenckie dwa razy tyle co demokraci; w 1932 r. republikanie wydali 2.431.000 dol., a demokraci 1.708.000 dol.; przy wyborach w 1924 r. rzucili republikanie sumę zgorą 4 mil. dol. na pokrycie kosztów propagandy wyborczej, wówczas gdy demokraci zużyli na ten cel tylko 903.000 dolarów.

Najdroższą kampanią wyborczą w historii U. S. A. były wybory w roku 1928. Partia republikańska wydała wtedy 6 i pół mil. dol., demokraci wówczas pozostali niewiele w tyle, gdyż wydali na koszty propagandy na rzecz swego kandydata Al. Smitha prawie 5 i pół mil. dolarów.

Piórem dziennikarza

Autor naszych „Plotek stołecznych” kreśli następującą sylwetę duchową ś. p. Bohdana Jarochońskiego:

Z Bohdanem Jarochońskim znaliśmy się i stykali nie od wczoraj. Był on typowym „wszechpolakiem”, pracował bowiem we wszystkich dzielnicach Polski. Na terenie Warszawy i na terenie Lwowa podejmował już i przed wojną i zaraz po niej te prace, które dzisiaj z takim powodzeniem prowadzi Związek Polski. Bo Jarochoński, klasyczny z ducha typ Wielkopolański, był typowym społecznikiem. Dziennik był dla niego instrumentem życia społecznego. Ubrał je w przezeń.

Cechowała go benedyktyńska pracowitość. Drobnem, okrągłym piśmem kaligrafował swoje skrypty i listy, a miał tę rzadką w Polsce zaletę, że na nie odpisywał. Notował skrupulatnie dyskusje i zbierał materiały, które miał do dyspozycji na każde zawołanie. Zabierał głos rzadko, ale uwagi jego były zawsze bardzo cenne, życiowe, pełne siły i wagi, ciężarową siłą argumentu. Nie był demagogiem, lecz realistą i praktykiem.

Ten człowiek, od lat cierpiący i schorowany, był synonimem energii. Żył siłą woli, która nadawała mu olbrzymią żywotność. Kto się z nim bliżej zetknął, musiał żywić podziw dla jego sił niespożytych i zawziętości w przeprowadzaniu swoich zamierzeń.

Temperament swój społeczny oddał w dużej mierze zawodowi dziennikarskiemu. Od szeregu lat stał na czele Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich, od blisko 10 lat należał do zarządu Związku Dziennikarzy Rzpłtej.

Jak się Syndykat wielkopolski rozwinął, o tem Poznań wie najlepiej. Patrząc na ten rozwój zdala, każdy musiał stwierdzić, że należał do najsprawniejszych syndykatów dziennikarskich i mógł innym służyć za wzór. Oceniali tę jego energię wszyscy: starczyło, gdy chodziło o przeprowadzenie

jakieś sprawy, napisać tylko do Jarochońskiego, a można było być pewnym, że rzecz będzie najlepiej załatwiona.

Szczególnie cenną dla życia dziennikarstwa i dla propagandy polskości była rola Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich czasu „Pewuki”. Właściwie Syndykat, a przedewszystkiem — nie chcemy nikomu uchybiać, ni pomniejszać jego zasług — Jarochoński był niejako biurem propagandowym wobec zagranicy. Ileż to wycieczek prasowych przewinęło się wtedy przez Poznań. Iluż to dziennikarzy, którzy odwiedzali Polskę, trzeba było przyjąć, nastawić odpowiednio, poinformować. Władze organizacyj dziennikarskich i biuro prasowe ministerstwa spraw zagranicznych były spokojne o odcinek poznański: tam czuwał Jarochoński.

To była praca olbrzymia, a niesłychanie delikatna. Wymagała wielkiej zręczności, przytomności umysłu i niezwykle silnie wysubtelnionej zdolności organizacyjnej.

Poczucie dobrze spełnionego obowiązku było dla niego najwyższą satysfakcją. Zjednało Jarochońskiemu uznanie powszechne i duży szacunek u wszystkich. Wśród swoich cieszył się przyjaźnią i oddaniem, wśród obcych zażywał wielkiego szacunku i zaufania. Jarochońskiego musiał każdy polityczny przeciwnik cenić i szanować dla jego rzetelności, odwagi obywatelskiej i pracowitości.

Obrona interesów zawodu dziennikarskiego miała w nim gorliwego rzecznika. Wśród władz organizacyjnych polskiego dziennikarstwa należał ś. p. Jarochoński do tych niewielu, którzy od szeregu lat zabiegali o stworzenie kasy pośmiertnej dla współkolegów. Rzecz nareszcie dochodzi już do skutku. Zapewne pod koniec roku wejdzie w życie.

Urzeczywistnienia tego zamysłu już się jego orędownik nie doczekał. Wła-

śnie ostatniej niedzieli podczas posiedzenia zarządu głównego Związku dysputowano i nad tą sprawą i powzięto pewne uchwały, przyspieszające jego wcielenie w życie. Już nie brał udziału w tem posiedzeniu — on, który stale był na zebraniach, on, który prosił o przełożenie terminu posiedzenia o tydzień, gdyż na 18. 10. przypadały uroczystości oddania eskadry samolotów „Chrobry”, w których pragnął uczestniczyć.

Gdy słowa te tłoczyć będzie maszyna rotacyjna, Bohdan Jarochoński ruszy w ostatnią wędrówkę ziemską. Towarzyszyć mu w niej będą także serca wszystkich kolegów dziennikarzy, w których pamięci zapadnie na zawsze ta piękna postać nieodżałowanego Kolegi i niezawodzącego nigdy Przyjaciela.

WARSZAWIANIN.

Za duszę
ś. p. B. Jarochońskiego

W dniu dzisiejszym o godz. 9-ej w kościele parafialnym Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu odbyła się Msza św. żałobna za duszę ś. p. Bohdana Jarochońskiego, redaktora „Kurjera Poznańskiego”, prezesa Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich. Mszę św. odprowadził ks. prob. Gorgolewski. Pieniążkowe wykonali artyści Opery pp. H. Dudicz-Latoszewska i S. Drabik oraz chór O. O. Zmarłych wstąpił pod dyrekcją dr. Z. Latoszewskiego. Na bożeństwo zgromadziło rodzinę, licznych kolegów i przyjaciół Zmarłego oraz wybitnych przedstawicieli społeczeństwa.

Przeciw Żydom w Gdańsku

Gdańsk. (PAT). Zgodnie z hasłem bojkotu Żydów, rzuconem ostatnio przez przywódcę stronnictwa narodowo-socjalistycznego w Gdańsku Forstera, ludność bojkotowała na targu tygodniowym w Nytychu straganiarzy Żydów. Właściciel domu handlowego Maj został dotkliwie poturbowany.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Listopad
1
Niedziela

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Pośtańcy: 15-6 i 28-36
Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeż. 77-08 przy ul. Marsz. Focha (naroż. Niegołęwskich) 77-82, Pl. Świętokrzyski 49-80, przy ul. Zielonej (nar. Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wilecki 66-35, W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-27. Dokładny czas: 55-66.

Stan wody: + 0,45 mtr.
Temp. wody: + 5 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18; Apt. im. Dr. Marcinkowskiego w Bazarze, ul. Nowa; Apt. Zielona ul. Wrocławska 31; Apt. Czerwona, St. Rynek 37; Apt. przy Grobli, W. Garbary 41. Jeżyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica 1). Łazarz: Apt. św. Łazarza ul. Strusia 9. Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158. Wilda: Apt. przy Bramie Wileckiej, G. Wilda 3. Sołacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy Krzyżu ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejscowa.

— **Lekarska Poradnia Przedślubna** Polskiego Tow. Eugenicznego po dłuższej przerwie wznowiła swą działalność z dn. 1 bm. w gmachu Coll. Minus, ul. Fredry nr. 10, parter. Porad. udziela się bezpłatnie od godz. 18—19 w poniedziałki dla pań, we wtorki dla panów. (x.)

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 31 października 1926 r.

Na zjeździe zlotników i pokrewnych zawodów wniesiono protest przeciw projektowanej ustawie probierczej.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Jutro, w dzień Wszystkich Świętych**, Kościół obchodzi święto ku uczczeniu wszystkich, to znaczy i tych świętych, których pamięci nie jest poświęcony osobny dzień w roku. Dzień ten przypomina nam świętych wszelakiego stanu, wieku, płci, wszystkich czasów i narodów, przypomina nam, że przed Majestatem Bożym jesteśmy wszyscy równi, biedni czy bogaci, że wszyscy jesteśmy powołani do otrzymania wieczystej nagrody za walkę tego życia, do odebrania palmy szczęśliwości wiecznej.

Po południu, jako w wigilię dnia następnego, w którym obchodzimy Dzień Zaduszny, po uroczystych nieszpórach, na cichych zazwyczaj cmentarzach, odbywają się żałobne procesje. Podajemy więc na groby, zasłane kwieciami i polecamy Najwyższemu w gorących modłach tych wszystkich, co wyprzedzili nas na tej drodze, którą kroczymy.

W same Zaduszki odprawia się po kościołach msze i nabożeństwa żałobne, wobec wystawionego katafalku, budzącego w nas myśli o niekomości ludzkiej. Tego roku, na zarządzenie Ojca św., msze św. w dniu 2 listopada poświęcone będą przede wszystkim nieszczęśliwym ofiarom w hiszpańskich walkach bratobójczych. (pt.)

— **Zmian porządku nabożeństw w kościele św. Marcina.** Od 1 listopada odprawiać się będą nabożeństwa niedzielne w nast. porządku: o godz. 6,30 msza św. cicha (godzinki), o godz. 7,30 msza św. liturgiczna z kazaniem, o godz. 8,30 msza św. cicha przy ołtarzu Frzenajśw. Rodziny, o godz. 9 msza św. dla dzieci z nauką, o godz. 10 msza św. cicha z krótkim kazaniem, o godz. 11 suma z kazaniem, o godz. 12,30 msza św. cicha. Msze św. przy grocie Matki Boskiej z Lourdes w porze zimowej odprawiać się nie będą. (x.)

— **W rocznicę śmierci śp. Dra. Karola Marcinkowskiego** dnia 7 bm. odprawi się o godz. 8,30 msza św. o spokoju duszy jego w kościele parafialnym św. Wojciecha. Wszystkich stypendjantów uprasza się o liczny udział we mszy św. (x.)

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzili w dniu 24 października pp. Jan i Pelagia z Palińskich Wierzejewscy, zamieszkalni przy ul. Wybickiego 2.

— **Srebrny jubileusz zawodowy.** — Srebrny jubileusz pracy zawodowej święcił w tych dniach właściciel składu blawatów na Starym Rynku p. Wojciech Groszkiewicz. Po odbyciu praktyki w kraju i zagranicą, jubilat założył w 1911 r. w Krotoszynie magazyn blawatów, który rozwinął pięknie dla chwały polskiego handlu na tamtejszym terenie. W kilka lat później rzutki kupiec osiadł się na Starym Rynku w Poznaniu, gdzie do dziś prowadzi znaną placówkę handlową, opartą na rzetelnej kalkulacji kupieckiej i cieszącą się poparciem wielkich rzesz przywiązanych klientów.

Znany jest też p. Groszkiewicz z pracy społecznej i obywatelskiej; w Krotoszynie zasiadał w radzie miejskiej, był m. in. inicjatorem założenia Związku Harcerskiego na tamtejszym terenie, a z harcerstwem krotoszyńskim łączy go stały

W nocy wychodzili z więzienia na „robotę”

Środa (Tel. wł.) Nadzwyczaj wielkie poruszenie wywołało tutaj stwierdzenie faktu, iż od dłuższego już czasu więźniowie ze średzkiego więzienia wychodzili w nocy na wolność przy pomocy podrabianych kluczy i, w porozumieniu z przestępcami, przebywającymi poza więzieniem, dokonywali różnych zbrodni i przestępstw.

Na karb więźniów średzkich, korzystających z nocnych „urlopów”, za-

kontakt i współpraca, której wyrazem jest fundowany przez p. Groszkiewicza piękny sztandar dla grupy harcerzy krotoszyńskich. Również i w Poznaniu znalazł p. Groszkiewicz duże pole dla pracy społecznej.

By uczcić szczególnie tę piękną rocznicę przeznaczył p. Groszkiewicz 150 zł na biednych m. Poznania, 100 zł na biednych miasta Krotoszyna i 50 zł na eska-dre „Chrobrych”.

Świątecznym ćwierćwieczu pracy zawodowej jubilatowi towarzyszą powszechne życzenia jak najlepszej pomyślności i doczekania się jubileuszu złotego.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Plenarne posiedzenie Stow. Restauratorów** na m. Poznań i powiat odbędzie się dnia 3 listopada o godz. 16 w restauracji „Belweder” u p. Rajewskiego, ulica Marsz. Focha 18. Msza św. na intencję Stowarzyszenia odprawiona będzie dnia 9 listopada o godz. 10 w kościele Katarzynek przy ulicy Masztalarskiej.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Bezpłatny kurs pielęgniarstwa P. C. K.** Ostateczny termin zapisów upływa dnia 5 bm. Zgłoszenia przyjmuje biuro Okr. Wlkp. P. C. K., Wały Zygmunta 2. Tel. 31-09. (x.)

— **Kurs mistrzowski dla blacharzy**, przygotowujący do egzaminu z zakresu przedmiotów zawodowych, uruchomiony w porozumieniu z cechem Woj. Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy. Kurs potrwa dwa tygodnie przy codziennych zajęciach. Zgłoszenia do dnia 24 bm. przyjmuje, oraz bliższych informacji udziela Instytut Poznań, Wały Zygmunta Augusta 15, pokój 27a (Dom Rzemieślniczy). (x.)

— **Państw. Roczna Szkoła Przysp. w Gospodarstwie Rodzinnem.** Pokaz gospodarczy odbędzie się dnia 3 listopada w gmachu Państw. Szkoły Handl. i Przemysł. ul. Marsz. Focha 2 o godz. 17 do 19. Pokaz w dn. 3 listopada — ciasta kruche i półkruche.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Jutro pierwszy listopada.** Listopad — starożytny listopad — dzień wiaty niegdyś (novem = dziewięć), według naszego kalendarza jedenasty miesiąc roku kalendarzowego, liczy 30 dni. Słońce, które teraz już rzadko poprzez ciemne chmury i gęste opary przebijają, przechodzi w zodiaku ze znaku „Niedźwiadka” w znak „Strzelca”. Miesiąc ten przypada — śmiało można mówić — w najbrzydszą porę roku, kiedy to z północy przykre wieją wiatry, niosąc szare mgły, obfite deszcze, a często i śnieżne zawieje. Mieszczuchom taka „pogoda jesienna” nie zbyt się podoba. Wieśniak atoli chwali sobie opady w tym okresie; przecież:

„Listopada wiele wody,

Na taki wielkie wygody.”

Nazywamy go miesiącem opadania liści, chociaż zazwyczaj — jak i lato — zwiedły list (staropol.) opadł dawno, kiedy listopad obejmuje swe panowanie: „Jeszcze nie listopad, a liść z drzewa opadł”.

Ostatni miesiąc jesieni przypomina nam, że „uroda jak polna trawa więdnienie”, a pierwsze jego dni, Dzień Zaduszny z poprzedzającym go dniem, wzbudzają w nas uczucie niekomości, marności człowieka. Idziemy na groby, tonące w ostatnich astrach i drobnych chryzantmach, by wspomnieć umarłych. W trzecim tygodniu miesiąca protestanci obchodzą dzień pokuty oraz — w ostatnią niedzielę roku kościelnego — swą niedzielę zmarłych. Następną niedzielą to dzień Nowego Roku kościoła chrześcijańskiego z pierwszą niedzielą Adwentu, owego radoznego czasu oczekiwania Emanuela. — Poza „Wszystkimi Świętymi” obchodzimy 3 listopada dzień św. Huberta, patrona łowiectwa (w Rzymie cały november poświęcony był Dianie, bogini łowów), dn. 11 — św. Marcina, dn. 13 — patrona młodzieży, św. Stanisława Kostki, dn. 22 — św. Cecylii, dn. 25 — św. Katarzyny, patronki uczonych. — Na dzień św. Marcina przypada rocznica zakończenia wojny światowej. Dla smakoszy jest on dniem słodkich rogalów i tradycyjnej, pieczonej, tłustej żurki gąski, bo

„Na dzień świętego Marcina

Lepsza gęś, niżli zwierzyna.”

— **Tramwaje na Wszystkich Świętych.** W związku z świętem Wszystkich Świętych, oraz dla udogodnienia publiczności, odwiedzającej cmentarze, zostały wzgl. zostaną uruchomione następujące dodatkowe wagony tramwajowe:

W dniu 31 bm.: linie nr. 1 od godz. 12,05 do 18,35 przedłuża się do Śródk,

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Wszystkich Świętych | Dzień Zaduszny
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Warcisława | Witimira

Słońca: wschód 6.48, zachód 16.23
Długość dnia 9 godzin 35 minut
Księżyc: wschód 17.42, zachód 9.51
Faza: 2 dni po pełni

Towarzystwo Pomocy dla Inteligencji zwraca się z najusilniejszą prośbą do serc litościwych o nadsyłanie odzieży: sukien, płaszczy, obuwia itd. bo prośby o nie z nadzieją chłodnej pory wymagają się z dnia na dzień. Trochę dobrej woli, chwilkę czasu, dużo, dużo serca i odczucia, czym jest podmuch zimy w niewystarczającym okryciu — a z pewnością w wnętrzach szaf i komód naszych znajdzie się jeszcze: „coś” dla tych najbardziej od losu doświadczonej, którym Tow. Pomocy dla Inteligencji pragnie życie ułatwić. Za wiadomościem biura naszego: Poznań, św. Marcina 8 — kartką lub telefonem (nr. 36-34) odbierzemy najchętniej laskawie dary osobiście — albo prosimy odsyłać wprost do p. Marji Chrzanowskiej, Poznań, Podgórna 10.

Zarząd.

zg 606

nie się plam na fasadzie, a z drugiej uznano koloru tynku za nieodpowiedni. Obecnie kończą się już prace przy tej kamienicy. Fasadę domu, po zdarciu nieudalnego tynku, który miał miejscami grubość 7 centymetrów, pokryto wapnem hydraulicznym i terraboną w kolorze piaskowym. Kolor ten harmonizuje z barwą gmachu wojkowego, znajdującego się naprzeciw przy zbiegu Alei Marsz. Piłsudskiego i Wałów Jana III. (sk.)

— **Inwalida Adamski czeka na zbyt swych zabawek.** Inwalida Adamski, o którym swego czasu pisaliśmy, że wyrabia ładne zabawki, przygotowuje w związku z nadchodzącym sezonem większą partię mebelków dla dzieci. W pracy tej pomaga mu obecnie kuzynka. Przygotowali oni większą ilość zabawek i oczekują na ich zbyt. Potrzeba spieniężenia zabawek jest tem pilniejsza, że ojciec Adamskiego, stolarz z zawodu, leży od kilku dni chory, nie zarabia więc nic na utrzymanie rodziny. Dla informacji tych, którzy pragnęliby nabyć wyroby biednego kaleki, przypominamy, że inwalida Adamski mieszka obecnie przy ul. Kopernika 6 w suterynie (wejście z frontu). (sk.)

Empire?

zg 14 615

DZIŚ — DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI

Dziś, w dniu 31 października, obchodzi się u nas, podobnie, jak w całym świecie, doroczny „dzień oszczędności”. Z racji tej instytucji oszczędnościowej i banki w Poznaniu przybrały odświętną szatę.

Komunalna Kasa Oszczędności przy ul. Nowej udekorowała wszystkie okna wystawowe plakatami, propagują-

łom i wojsku przeszło 50 tysięcy ulotek, propagujących oszczędzanie pieniędzy. Siedem tysięcy tych ulotek będzie rozdanych jeszcze dziś po południu pomiędzy godz. 17,30 i 18,30 podczas propagandowego koncertu na Placu Wolności.

Wśród rozdanych ulotek jest dzie- sięć takich, w których pewne litery

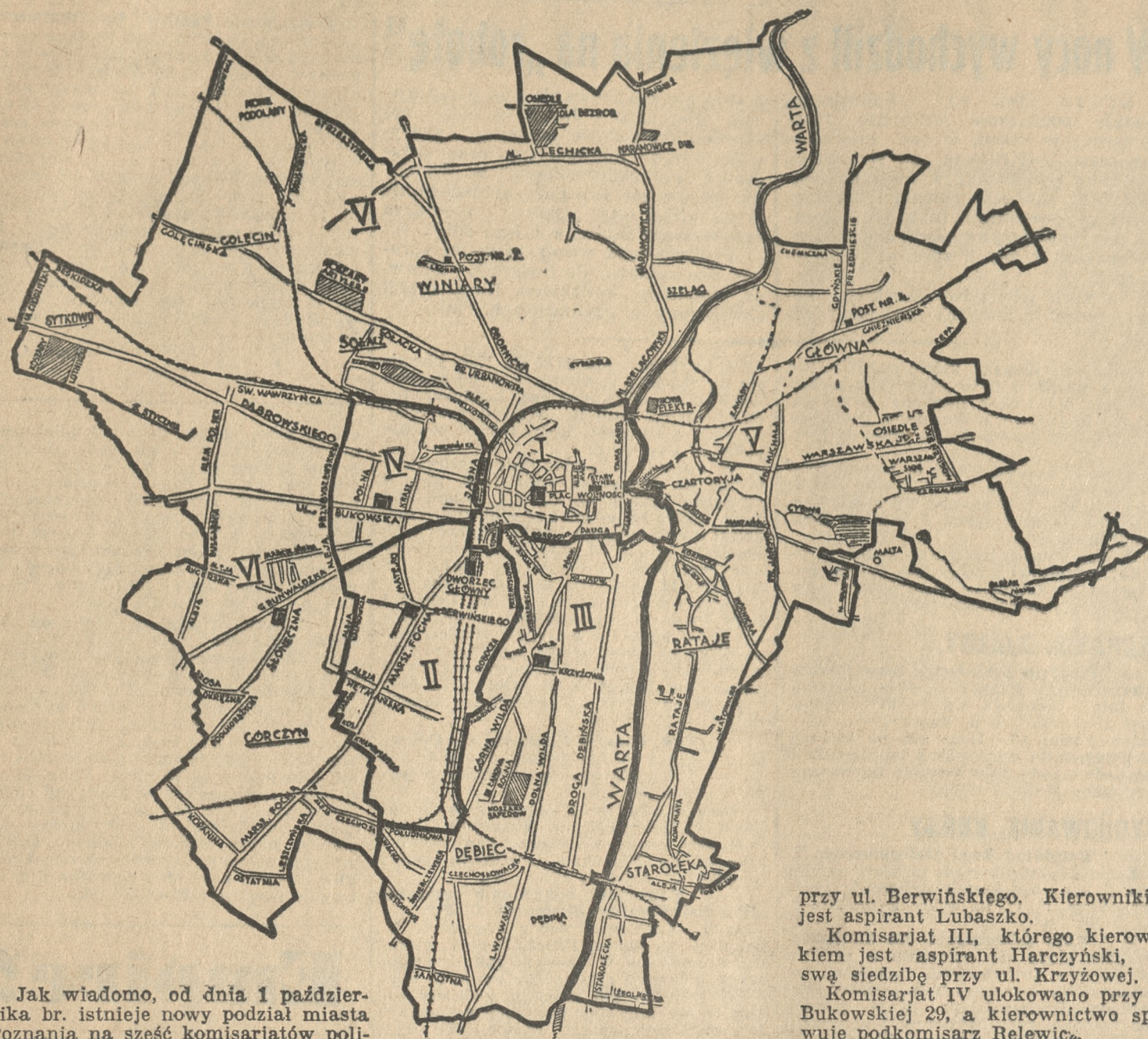
ciami oszczędność, oraz skarbankami, przybranymi kwieciami. Nad frontem umieszczono, wśród girland i chorągwi o barwach narodowych, tarcze z napisem „K. K. O.” i herbem miasta Poznania. Na trejażu przy Teatrze Wielkim zmontowano wielką książeczkę oszczędnościową według projektu artysty malarza Edmunda Czarneckiego. Jednym słowem na każdym kroku przypomina się dziś przechodniom, by oszczędzali i pamiętali o tzw. „czarnej godzinie”.

Wojewódzki Komitet „Dnia Oszczędności” rozdał dziś w Poznaniu szko-

zastąpione są cyframi. Kto wynajdzie taką ulotkę i przedstawi ją w siedzibie komitetu „Dnia Oszczędności”: w P. K. O. przy ul. Dąbrowskiego lub w K. K. O. przy ul. Nowej 10, ten otrzyma premię w postaci książeczki oszczędnościowej z wkładem poczytkowym w wysokości 10 zł.

Na fotografii widzimy u góry dekorację, propagującą oszczędność, na trejażu przy Teatrze Wielkim, a u dołu wielki propagandowy napis, umieszczony na froncie Komunalnego Banku Kredytowego przy ul. 27 Grudnia.

Nowy podział Poznania na sześć komisariatów P. P.

Jak wiadomo, od dnia 1 października br. istnieje nowy podział miasta Poznania na sześć komisariatów policyjnych.

Powyżej podajemy plan miasta z wyraźnie zaznaczonymi granicami poszczególnych komisariatów.

Komisariat I, zwany komisariatem centralnym, jest największy co do ilości osób, zamieszkujących rejon tego

komisariatu. Biura mieszczą się przy placu Wolności 12 w gmachu Komendy Głównej Policji Państwowej. — Kierownikiem komisariatu I jest podkomisarz Landeburski zastępca aspirant Kurbatow.

Komisariat II ma swą siedzibę

przy ul. Berwińskiego. Kierownikiem jest aspirant Lubaszko.

Komisariat III, którego kierownikiem jest aspirant Harczyński, ma swą siedzibę przy ul. Krzyżowej.

Komisariat IV ulokowano przy ul. Bukowskiej 29, a kierownictwo sprawuje podkomisarz Relewicz.

Komisariat V na Czartorji posiada kierownika w osobie aspiranta Kozdrońskiego.

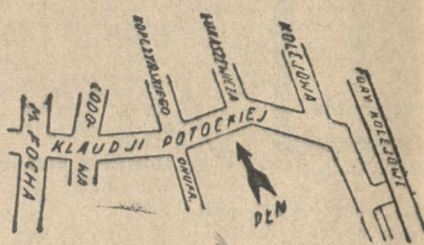
Komisariat VI znajduje się na ul. Słonecznej 10a, w dzielnicy Ostroroga; kierownictwo sprawuje podkomisarz Czapski.

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU

XL

Ulica Klaudji Potockiej

Claudyna z Działyńskich Potocka urodziła się w r. 1802 w Kórniku, w Wielkopolsce. Dziecięce lata i młodość spędziła

w domu rodziców, senatora i wojewody kaliskiego, Ksawerego Działyńskiego i Justyny Modesty z hr. Działyńskich, pod której troskliwą opieką, kształcona na obywatelskich wzorach swych przodków, do przyrodzonej szlachetności nabrała licznych cnót. Przebywając dłuższy czas z matką w Paryżu, nie lekceżyła zabaw i beztrudnego życia, jakim wabiła nadsekwaska stolica, lecz mając upodobanie dla pięknej literatury

i poezji, z zapalem oddawała się naukom. Równie zainteresowania i ten sam sposób myślenia, jaki poznała w domu rodzicielskim, zastała w nowym otoczeniu, gdy w r. 1824 wstąpiła w związki ślubne z Bernardem Potockim. I znowu wołała młodą kobietę szeroki świat do beztrudnego życia wśród zbytków i wygod. Klaudia jednak nie szukała przyjemności w salonach kół arystokratycznych. Nie leżało to w jej usposobieniu. Spokojnie płynęło jej życie u boku męża, w zaciszu domowym, aż w listopadzie 1830 r. zew Ojczyzny niemiłkaniem echem rozbrzmiewał także po naszych ziemiach. Wtedy łagodna i spokojna Klaudia obudziła się do czynu. Była — wraz z mężem Bernardem — jedną z pierwszych, którzy przeszli granicę, by stanąć w szeregach przeciw znieprawionemu Moskalowi. Przez siedem miesięcy z największym narażeniem życia poświęciła się opatrywaniu rannych na polu bitew, a później pielęgnowaniu chorych na cholera w przepełnionych szpitalach. Po upadku powstania, opuszczając kraj, przewiozła zagranicę niejednego ze skompromitowanych towarzyszy. Osiedlony w Dreźnie, popierała usilnie ruch emigracyjny, ofiarując na potrzeby nieszczęśliwych rodaków poważną część majątku swego i wszystkie klejnoty rodzinne. Bieżącego roku, w dniu 8 czerwca minęło sto lat, kiedy w Genewie w czasie podróży, która miała jej przynieść zdrowie, znalazła w 34 r. życia przedwczesną śmierć.

Literatura biograficzna o Klaudynie Potockiej nie jest zbyt obszerna. Znajdujemy jednak ciekawe zapiski, dotyczące charakterystyki „anielskiej jej postaci” u Mickiewicza, Wincentego Pola, Odyńca.

„Ta kobieta — pisał Mickiewicz — godzi z rodzajem ludzkim i może natchnąć znowu wiarą w cnotę i dobroć na ziemi”, a Odyńce apostrofował swą „gwiazdę moralną” taką dedykacją:

„Tyś w moich oczach wyższą od ziemianki. Wyższą duszą kobiety, Polki, chrześcijanki. Blask Twój ziemską myślą rozproszył ślepotę,

Wiem dziś, jak kochać Boga, kraj, ludzi i cnotę.”

Ulica Klaudji Potockiej łączy poprzez tunel pod torami kolejowymi dworca głównego, ul. Marszałka Focha z ul. Fabryczną, czyli św. Łazarz z Wildą. (pt.)

KINO METROPOLIS

HUMOR I DOWCIP

W NIEDZIELĘ, 1 listopada, o godzinie 3 po poł.

Wielka arcyucieszna

Komedia Wiedeńska

„GRUNT TO FORSA”

z udziałem świetnego zespołu kapitalnych wesołków
FELIKSA BRESSARTA, Friedl Czepy,
Oskara Karlweissa i Ottona Wallburga

Bilety od 25 gr

ag 19061

Czempin nie chce dentysty-żyda

Czempin. (Tel. wł.). Po kilkukrotnym zamalowaniu szyldu dentysty Żydowi Czaszowszczykowski z Poznania, praktykującemu tutaj nielegalnie, wybito dzisiejszej nocy szybę w jego mieszkaniu.

Z tego powodu aresztowano świeżo osiadłą tutaj dentystkę p. Raczkowską. Policjant z karabinem odprowadził p. Raczkowską i jej męża na posterunek P. P. Rzekomo p. Wanda Raczkowska położyła się na bocznej ulicy, nie chcąc iść dalej, a jeden z policjantów miał się dopuścić kopania jej. Zajście to wywołało w naszym mieście poruszenie i wielkie zbiegowisko. (cl)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Dla wielkopolskiego Ikara: Edmund Stempniewicz rodak z Kepna, 3,—, razem 5,— zł.

Na ubogich parafii św. Michała: Zamiaet kwiatów na trumnę s. p. dr. Henryka Kopecskiego złożyli: August Turowicz 20,—, Janostwo Skawnowie 10,— Janostwo Witowcy 10,—, razem 40,— zł.

Dla bezrobotnych miasta Poznania. Kierownictwo oraz urzędnicy firmy I. K. Poznański, Stary Rynek 80/82, zamiaet wieńca na trumnę s. p. K. Ciemniaka 25,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 119,— zł.

Śmiertelna bójka między szwagrami

Bardzo tragiczny wynik miała kłótnia, która wynikła wczoraj w Psarskim, w pow. poznańskim, pomiędzy dwoma szwagrami, 25-letnim Ludwikiem Kowalskim i 37-letnim Antonim Dreczkowskim, emerytowanym pracownikiem kolejowym. Kowalski udał się do mieszkania Dreczkowskiego i tam doszło do kłótni. Podczas zajścia Kowalski pchnął swego szwagra Dreczkowskiego kilkakrotnie nożem w pierś i zranił go śmiertelnie. Poraniony krótko po wypadku wyzionął ducha. Prawdopodobnie, powodem zajścia były nieporozumienia rodzinne.

Po zajściu Kowalski zbiegł, zgłosił

się jednak wkrótce dobrowolnie na policji w Rokietnicy.

W sprawie krwawego zajścia władze wszczęły dochodzenia. (kl)

Bóżnica przeszła w ręce polskie

Znin (zd). W tych dniach gmina żydowska w Gnieźnie sprzedała bóżnicę w Rogowie, którą nabył p. Marjan Kaczmarek z Rogowa. Jak się dowiadujemy, w Rogowie pozostał tylko jeden Żyd.

KONTROLA ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA TARGACH POZNAŃSKICH

Wczoraj, o godz. 12-ej w południe, na Plac Sapieżyński przybyła zupełnie niespodzianie komisja kontrolna, złożona z przedstawicieli wydziału zdrowia i wydziału przemysłowego zarządu miejskiego.

Komisja zbadała stan sanitarny sprzedawanych owoców, drobiu, wa-

rzyw i nabiału. Odwiedziła również i stragany rzeźnicze i piekarskie. Na ogół wynik tej kontroli był pomyślny, co wskazuje na to, że sprzedawcy zastosowali się do zarządzeń władz.

Pewne uchybienia wykazały niektóre stragany z częściami drobiu. Około ustępów komisja dostrzegła prze-

kupki z kosztami masła. Gdy komisja chciała się zająć tym niehigienicznym wyborem miejsca sprzedaży, przekupki uciekły z kosztami w popłochu. Wiedząc to wywołało salwy śmiechu.

Na zdjęciu widzimy z lewej strony badanie masła przez kontrolera, a z prawej kontrolę bitego drobiu. (sk)

Prymas Polski w grodzie Lecha

Gniezno (tel. wł.). W wczorajszym piątku gród Lecha witał owacyjnie J. Em. ks. Prymasa dr. Hlonda, który przybył z okazji 10-lecia objęcia rządów w archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej do prastarej bazyliki gnieźnieńskiej, by pomodlić się tam u grobu św. Wojciecha.

O godz. 3 po południu, poprzedzony długim szeregiem kleryków i księży, przy biciu dzwonu św. Wojciecha, przeszedł dostojny gość wzdłuż szpalery ustawionych pocztów sztandarowych do konfesi św. Wojciecha, a z chóru brzmiał hymn „Ecce Sacerdos Magnus”. Później przed wielkim ołtarzem duchowieństwo odśpiewało uroczyste „Te Deum”, a J. Em. ks. Prymas udzielił arcybiskupskiego błogosławieństwa.

O godz. 5 w pięknej sali Prymasowskiej odbyła się akademja z udziałem duchowieństwa, władz wojskowych i cywilnych oraz licznych obywateli, które wypełniło salę po brzegi. Przybyłoby w towarzystwie ks. biskupa Łańcuta J. Em. ks. kardynała dr. Hlonda witano serdecznie okrzykami i oklaskami. Świetny i licznie do-

skonał się prezentujący chór archikatedralny, pod wytrawnym kierownictwem ks. kanonika Tłoczyńskiego, odśpiewał na wstępie Palestriny „Sicut cervus”, poczem powitalne przemówienie wygłosił prezes Akcji Katolickiej p. Wł. Bernaciak, zakończony okrzykiem na cześć dostojnego jubilata. Chór odśpiewał przepiękny hymn Beethovena „Niebiosą głoszą”, następnie p. prof. Gertruda Konatkowska z Poznania odegrała na fortepianie z uczuciem i precyzją Liszta „Kazanie św. Franciszka do ptaszków” i „Legendę o św. Franciszku, kroczącym po falach morskich”. Nader głęboki w treści i doskonale opracowany referat o istocie mszy św. wygłosił ze swadą oratorską wicepreztor seminarjum duchownego ks. prof. dr. Wronka. Na zakończenie podniosł akademja chór przy akompaniamencie prof. Konatkowskiej odśpiewał potężny marsz z opery „Tannhäuser” Wagnera. Żegnany owacyjnie opuszczał dostojny gość salę Prymasowską.

Prastara stolica Piastów godnie uczciła krótki pobyt Prymasa Polski w swoich murach.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Ukaranie oszustów.** Przed sądem grodzkim w Poznaniu odbyła się rozprawa przeciwko zawodowym oszustom na tak zwaną „wymianę dolarów” — Marciniowi Cieślakowi i Ignacemu Krakowiakowi za oszustwo, dokonane na szkole Antoniego Tritta dnia 29 listopada r. z. w Poznaniu.

Sąd uznał ich winnymi i zasądził: osk. Cieślaka na 10 miesięcy więzienia, a Krakowiackiego na 1 i pół roku więzienia, poniesienie kosztów postępowania, oraz na pozbawienie praw publicznych i obywatelskich honorowych na przeciąg 8 lat. Wysoki wymiar kary sąd motywował tem, że oskarżeni podstępnie i w sposób wyrażony podchodzili do swej ofiary, aby zdobyć zaufanie.

— * **Naciągacze „obligacyjni” przed sądem.** Już kilkakrotnie pisaliśmy o rozprawach sądowych, toczących się przeciwko oszustom, którzy grasowali na terenie Wielkopolski, wyludzając od drobnych posiadaczy obligacje pożyczek państwowych. Sąd okręgowy w Poznaniu w kilku wypadkach wydał na tych oszustów surowe kary. W piątek stanęli znów przed sądem trzech oszuści, a mianowicie Józef Marcinkowski z Poznania, Mieczysław Miłoszyski i Marian Kłosowski ze Śremu. Dnia 30 maja ub. roku przyjechali oni samochodem do Wojciecha Kaczmarska w Binkowie, pow. śremskiego. Przedstawili mu się, jako urzędnicy skarbowi żądali wydania posiadanych przez Kaczmarską papierów wartościowych. Oszuści straszili przytem naiwnego gospodarza, iż z powodu śmierci marsz. Piłsudskiego nastąpi zmiana rządu i papiery wartościowe stracą całkowicie swoją wartość. Nie orijentujący się w sytuacji Kaczmarek wydał oszustom obligacje 5-procentowej pożyczki konwersyjnej wartości nominalnej 2.200 zł. Obligacje te zostały sprzedane przez oskarżonych znanemu „bankierowi” Żydowi Boruchowi Szwarcowi w Poznaniu za sumę 1.300 złotych. Kaczmarek, któremu oszuści przyrzekli przysłanie pieniędzy następnego dnia przez pocztę, oczywiście pieniędzy nie oglądał, zameldował więc o tem policji. Na rozprawie oskarżeni do winy się nie przyznali, dopiero przewodniczący rozprawy przez cały szereg pytań zdołał wydobyć od Miłoszyskiego, iż był on wraz z Marcinkowskim u Kaczmarskiego i wyludził od niego papiery war-

tościowe. Tezy oskarżenia potwierdzili poszkodowany Kaczmarek oraz Żyd Szwarz, który kupił od oskarżonych obligacje.

Ogłoszenie wyroku zostało zapowiedziane na dzisiejszą sobotę, godz. 13. (k.)

Przy grypcie, przeziębieniu, dreszczach, łamaniu w kościach doznaje się ulgi, zażywając tabletek Togal. Togal powoduje spadek gorączki i uśmierza ból. Do nabycia w najbliższej aptece.

Z WIELKOPOLSKI

— * **GRODZISK.** Z inicjatywy Parafii Akcji Katolickiej odbyło się w ub. niedzielę uroczyste msza św. z wystawieniem Najśw. Sakramentu. Po południu odbyła się uroczysta akademja poświęcona czci Chrystusa Króla. Referat wygłosił p. dr. Mikołajczyk. (gf)

— * **INOWROCŁAW.** Rejestracja pojazdów mechanicznych odbędzie się przed starostwem powiatowym w piątek, dnia 4 grudnia br. i dnia 5 lutego 1937 r. w czasie od godz. 9 do 14.

— W inowrocławskim klubie szachistów rozpocznie się dnia 4 bm. turniej o mistrzostwo klubu na rok 1937.

— Większa kwota pieniędzy znaleziono w woreczku przy ul. Król. Jadwigi. Zgubę można odebrać w komisariacie P. P.

— Złote gody małżeńskie obchodzili pp. Michał i Helena Wegnerowscy zam. w Murzynie.

— Przed sądem okręgowym stanął wójt z Piotrkowa Kujawskiego Józef Klonowski, lat 39, oskarżony o to, że w czasie swego urzędowania, celem osiągnięcia korzyści materialnych i działając na szkodę skarbu państwa, samorządu i podatników, dopuścił się przywłaszczenia 392 zł. W czasie od 1 kwietnia 1934 do połowy maja 1935 p. Klonowski wystawił nielegalne kwity na sumę 2.503 zł. W związku z temi zarzutami został on zawieszony w urzędowaniu. W ciągu dwudniowej rozprawy przewinęło się przed sądem 61 świadków, którzy naogół zeznawali dla oskarżonego przychylnie. Po przemówieniu prokuratora i obrońcy sąd skazał wójta Klonowskiego na rok więzienia, uwalniając go od zarzutów przywłaszczenia pieniędzy dla osiągnięcia korzyści osobistych. (c)

— * **JAROCIN.** Odbyło się tu nadzwyczajne walne zgromadzenie Banku Ludowego. Pomimo, że bank znalazł się w ciężkich warunkach finansowych, zebrani bardzo licznie udziałowcy, sprzeciwili się kategorycznie możliwej likwidacji tej bardzo pożytecznej i o chlubnej przeszłości instytucji finansowej, a uchwaliли jednogłośnie, ażeby utrzymać bank przez zasilenie kapitału udziałowego przez podniesienie udziału i ściąganie udziałów dotychczas niewpłaconych.

— Przed tut. wydz. karnym Sądu Grodzkiego stanął recydywista, Bolesław Swędrowski z Łak Pyzdrowskich, oskarżony o kradzież z włamaniem dokonaną w Grabiu. Sąd skazał go na karę półtora roku więzienia. (gp)

— * **KEPNO.** Na zebr. cechu szewcko-kamaszniczego w Wieruszowie, uchwalono nowy statut. W zebraniu na ogólną liczbę 53 członków (w tem 19 Żydów) brało udział 31 chrześcijan i 1 Żyd. Na wniosek p. Magotta, czł. Str. Nar., uchwalono 31 głosami przeciw 1 żydowskiemu nadanie statutowi nazwę: „Chrześcijański Statut Cechu Szewcko-kamaszniczego w Wieruszowie”. Uchwała ta uniemożliwiła dalszy pobyt członkom Żydom w cechu i temsamem przywróciła cechowi jego dawny charakter chrześcijański. Za przykładem cechu szewckiego poszły i inne cechy.

— Odpust św. Jadwigi obchodzili par. olszowska. Sumę odprawił ks. pr. Hundt z Baranowa, kazanie wygłosił ks. dr. Komorowski z Opatowa.

— W Czerminiu pow. Kepno pogryzł wściekły pies kilku mieszkańców wioski. Pokasanych zostało również kilka psów, które zostaną rozstrzelane. W obwodzie tym zarządziły władze kontumację psów i kotów. (km)

— * **KUCHARKI, per. Pleszew.** Uroczystość ku czci Chrystusa Króla wypadła tutaj wspaniale. Po sumie w serdecznych i gorących słowach przemówił ks. prob. Stróżyński. Po południu odbyła się uroczysta akademja w sali

Najstarsza Instytucja Kredytowa w Polsce

założona w roku 1870

Bank Handlowy w Warszawie

Spółka Akcyjna

Centrala Warszawa, Traugutta 7/9

ODDZIAŁ W POZNANIU

PLAC WOLNOŚCI 4

Pg 8036/44,95

Udziela pożyczek na zastaw papierów wartościowych, dyskontuje weksle, przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe.

szkolnej. Zagał ja ks. proboszcz i wygłosił odpowiednie przemówienie. Na dalszy program złożyły się referat, śpiew chóru kościelnego i młodzieży szkolnej, deklamacje oraz odczytanie rezolucji. Po akademji licznie zebrani parafianie udali się na niespory i błogosławieństwo. (n)

— * **MIEDZYCHÓD.** W święto Chrystusa Króla urządzono manifestacyjną procesję, która wyruszyła z pl. Kościuszki ulicami: Pocztową, 17 Stycznia, Grunwaldzką, Al. Piłsudskiego do figury Serca Pana Jezusa za tor kolejowy. W procesji brały udział wszystkie organizacje z sztandarami i transparentami. Na rynku przemówił em. rektor szkoły powszech. p. Konopiński.

— Stow. Rodzina Polijna koło Miedzychód urządziła w sobotę, 21 bm. przedstawienie teatralne p. t. „Serce Hanki” w sali p. Wróblewej. (mw)

Skazanie butnego Niemca

Gniezno (br). Przed sądem okręgowym zasiadł na ławie oskarżonych mistrz ślusarski, niejaki Adam, obywatel niemiecki, posiadający warsztat ślusarski przy ul. Jana Sobieskiego. Adam w dniu 26 sierpnia b. r. publicznie lżył Naród Polski w ten sposób, że do dzieci, bawiących się w podwórzu i do lokatora swego, Jagodzińskiego, odezwał się „bydło polskie, polska banda przekłeta, dla świni polskich niema tu miejsca”. Na rozprawie przesłuchano 11 świadków. Oskarżyciel publiczny domagał się przykładowego ukarania.

W piątek o godz. 13 sąd ogłosił wyrok, skazując Adama na 3 miesiące bezwzględnej aresztu.

Wilnińskiemu, bez stałego miejsca zamieszkania i Janowi Tafelskiemu ze Skoków. Jakuba Wilnińskiego, oskarżonego o liczne kradzieże skazał sąd na 12 mies. więzienia, z zaliczeniem aresztu śledczego od 11 września br. bez zawieszenia. Jana Tafelskiego za udowodnione paserstwo, namawianie do złodziejstwa i przechowywanie łupu złodziejskiego również na 12 mies. więzienia bez zawieszenia. (ss)

— * **SZAMOTULY.** W związku z nadchodzącą porą zimową wylania się kwestia przyjęcia z pomocą licznym rzeszom bezrobotnych naszego miasta, którzy po chwilowym zatrudnieniu w czasie kampanji znajdują się znów w trudnym położeniu. Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, rozumiejąc konieczność przyjęcia z pomocą rodzinom bezrobotnych, postanowiło z inicjatywy niestrudzonej swej prezki p. drewiej Nowickiej i innych członkiń zarządu, urządzić w dniu 8 listopada w sali Strzelnicy „herbatkę” z nader urozmaiconym programem. Poza tańcami przy dźwiękach doborowych orkiestr i popisów artystycznych, jako nowość dotąd niepraktykowaną w naszym mieście, zorganizowany zostanie wieczór humoru, żywy dziennik itd. Całkowity zysk przeznacza się na najbardziej potrzebne. (sc)

— * **ŚREM.** Tydzień propagandy Budowy Szkół Powszechnych przeprowadzony na terenie miasta przyniósł z kwoty, imprez, sprzedaży nalepek i żetonów 353 zł.

— Słub p. mgr. Zbigniewa Kaczmarska z p. Joanną Magnuszewską pobłogosławił w kościele farnym brat panny młodej ks. kapelan Marian Magnuszewski z Poznania.

W święto Chrystusa Króla odbyła się uroczysta akademja. W słowie wstępnym ks. dziekan St. Michałski poruszył różne aktualne zagadnienia życia społecznego. Prezes Akcji Kat. p. mec. Tadeusz Mierzejewski wygłosił dłuższe przemówienie. (su)

Czytelników naszych

we Wrześni

zawiadamiamy niniejszem, że od soboty dnia 31 października br. „Kurjer Poznański”, „Oreodownik”, „Ilustrację Polską”, „Nowiny Poświętne”, „Wielkopolska” można zamawiać i odbierać już tylko w naszej specjalnej agenturze przy Rynku nr. 6.

Administracja
wydawnictwa Drukarni Polskiej S. A.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 30 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Muzyk Franciszek Grzeszkiewicz i Joanna Grajewska; owdow. kup.-podróż. Wacław Nadołński i gospod. Jadwiga Walkowiakówna; rob. Kazimierz Ratajczak i Pelagia Kaczmarskówna, oboje w Objezierzu, pow. oborn.; pomoc. gastron. Leon Kaniasty i owdow. Marta Loczka z d. Mielskówna w Krosinie, pow. czarnkowskiego; woźny Franciszek Malak i krawcowa Marta Urbanikówna; gór. Feliks Majorczyk i pracown. Anna Springerówna; pracown. kolejowy Antoni Gozdek i Agnieszka Czyżówna w Tlukawach, pow. oborn.; piek. Stanisław Malinowski i Teodora Czajka; mal. Władysław Kierzkowski i krawc. Zofia Świąt; piek. Henryk Chojnacki i Bronisława Olewska.

Zgony:

Dnia 30 października 1936 roku zapisano następujące zgony: Stanisław Wiśniewski, kupiec, 69 lat; Jadwiga Banaszkiewiczówna z domu Jasieńska, 35 lat; Oskar Tauer, robotnik, 58 lat; Wojciech Kwiatek, stróż, 62 lat; Stanisław Parobkiewicz, murarz, 59 lat; Daniel Keszycki, ziemianin, 52 lat; Anna Skorlińska z domu Szymańska, wdowa, 72 lat; Józef Ciołkowiak, bednarz, 52 lat; Władysław Filipiakowa z domu Kosmowska, 38 lat; Luiza Freyer z domu Gutsche, wdowa, 86 lat.

nr 18234

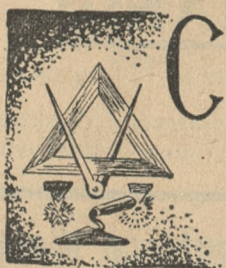
Temperatura 7 godz. + 4,0
Ciśnienie 7 godz. 758,6 mm. wysokie
Zachmurzenie 7 godz. pochmurno
Wiatr 7 godz. kierunek poł.-zach., szybkość 1 m/sk.
Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,1 mm., rodzaj opadu deszcz
Temperatura w dn 30 października br. była: najwyższa + 8,8 o godz. 13
najniższa + 1,8 o godz. 2
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Bez większych zmian, pogodnie i dość ciepło.

FELJETON KULTURALNY

W walce z podstępna tajemnicą

Napisał dr. Władysław Konopczyński, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego

„Źródło rozbioru Polski” — Łowcy mikrobów archiwalnych — Historyczne „tajniki alkowy” — Sto lat przetrwała tajemnica pierwszego rozbioru — Ekshibicjoniści — Od posądenia do oskarżenia — Sekret cyrkla i kielni — Dziwne mixtum compositum — Czy do lamusa? — Obowiązek zostaje dalej.

Czytelnicy „Kurjera” mają już oddawną w rękach dzieło K. M. Morawskiego o „Źródło rozbioru Polski” i pewno je przeczytali jednym tchem, podobnie, jak dawniej „Dziedzictwo” K. Wybranowskiego. Nie musimy więc książki tej streszczać, zwłaszcza, że uczynił to przed kilku miesiącami na tem miejscu p. Tadeusz Bielecki. Również nie będziemy tu roztrząsać różnych zawartych w niej szczegółów. Chcemy tylko, aby czytelnik wiedział, co sądzi o czynie naukowym autora tacy łowcy mikrobów archiwalnych, do jakich należy niżej podpisaną.

„Jednym tchem” — łatwo to powiedzieć, ale doprawdy, chcąc pochłoniąć „Źródło rozbioru Polski”, trzeba mieć dech ogromny. Łożysko historii usłane jest tajemnicami: swoje tajniki alkowy mają gabinety dyplomatyczne, sztaby, konfesyjonały, zarządy przedsiębiorstw finansowych i poszczególne indywidualności. Aby wyjaśnić jedną zakulisową akcję, trzeba nieraz napisać rozprawę doktorską. A przecież na rozbiór Polski składały się knowania kilku gabinetów w ciągu kilku pokoleń, w kontakcie z dążeniami nieraz bardzo tajemnymi państw ubocznych, rodzin, stronnictw, klik. Nic dziwnego, że na wykrycie tajemnicy gabinetowej choćby tylko pierwszego podziału, trzeba było okrążyć stu lat: najpierw się z czemś wygadał Prusacy, potem im odpowiedzieli Rosjanie (Smitt, Solowjew), potem do sporu włączali się Austriacy (Arneht, Baer); przed rokiem 1848 rewelacja szła powoli, póki obowiązki jakiś wstyd przed opinią ludów, ale w dobie Bismarcka i Hakaty odsłonięto owo arcydzieło pokojowej polityki z rozkoszą ekshibicjonistów. Zdawałoby się, że dość dzisiaj zreasumować wyniki zbiorowej tej ekshibicji — i będziemy wiedzieli, jak do rozbioru doszło i dlaczego.

Na to p. K. M. Morawski powiada: nie! Nie wiecie jeszcze dlaczego. Nie wiecie, kto używał do swoich celów tych wszystkich arcytajemniczych monarchów i ministrów. Używała ich podziemna antykatolicka i dlatego też antypolska organizacja, która w osiemnastym wieku rozgałęziła się wszędzie pod nazwą masonerii. Czy napewno ona? Autor „Źródła” przyznaje, że wykonał robotę „zaledwie pionierską”, że „do ponurego sklepu historii, w którym czają się od wieków związki tajne”, wpuścił „pek zaledwie rozświetlających promieni”. Ale chwila, jak każdy bojownik, daje się porwać tak mocnemu przeświadczeniu, że wśród uczynnych grabarzy Rzplitej wyznacza miejsce nie tylko renomowanym rozbiorcom: Fryderykowi, Józefowi, Katarzynie, ale także osobistościom, którychby nikt o zamysły antypolskie nie posądzał. Do takich należą np. książę Conti, aspirant do tronu polskiego w połowie osiemnastego wieku, jego agent Mokronowski, a. b. o. z dawniejszych, książę Eugeniusz Sabaudzki i Leibnitz. Mamy nadzieję, że niektórych z tych oskarżonych p. M., po zbadaniu ich papierów oraz po konfrontacji świadków, z aresztu wypuści. Inni, jak owe niemieckie Grebner, Müllery, Marschalle i Asseburgi, pozostaną.

Bo też, walcząc z tajemnicą podstępna, która długo kryła przed światem dziennym swe archiwa, czasem tylko z troską o własną reputację odsłaniając cyrkla i kielnie w rękach swych agentów, a dopiero teraz przyszykując się do przygotowania Rewolucji Francuskiej — co zresztą niektórzy masoni próbują jeszcze w zabawny sposób przemilczać — w walce z takim przeciwnikiem musiał autor strzelać na daleką metę, no i od czasu do czasu chybiać. Czy strzelał z otwartej pozycji? Poniekąd tak, poniekąd nie.

Bo wywzajemniając się wrogowi za jego niedzielnym tajemniczością i dowolność w odsłanianiu prawdy, przestał na ogólnikowym przytoczeniu tuzinów dzieł, bez źródłowego uzasadnienia poszczególnych twierdzeń, co my, łowcy mikrobów, z obowiązku praktykujemy, a co p. Morawskiemu zapewniłoby także ścisłą samokontrolę.

Czy ogół trafił w sedno? Tak, ale z jednym zastrzeżeniem, o którym zaraz będzie mowa. Jeżeli się wyjaśnia motywy tajnej organizacji, a osobno śledzi przejawy tych dążeń na powierzchni życia, to między podziemiem a nadziemiem musi panować zupełna zgoda; tymczasem zdemaskowani przez p. M. wolnomularze petają się po scenie polskiej jeden do Sasa drugi do lasa. Powtórze, zdaniem naszym, owo „źródło”, z którego wypłynęły „zakony palmowe” i „bractwa wrogów wstrzemięźliwości”, „wielkie plany” augustowskie i sekrety „królów arcychrześcijańskich” i rosyjskie deprawacje i pruskie prowokacje, należałoby jeszcze poddać analizie, a nie opatrywać etykietą okultyzmu jakiegoś mixtum compositum, gdzie sensualizm, racjonalizm i mistycyzm, al-

chemia, geomancja, kabalistyka, polityka dynastyczna, karjera wojskowa i kobieciarstwo składają się na krótko tak zwaną masonerię. Nieraz więc autor przesadził, a czasami ludzi naprawdę podejrzanych pod śledztwo nie podciągnął. Znamy takie ośrodki w Dreźnie i Preszowie, które napewno płodziły pod fartuchem na szkodę Polski, i mamy niezłą podstawę do twierdzenia, że głośny współpracownik rosyjski Fryderyk II, Zachar Czernyszew, berliński bywalec i z całą rodziną europejski wojażer, taksamo należał do masonerii, jak i główny głosiciel rozbioru w wiedeńskim Burgu: feldmarszałek Lascy.

Dużo więc jest masonów i ich narzędzi wśród agentów bluźnierczej Trójcy 1772 r., ale czy przez nich działała masoneria? Tego właśnie p. Morawski na dłoni nie pokazał, bo też pokazać nie mógł. Analogicznie pełno będzie masonów w Księstwie Warszawskim (co tak dobitnie ogłosił Bobrzyński), ale czy to przez nich wskrzesiła państwo polskie masoneria, wówczas, zdaje się, zaliczającą do swych wtajemniczonych Aleksandra I? I czy odważy się ktoś głosić, że dzisiejszą Polskę odbudowało wolnomularstwo, ponieważ ono sobie za protokółową taką uchwałę bodaj w r. 1917?

*

Witając tedy wysiłek pana M. z ca-

Do pracodawców

Otrzymujemy następującą odezwę z prośbą o jej ogłoszenie:

Wiedząc o zorganizowanej i systematycznej akcji za zebraniem takiej pomocy dla bezrobotnych, by jako tako przetrwać mogli ciężkie, bardzo ciężkie dla nich miesiące zimowe i doczekać poprawy stosunków, poprawy, która istotnie jest niedaleko, żywem w całym społeczeństwie odezwaliśmy się echem.

Niema już bodaj nikogo wśród tych, którzy pracują, ktoby nie zdawał sobie dokładnie sprawy z faktu, że z pomocą pospieszyć muszą wszyscy, dosłownie bez wyjątku, gdyż tylko wówczas będzie można osiągnąć cel, który przed sobą postawiły komitety pomocy bezrobotnym, organizowane w każdej miejscowości, w każdym zakątku kraju.

Zadaniem tych komitetów jest zebranie owej pomocy od każdego pracującego, jest to więc i zadaniem Miejskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym w Poznaniu.

Tych, którzy pomoc mogą, jest w Poznaniu siedemdziesiąt przeszło tysięcy. Zwrócenie się do nich bezpośrednio wymagałoby olbrzymiej armii wysłanników, pociągnąć musiałoby za sobą duże koszty wówczas, kiedy każdy zebrany grosz musi być wydany tylko na pomoc bezrobotnym.

By podjąć tak wielkiemu zadaniu, by bez niepotrzebnych wydatków móc zwrócić się po pomoc do wszystkich

pracujących, Miejski Komitet Pomocy Bezrobotnym zwraca się z gorącym apelem do wszystkich pracodawców, do wszystkich szefów urzędów i biur, by zechcieli pomóc mu w tej tak ważnej sprawie przez zebranie wśród swych pracowników już od pierwszego listopada tej daniny, której się od nich całe społeczeństwo spodziewa.

Poniżej zamieszczamy normy, ustalone przez Wojewódzki Komitet dla walki z bezrobociem, w porozumieniu z reprezentantami pracowników i pracodawców wszelkiej kategorii, wedle których obliczyć można, ile każdy z pracowników złożyć winien. Normy te wynoszą:

Przy poborach do	160 zł	1/4 %
„ „ „ od 160 do 350 „	1/2 %	
„ „ „ od 350 do 600 „	1 %	
„ „ „ od 600 do 1200 „	1 1/2 %	
„ „ „ od 1200 do 2500 „	2 %	
„ „ „ od 2500 wzwyż	5 %	

Danina ta, której zbieraniem w Poznaniu zajmie się Miejski Komitet Pomocy Bezrobotnym, jak i ich rozdziałem, będzie użyta wyłącznie na doraźne zatrudnienie poznańskich bezrobotnych i nigdzie wysyłana nie będzie.

Miejski Komitet Pomocy Bezrobotnym apeluje do wszystkich, by zechcieli zająć się ściąganiem tych opłat od swych pracowników już od 1 listopada począwszy i przekazać je na konto Miejskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Poznaniu.

Miejski Kom. Pomocy Bezrobotnym

Postulaty samorządowców

Na plenum najbliższej sesji sejmowej będzie rozpatrywany projekt ustawy uposażeniowej pracowników samorządowych. W związku z tem pracownicy samorządu terytorialnego podjęli szereg uchwał, zmierzających do ustalenia płac pracowników samorządowych na poziomie, który odpowiadałby warunkom pracy samorządowej i zabezpieczał minimum egzystencji przy zaspokajaniu niezbędnych potrzeb kulturalnych. Wspomniany projekt ustawy uposażeniowej nie odpowiada tym wymogom, ponieważ ustala on bardzo niskie płace, co może pociągnąć za sobą spauperyzowanie pracowników samorządowych, a zatem napływ do pracy w samorządzie nieodpowiedniego elementu.

Ponadto projekt nie ustala minimum płac, co grozi niebezpieczeństwem dowolnego wyznaczania pracownikom samorządowym uposażeń mimo identycznej pracy na tego samego rodzaju stanowiskach. Powstała stąd różnorodność uposażeń na typowych stanowiskach zahamuje pożąda-

na cyrkulację pracowników, a szczególnie utrudni przenoszenie sekretarzy gminnych. Ustalenie więc minimum płac dla typowych stanowisk w samorządzie jest koniecznością publiczną.

Wysunięto również dezyderat, aby dodatki do uposażeń, a zwłaszcza dodatek rodzinny i zwrot opłat szkolnych były realnymi i posiadały charakter obligacyjny.

Jako jeden z naczelných pracowników samorządu terytorialnego wysuwają postulat, aby płace pracowników kontraktowych, zatrudnionych na czas nieokreślony, nie były dowolnie zmieniane.

Śmiertelność niemowląt w poszczególnych krajach

Główny Urząd Statystyczny opracował dane, dotyczące śmiertelności niemowląt w szeregu krajów europejskich w I. kwartale r. b.

Jak wynika z tych danych, największą śmiertelność niemowląt w liczbach bezwzględnych wykazuje Pol-

Bronchinol

bardzo skuteczny środek, przeciwko cierpieniom dróg oddechowych jak: katar oskrzeli i płuc, kaszel, kłósz, zaflegnienie itp. Nazwa zast.

Król. Uprzyw. Apteka

„POD BIAŁYM ORŁEM“

Zal. r. 1564, K. Skarżyński, Poznań, St. Rynek 41. Tel. nr. 12-01 i 58-43. P. 7437-42-95

tem uznaniem jako czyn, zdaje się, bez precedensu w nauce europejskiej, żyjąc mu dalszych owocnych studiów, zwłaszcza w kollaracji z innemi niezależnymi duchami poza Polską, składając wreszcie hołd niezwyklej masestrji, do jakiej doprowadził swój wykwintny styl, pragniemy jednak skrócić chłodną wodą tych dziennikarzy, co już głośniejszy przewrót w naszej nauce historycznej, odsyłając do lamusa dobytek całych pokoleń badaczy. Nie jest ani tak dobrze... ani tak źle. Skromna prawda ma jeszcze miejsce w nauce obok najpyszniejszych hipotez, a do wyrzekania się ściśłości historycznej nie zmuszą nas żadne względy „życiowe”. My, cośmy przeżyli w Polsce różne fermenty, co patrzyliśmy zagranicą na popisy „frontów ludowych” we Francji i orgje w Hiszpanji, nie mamy żadnej racji osłaniać tych „czcigodnych” mściwów. Ale dlatego nie należy jednak łamać krzesła w pracowniach historycznych. A przytem, nawet gdybyśmy nakryli gdzieś pod ziemią samo „źródło” rozkładu, to nie sądzimy, że wysyłając je na wyspy Liparyjskie, uwolnimy się od obowiązku wnikiwania tu, na powierzchnię życia, w konkretne bolączki i potrzeby społeczeństwa.

Dr. Wł. Konopczyński.
Kraków.

ska, na terenie której zanotowano 27 136 zgonów niemowląt. W Niemczech zanotowano 22 035 zgonów, we Włoszech 20 712, w Anglii 11 872, w Czechosłowacji 8 572, na Węgrzech 5 932, w Bułgarii 4 876, w Holandji 2 061, i na Litwie 1 565 zgonów niemowląt.

Największą śmiertelność niemowląt w stosunku do liczby urodzeń wykazują Węgry, gdzie na 100 urodzeń przypada 13,4 zgonów niemowląt. W Czechosłowacji przypada na 100 urodzeń 12,6 zgonów, w Polsce 12,5, na Litwie 10,3, w Bułgarii 11,8, we Włoszech 9,4, w Anglii 8,0, w Niemczech 7,0, wreszcie najmniejszą stosunkowo śmiertelność zanotowano w Holandji, gdzie na 100 urodzeń przypada 4,9 zgonów niemowląt.

Z Tow. Ziemianek Wkp.

Z Koła gnieźnieńskiego otrzymaliśmy następujące sprawozdanie:

II Wystawa Ogrodniczo - Przemysłowa oraz Targi ziemi Gnieźnieńskiej przyniosły niespodziewaną wprost korzyść. Wykazały bowiem dobitnie i pozytywnie działalność Gniezna i powiatu.

Żywy udział zaznaczyły Ziemianki gnieźnieńskie, które jako Koło urządziły stoisko dydaktyczne, a więc bardzo ciekawe wykresy, dalej dział pięknych książek ogrodniczych, dział zielarstwa, wreszcie dział mało znanych warzyw i roślin, że wspomnę tylko herbatę polską. Oprócz stoiska dydaktycznego poszczególne ziemianki miały własne stoiska, i tak p. Marja bar. Bülow z Malczewa wystawiła wspaniałe owoce, orzechy włoskie wielkości dużych jaj, przetwory owocowe i kandyzowane owoce, p. Skierowa z Dziekanowic śliczne kwiaty, a zwłaszcza dalie. Największą ozdobą sali były w środku klomby z ciętych dalii, dzieło nieustrudzonych członkiń gnieźnieńskiego Koła p. Chelmeckiej z Zakrzewa i p. Chelmeckiej z Pomarzan. Między klombami widzieliśmy piękną palmę, wyhodowaną z nasienia przez p. Mukułowską z Kolaczki.

Gnieźnieńskie Koło uzyskało złoty medal za wystawione eksponaty, a poszczególne członkinie medale srebrne. Kilka Pań Ziemianek zajęło się specjalnie urządzeniem wystawy Kółek Włościanek, połączonej z bufetem i różnymi atrakcjami.

Kreśląc to krótkie sprawozdanie, dziękuję najserdeczniej wszystkim członkiniom za ofiarny i chętny współudział, za szczerą chęć służenia dobrej sprawie i za prawdziwie zrozumienie konieczności i znaczenia pracy społecznej.

(—) Aleksandra Brzeska
Przewodnicząca gnieź. Koła Ziemianek.

Szamotulsko - międzychodzkie Koło Ziemianek podaje do wiadomości, że dochód z imprezy „Dancing - Bridge”, w dniu 3. 10. br. w Szamotulach wyniósł 1.200 zł. Suma ta przekazana została „Komitetowi Pań miasta i wsi dla doraźnej pomocy rodzinom bezrobotnym” i zużyta będzie na Gwiazdkę dla bezrobotnych. Przy tej sposobności Koło Ziemianek jak najserdeczniej dziękuje tym wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania i powodzenia tej imprezy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Oszczędność — podstawą dobrobytu

Dzień 31 października każdego roku, jest poświęcony na całym świecie propagandzie na rzecz oszczędności. Uroczysty obchód tego dnia, uświęconego 12-letnią tradycją jako międzynarodowy dzień oszczędności, ma na celu przypomnieć ludziom obowiązek racjonalnego i ekonomicznego gospodarowania, oraz odkładania części dochodów na rezerwę oszczędnościową. Dzięki temu dzień ten posiada doniosłe znaczenie prywatnie — i społeczno-gospodarcze, przyczynia się bowiem do wychowywania gospodarczego społeczeństwa i nauczania go gruntownia sobie dobrobytu, a temsamem do tworzenia podwalin pod pomyślność ekonomiczną poszczególnych krajów.

Szczególnie ważne znaczenie posiada ta symboliczna manifestacja dla naszego kraju.

Z chwilą uzyskania niepodległości znaleźliśmy się niemal bez grosza kapitału rodzimego. Cały nasz przedwojenny dorobek oszczędnościowy zjadła wojna i inflacja. W warunkach niezmiernie ciężkich rozpoczęła się żmudna praca nad odbudową zniszczonych kapitałów narodowych i rozbudowaniem zmysłu oszczędności wśród społeczeństwa. Dzięki wytrwałej pracy na tem polu zdołaliśmy zrekonstruować częściowo nasz kapitał rodzimy i zebrać — po 10-ciu latach 3 miljardy zł oszczędności.

Dalszy wysiłek w tej dziedzinie przerwał niestety, kryzys gospodarczy. Począwszy od 1930 r. wzrost wkładów w instytucjach finansowych został zahamowany, a nawet w pierwszych latach depresji uległ dość znacznej obniżce. Główną przyczyną zahamowania zwykłego ruchu wkładów w tych latach był spadek dochodów wszystkich sfer społeczeństwa do poziomu, wykluczającego możliwości kapitalizacyjne, dalej tendencje teau-rystyczne, które się zrodziły pod wpływem trudności, w jakie popadły niektóre instytucje finansowe zagranicą, wreszcie nastroje niepokoju wśród pewnych odłamów społeczeństwa, wywołane falą dewaluacyjną, jaka ogarnęła waluty niemal wszystkich krajów, oraz nieuzasadnionymi pogłoskami o dewaluacji złotego polskiego.

Krótkie informacje gospodarcze

— Rada miejska m. Bydgoszczy przyjęła do wiadomości zamknięcie rachunkowe za rok 1935/36, wykazujące nadwyżkę w sumie zł 501.148.

— W Wejherowie odbyło się otwarcie wystawy rolniczej, na której zgromadzono oprócz produktów rolnych również zwierzęta gospodarskie, wyhodowane przez rolników wybrzeża.

— Prowadzone od kilku dni lotewsko-litewskie narady handlowe zostały przerwane, ponieważ obie strony nie znalazły kompromisowego wyjścia z sytuacji, wytworzonej przez deprecjację lata.

— Ostatnie zarządzenia monetarne Holandji nie spowodowały żadnych zmian w clearingu holenderskim. Rozrachunek z poszczególnymi krajami clearingowymi w stosunku do Holandji, dokonywany jest w guldenach, jeśli chodzi o wpłaty w krajach clearingowych — w przeliczeniu podług kursu dnia.

— Generalny dyrektor Królewsko-Holenderskiego T-wa dla eksploatacji źródeł naftowych w Indiach Holenderskich, zwanego w skrócie „Koninklijke Shell”, sir Henry Deterding ustępuje ze swego stanowiska. Jako motyw jego ustąpienia podaje się podeszły jego wiek. Na jego miejsce zamianowany został dotychczasowy dyrektor Towarzystwa inż. J. E. F. de Kok.

— Międzynarodowy Instytut Rolnictwa w Rzymie oblicza całkowity zbiór pszenicy w Europie na 400 milj. centnarów metr. wobec 428 milj. w poprzednim roku. Nie są to jeszcze dane ścisłe i mogą one ulec zmianom. Przybliżona wydajność z 1 ha wynosiła obecnie 12,9 centr. metr. wobec 13,4 r. ub.

— Prasa żydowska w Kanadzie wzywa społeczeństwo do bojkotowania towarów pochodzenia niemieckiego.

— Światowe spożycie cyny w okresie rocznym, kończącym się w sierpniu br. wzrosło o 18,6 proc. w porównaniu z poprzednim okresem i wyniosło 154,3 tys. t. wobec 130,1 tys. t.

— Obecny stan światowych zapasów kauczuku wynosi 489.960 tonn, wobec 662.409 tonn przed rokiem. Jest to najniższy stan zapasów kauczuku, poczynając od pierwszych miesięcy 1931 r.

— Zamrożone należności Grecji w Niemczech na dzień 31 sierpnia r. b. wynosiły 34,3 miliony Rmk.

— Światowa produkcja złota bez Z. S. R. R. wyniosła w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy r. b. 18,2 miliony uncji wobec 16,2 milj. uncji w r. ub., wzrosła więc o 12 proc.

Z zadowoleniem trzeba jednak stwierdzić, iż wymienione niepomysłne objawy nie oddziaływały na ogół zbyt szkodliwie na nasz dorobek oszczędnościowy. Przeważająca część depontów — mimo spadku dochodów i podszeptów przesadnie bojaźliwych i nieufnych jednostek — wykazała uznania godną dojrzałość gospodarczą, nie naruszając bez koniecznej potrzeby nagromadzonych w czasie koniunktury pomyślnej rezerw oszczędnościowych. To też po uspokojeniu się nastrojów wkłady oszczędnościowe zaczęły ponownie przyplýwać do naszych instytucji finansowych, dzięki czemu zbliżamy się powoli w tym zakresie do stanu przedkryzysowego.

Pomimo stopniowego wyrównania strat, jakie poniósł proces kapitalizacji wewnętrznej wskutek kryzysu, nie powinniśmy ustawać w pracy nad dalszym wyteżeniem powiększaniem naszego dorobku kapitałowego. Nie należy bowiem zapominać, że dorobek ten, w porównaniu do kapitałów oszczędnościowych innych krajów, jest jeszcze zawsze znikomym. Nie potrzeba również uzasadniać, jak olbrzymie znaczenie posiada odpowiedni kapitał rodzimy dla rozwoju i podniesienia go-

Objawy zwyrodnienia samorządu gospodarczego

Gdy nia, 30. 10. W piątek odbyło się w Gdyni posiedzenie plenarne pomorskiej izby przemysłowo-handlowej. Porządek obrad obejmował poza sprawozdaniami także przyjęcie przedłożonego budżetu, uchwalenie statutu emerytalnego dla urzędników oraz kooptację 5 radców izby. Posiedzenie — w którym brał udział wice-minister Sokołowski — miało przebieg niezwykły.

Już na samym wstępie przewodniczący, prezes Tor, ujawnił chęć niedopuszczenia do dyskusji nad sprawozdaniami. Słusznie odnoszono wrażenie, że chodzi o zapobieżenie wygłaszaniu uwag krytycznych w obecności przedstawicieli rządu. Dyskusję odroczone na koniec zebrania, kiedy oczywiście min. Sokołowski już na sali nie było. Prezydium zebrania i zarząd izby domagali się również przyjmowania wniosków w brzmieniu przekładanym, motywując swoje stanowisko najczęściej wolą władzy zwierzchniej. Radcowie izby natomiast, szczególnie przedstawiciele sekcji żeglarskiej, poddawali krytyce przedłożenia prezydium, wykazując niedbałe, niedokładne ich opracowanie.

W takiej atmosferze, przy stałej tendencji nieliczenia się z głosami radców, obrady straciły na wartości. Większość radców opuściła salę obrad. Tylko tej okoliczności, że nie zgłoszono formalnego wniosku o ponowne stwierdzenie kompetencji zebrania do podejmowania prawomocnych uchwał,

spodarczego kraju. Jest on warunkiem mocarstwa ekonomicznego, bez której niepodobna realizować mocarstwa politycznej. Pod tym zaś względem mamy jeszcze bardzo dużo do odrobienia.

Oto dlaczego winniśmy zdwoić wysiłki nad dalszym budowaniem i umacnianiem naszej niezależności i pomyślności gospodarczej. Jedyną drogą, wiedzącą do tego celu, jest wytrwała i systematyczna oszczędność.

Uprzypomnieniu tych ważnych wskazań służy właśnie obchód dnia oszczędności. Życzyć też należy, aby społeczeństwo nasze zrozumiało je w całej pełni i stosowało w miarę swych możliwości — ku własnemu, jakoteż ogólnogospodarczemu dobru. Wit.

udało się prez. Torowi doprowadzić obrady do końca.

Izba uchwaliła budżet w wysokości 374 tys. zł z deficytem 19 tys. zł, dodatkowy kredyt na obecny okres budżetowy i przyjęła inne drobniejsze przedłożenia zarządu.

Uwagi radców do poszczególnych punktów brzmiały nieprzychylnie dla prezydium i dyrekcyj. Dyskusja zaś nad sprawozdaniem prezesa, rozpoczęła wieczorem, kiedy na sali było już kilku tylko radców, zawiodła oczywiście wszelkie oczekiwania. Inż. Dziedziul, przedstawiciel przemysłu ceramicznego poddał rzeczowej i ostrej krytyce znane posunięcie rządu w stosunku do właścicieli cegielń w Warszawie, gdzie — jak wiadomo — doszło nawet do zamknięcia właścicieli cegielń w obozie odosobnienia.

Przebieg posiedzenia izby gdyńskiej jest charakterystyczny dla stosunków, jakie w Gdyni szczególnie, na odcinku samorządu gospodarczego silnie dają się we znaki. Zebranie dowiodło, że po stronie rządu, który wywarł decydujący wpływ na skład dyrekcyj i nawet prezydium izby, istnieją tendencje do ograniczenia wpływu czynnika obywatelskiego na sprawy tegoż samorządu. Nominaci, postawieni na czele samorządu, wykonują posłusznie program przekształcenia go na urząd we właściwym tego słowa znaczeniu, zarażając samorząd wszystkimi znanymi chorobami przyszłowiowego już u nas biurokratyzmu. (p)

KRONIKA GOSPODARCZA

Płatność podatków w listopadzie

W listopadzie rb. płatne są następujące podatki:

1) do dnia 5 listopada — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 — 31 października 1936 r.; do 20 listopada — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 1 do 15 listopada 1936 r.;

2) do dnia 7 listopada — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych w październiku 1936 r.;

3) do dnia 15 listopada — III rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za r. 1936, przez drobne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe;

4) do dnia 25 listopada — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za r. 1936, w wysokości podatku, przy-padającego od obrotu osiągniętego w październiku 1936 r. przez wszystkie przedsiębiorstwa obowiązujące do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia — a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I — V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

5) do dnia 30 listopada — II rata podatku gruntowego za r. 1936;

6) do dnia 30 listopada — reszta nadzwyczajnej daniny majątkowej za r. 1936, przez płatników I grupy, kontyngentowej (rolnictwo);

7) do dnia 30 listopada — II rata (półroczna) podatku od nieruchomości.

Ponadto płatne są w listopadzie zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

Z KRAJU

(k) Stan zasiewów w połowie października. Stan zasiewów ozimych przedstawiał się przeciętnie dla całej Polski w połowie października br. w stopniach kwalifikacyjnych następująco (w nawiasach stan w 1935 r.): pszenica 2,6 (3,5), żyto 2,6 (3,6), jęczmień 2,9 (3,5), rzepak 3,4 (3,7), koni-czy-na 3,2 (3,5). Wyjątkowo zimna jesień oraz nadmiar opadów wpływały ujemnie na rozwój ozimów wcześniej sianych, oraz sie-wo ozimów późniejszych, które przeważnie nie weszły. Ilość ciepła dla wegetacji ozi-min była niedostateczna. Nadmiar wilgoci w roli odczytano szczególnie w województwach południowych, śląskiem i kieleckim. Takie warunki atmosferyczne wpły-wały również ujemnie na zbiory okopo-wych.

(k) Zle omloty w Wielkopolsce. Zarów-no pierwsze omloty, jak i dalsze, na tere-nie woj. poznańskiego wykazały, że tego-roczne zbiory, oceniane poprzednio jako dobre, są ze względu na znaczny procent ziarn poślodnich oraz ze względu na wagę — o wiele gorsze niż przypuszczano. Tego-roczne zbiory — ilościowo dobre, jako-ściowo — należy uważać jako średnie.

Modne Wełny
na komplety, suknie
i płaszcze
Jedwabie Aksamity
poleca

F. Kąrmierski
Poznań, Stary Rynek 38/9

Pz 8030-44,76

Chleb dla Polaków

W Miawie potrzebne są następujące przedsiębiorstwa handlowe i warsztaty: 1) sklep żelazny, 2) hurtownia kolonialna, 3) sklep ze szkłem i porcelaną, 4) skład skór, 6) powroźnik.

W Wołominie są potrzebne: 1) drukar-nia, 2) księgarnia z materiałami piśmien-nymi, 3) sklep z materiałami odzieżowymi, 4) sklep z gotowym obuwiem, 5) hurtownia kolonialna, 6) mleczarnia, 7) czapnik, 8) kapelusznik.

W Białowieży potrzebne są: 1) sklep galanteryjny, 2) sklep z manufakturą, 3) sklep z gotowym obuwiem, 4) sklep z goto-wymi ubraniami (w tem ubrania robocze), 5) rzeźnictwo i masarstwo.

Wszelkich informacji udziela Związek Polski oddział w Warszawie, Warszawa ul. Krak. Przedmieście 41 m. 6.

Chrześcijańska Spółdzielnia „Polska Strzecha” w Bielsku poszukuje kierowni-ka do organizującego się sklepu biawat-no-galanteryjnego. Podania wraz z odpisami świadectw i referencjami — kierować pod adresem „Polska Strzecha”, Bielsko Śl. ul. Woj. Grażyńskiego 40. Podania nie-zalatwione pozostaną bez odpowiedzi.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego udzieli informacji w sprawie lokaty ka-pitałów w czysto polskim przedsiębiorstwie naftowym na terenie Małopolski.

Poza tem są do objęcia przedsiębior-stwa przemysłowe i handlowe, jak rów-nież są możliwości założenia nowych pla-cówek przemysłowych w różnych dzielni-cach Polski.

Informacji udzieli Związek Obrony Przemysłu Polskiego — Poznań, Rzeczy-spolitej 1 (tel. 13-58).

Z ZAGRANICY

(z) Projekt reformy podatkowej we Francji. Na łamach prasy francuskiej ob-szerne komentowane są projekty ministra finansów, zmierzające do uproszczenia sy-stemu podatkowego we Francji, a przy tej okazji do zwiększenia i pewnego przesu-nięcia obciążenia podatkowego. W pierw-szym rządzie zasługuje na uwagę zryczal-towanie podatku obrotowego, obowiązujące dotychczas 40 różnych opłat, będą obecnie zastąpione jednolitym podatkiem od o-brotu, który będzie pobierany w wysokości 6 proc. od sprzedaży wyprodukowanych to-warów w ostatnim stadium produkcji. Rząd przewiduje, że podatek ten da rocz-nie 6 miliardów fr. Ogólna stopa podatku dochodowego podwyższona zostanie dla dochodów wyższych od 5 tys. fr. rocznie, co wyrazi się w dodatkowym wpływie budżetowym w wysokości 250 milj. fr. rocz-nie. Projekty rządowe przewidują również zniesienie pewnych ulatwień w zakresie tworzenia filii i fuzjonowania towarzystw akcyjnych. Projekt rządu przewiduje znie-sienie około 10 drugorzędnych podatków, jak również uproszczenie systemu celnego. Projekty reformy fiskalnej spotkały się raczej z dobrym przyjęciem. Zastrzeżenia budzi jednak przede wszystkim projekt podwyższenia stopy podatkowej od wyż-szych dochodów.

(z) Zużycie złysów dewaluacyjnych na Łotwie. Specjalna ustawa postanawia u-tworzenie funduszu stabilizacyjnego na wzór podobnych funduszy, istniejących zagranicą. Fundusz zostanie utworzony z zysku, uzyskanego przez przeliczenie za-pasów złota i dewiz zagranicznych w Banku Łotewskim i w skarbie. Rezerwy in-nych instytucji państwowych zostaną rów-nież przeliczone po nowym kursie, przy-czem zysk z tego tytułu pójdzie na potrze-by skarbowe.

(z) Poprawa w budownictwie okręto-wem. W dniu 30 września r. b. znajdo-wało się w budowie na stocznich całego świata łącznie 2.111.437 tonn rej. brutto statków handlowych wobec zaledwie 1.197.969 trb. w analogicznym okresie 1935 roku. Udział Wielkiej Brytanji i Irlandji wynosił 928.571 trb. czyli o 398.017 trb. wię-cej niż we wrześniu 1935 r. Jest to rów-nież najwyższy tonaż w budowie na stocz-niach brytyjskich od września 1930 r. Na dalszych miejscach znajdują się (w trb. — w nawiasach dane z września 1935 r.): Niemcy 424.364 (268.340), Japonia 175.801 (61.305), Holandia 140.475, Szwecja 111.860 (89.000), Stany Zjednoczone 90.960 (16.803).

LISTY Z BYDGOSZCZY

W ogrodach wiecznego snu

Czcigodny mój przyjaciel, red. Andrzej Prądzynski, taką mi oryginalną zalecał metodę najłepszego poznawania zwiedzanych środowisk:

...Ileż przybywam do nieznanego mi miasta z zamiarem bliźszego poznania się z nim, tyleż — udaję się przedewszystkiem na jego — cmentarz. Bo cmentarze, to szeroko otwarte księgi przeszłości grodów. Trzeba tylko cierpliwie w tych księgach czytać. Wygląd i stan cmentarza, rodzaje nagrobków, napisy na krzyżach i tablicach powiedzą niemało o charakterze duszy zbiorowej nieznanego miasta i o wartości mieszkańców. A każde epitafium uważnie odczytane wystarczy prawie za kronikę rodu. Gdy później — z napisów na nagrobkach przeniosę spojrzenie na napisy na szyldach, tablicach i tabliczkach miasta, to na te same — w większości wypadków — natrafie nazwiska. Bo ludzie się zmieniają, ale nazwiska, przecież zostają niezmiennie. A gdy n. p. na najwykwintniejszym bilecie wizytowym odczytam to samo nazwisko, którym przedtem znalazł na tablicy zniszczonego, zaniedbanego, zapomnianego grobu, no! to już dobrze wiem, co sądzić mam o właścicielu biletu. Pewnie, że zdarzały mi się pomyłki, a jednak — w znacznej większości wypadków — metoda moja oddawała mi jednak najlepsze usługi.

Przypomniały mi się oryginalne rady zacnego przyjaciela, gdy — w prześliczne jesienne popołudnie — błądził, ostatnio, po bydgoskich ogrodach śmierci. Aż kilkanaście posiadających Bydgoszcz, gdy do siedmiu katolickich doliczyć cmentarze wszystkich innych wyznań. Najstarszym jest — „Stary Cmentarz”. Niewiele jednak na nim znajdziesz dokumentów odwiecznych. Półtora roku wstecz, to już najdalsza granica trwałości grobów. „Stary Cmentarz” — ileż romantyzmu kryje się w tej nazwie! Z pewnem przeto rozczerwaniem, zamiast na romantyczne cmentarzysko, wchodzisz między równe szeregi mogił, utrzymanych porządnie, starannie i czysto. Nagrobki — wykonane solidnie — nie odznaczają się jednak oryginalnością form. Dużo tu uciwiej, kamieniarzkiej roboty, ale bardzo mało artystycznej inwencji w komponowaniu całości i wykonaniu figur czy obelisków. Kilka tylko na „Staro-farnym” cmentarzu znalazłem wyjątków. Wśród tych — na uwagę zasługuje zwłaszcza nagrobek skomponowany przez art.-rzeźb. Giećewicza, nagrobek będący oryginalnem i wartościowem dziełem sztuki.

Nazwiska na tablicach nagrobnych — są w ogromnej większości — pol-

skie. Znalazłem i takie, które złote- mi głoskami wypisano nietylko na płycie nagrobka, ale także na kartach historii miasta. A więc nazwiska: Maksymiljana Piotrowskiego — znakomitego bydgoskiego artysty malarza, twórcy głośnego ongi obrazu: „Śmierć Wandy”. — Antoniego Choloniewskiego, autora: „Ducha dziejów Polski” i dr. Emila Warmińskiego — szlachetnego i zapalonego bojownika o polskość Bydgoszczy, pochowanego w rodzinnym grobowcu na dziesięć lat przed wyzwoleniem miasta.

Wspomnieć tu jeszcze należy gromadkę krzyży, stojącą skromnie tuż pod parkanem cmentarza. Mogiły są bezimienne, a tylko osobno zamieszczona tablica informuje nas, że stoimy oto nad grobami Francuzów, jeńców z wojny francusko-niemieckiej, którym śmierć nie dozwoliła z pod chmurnego nieba Bydgoszczy wrócić pod słodkie niebo Francji.

Najobszerniejszą z dzielnic umarłych Bydgoszczy jest — cmentarz „Nowo-farny”. Położony jest pięknie, bo z jednej strony zamyka go ciemna ściana wyniosłych sosn pobliskiego lasu. Uroczą, szeroką aleją prowadzi do serca cmentarza. Rzekłbyś — „Aleja Honorowa”. Istotnie — wśród gęstej, dobrze rozmieszczonej zieleni — natrafisz tu na groby pierwszych rządów miasta; zasłużonych i honorowych obywateli Bydgoszczy. Otwie-

ra ten szereg — mogiła ks. prał. Malczewskiego. Z niemalym szacunkiem wymawiają to nazwisko bydgoszczanie. W pamięci ich został ks. Malczewski przedewszystkiem jako — odnowiciel prastarych bydgoskich kościołów. Fara i Klaryski — jemu to właśnie zawdzięczają swoje pięknie odrestaurowane wnętrza.

Piękna Aleja Honorowa nie kończy się — niestety — pięknie. Prowadzi ona bowiem do kostnicy, odznaczającej się wyjątkową wprost brzydotą. Ten brzydki, zewsząd widoczny, czerwony budynek odbiera cmentarzowi co najmniej połowę jego niewątpliwego uroku. Bo jeśli ogrodnik doskonale tu zrobił swoje, to budowniczość grobowców i nagrobków nie wykazała — niestety — ani wiele talentu, ani smaku. Daremnie szukałbyś tu wartościowych dzieł sztuki rzeźbiarskiej. Panuje powszechnie — szablon. Aż kilkadziesiąt n. p. naliczyłem tu kiepskich kopii Thorwaldsenowskiego Chrystusa. Przykry i zadziwiający fakt tem bardziej, gdy przecież właśnie w Bydgoszczy pracuje (i przymiera głodem) kilku prawdziwie utalentowanych rzeźbiarzy. Zamiast jednak u artystów — zamawia się nagrobki u fabrykanta, który bez wielkich ceremonij z niemieckich katalogów kradnie pomysły do wykonywanych przez „zakład” licznych robót. Czyż dziwić się potem trzeba, że rezultat jest bardziej, niż żalostny?

Chętnie tedy — od pretensjonalnych i nieudanych nagrobków przenosimy spojrzenie na proste krzyże żol-

PIEŚŃ JESIENNA

Niebawem w chłodne się zanurzym cienie
polami wielka pustka wieje,
z dalekich lasów cisza wieje
ostatnie wrony,
co leżą czarne
do ludzkich chat,
za nimi w ślad
bolesny chłód
idzie
i głód.

Fletów ostatnie suchotnicze tony
wielkie diminuendo
zachłyśnięte w jęk,
ptaków lot szalony
w jasne porwał kraje.

Cisza pozostaje
naglej paury lęk,

wrogowie nieprzejdani,
zmija i jeż
pokój nagle zawarł
i do czarnych leż
do snu bezmyślnej przystani
chylkiem umknął.

Na tronie szarych chmur,
groźnych jak chiński mur,
gdzie słońca państwo się kończy
listopad
samotny huraganem grzmi
i z północnej ciszy
lodowcami dyszy,

largo ciemnych zapowiada dni.

STANISŁAW KUBICKI.

nierskich mogił. Stoją — rzekłbyś —
całemi kompanjami. Tu — krzyże
Wielkiej Wojny, tam mogiły powstań-
ców poległych w walkach z Grenz-
schutzem, opodal — spoczywają snem
wiecznym młode orły, które zginęły
śmiercią lotników...

Najsmutniejszą częścią dzielnicy u-
marłych jest ta, do której nie prowa-
dzi prosta i piękna aleja, ale kręta i
gubiąca się co chwila ścieżka. Mija-
my liczną gromadkę mogił dzieci
umarłych bez chrztu i za ścianą krze-
wów odnajdujemy zakątek samobój-
ców. Ileż tu w ciszy tego zakątka
spoczęło dramatów...

Niech spoczywają w spokoju. Nie
po to tu przyszliśmy, aby natręctwem
ciekawości przerywać wieczyste sny.
Wracając stwierdzimy, że bydgoskie
dzielnice umarłych nie są zapomniane,
zaniedbane i opuszczone. Panuje
tu ten sam ład, który rządzi w dziel-
nicach dla żywych. I tysiączne spo-
tykamy tu świadectwa szlachetnego
kultu dla umarłych. Niechby jednak
ten piękny kult nie wyrażał się na
przyszłość wyłącznie w formach trwa-
łych, ale także — i to koniecznie —
w formach pięknych.

MARJAN TURWID.

Restauracja w Hotelu Polonia, Grun-
waldzka 13, poleca bezpłatnie salę nowo-
odrestaurowaną i pokoje klubowe na
wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa.
Ceny niskie. Wieczorem dancing.
ng 17.50

WIERSZ ZADUSZNY

Wiatr owinął mnie opończą
wichrową...
usta zawarł zimnym skoblem,
w gardło wduśił
nieme słowo...

rozkoszował drzew konary,
zeschłe liście miecie
w wirze...
Drzemią glazy pomnikowe,
skrzypią krzyże cmentarzowe,
pochylone skrzypią krzyże...

Szary mrok zwisał pajęczną,
pozasnuwał groby gęsto,
wszędzie kiry, wszędzie kiry
obumarłych, zgasłych tęsknot...

Kędyś za mną, z ciemnych alej
ktoś zawodzi, ktoś się żali,
wśród nagrobkowych ścian
lka z cicha...
Ach, to żalność, żalność — cmentarnica...
dobrze ją znam...

Lecą liście zeschłe
pod stopą szeleszczą,
po twarzą mnie gładzą
smuga bladych pieszczot...

Nikomą już niepotrzebne,
zapomniane, nieplakane

sny
jesienne, lzy pogrzebne,
cmentarzowe lzy...

Już przede mną mur majaczy,
już szarzeje mur...
Ktoś na gardło sznur mi rzucił,
mocny ścisła sznur...
Lecą liście, wicher huczy,
serce szarpie dziki
głód...
Jak skroń pieści rozpaloną
chłód
żelaznych wrót...

Poco głową tłuc o mury,
poco palce gryźć?...
Znowu zegar bije zdala —
trzeba wstać i iść...
Wiatr odwieje proch nicości —
nie dla żywych sen wieczności,
żywym trzeba żyć!...
Więc posłuszny z klęczek
wstanę,
grobom rzucę pożegnanie —
pożegnanie — szloch bezgłośnie
szepc — modlitwę —
wiersz zaduszny...

MARJAN WŁOSZKIEWICZ.

Na marginesach książek

Syn i matka

Istnieć musi widocznie takie prawo
w życiu literackim, że zainteresowa-
nia poprzednimi okresami nie idą w
porządku chronologicznym. Dzieje się
tu rzecz podobna, jak w biologii, gdzie
cechy dziedziczne przeskakują zwykle
jedno pokolenie i ukazują się dopiero
w pokoleniach następnych. Czy słusz-
na czy też najzupełniej przypadkowa
jest ta analogia — dość, że rzadko się
zdarza, aby następne pokolenie lite-
rackie szczególnie admiirowało ideały
i zachwyty poprzedniego, odwraca się
ono raczej od tych ideałów i szuka
związków oraz pokrewieństwa w dal-
szej przeszłości.

Podobnie się rzecz ma ze stosun-
kiem współczesnego pokolenia literac-
kiego i współczesnego czytelnika do
literatury „Młodej Polski”, która prze-
cież jeszcze dwadzieścia pięć lat temu
okupowała bez reszty cały rodzinny
Parnas. Dziś pisarze tego okresu (oczy-
wiście z wyjątkami) są jawnie lekce-
ważeni i demonstacyjnie zapomniani.
W pewnych wypadkach zapomnienie
takie jest uzasadnione, w innych jed-
nak trudno je pojąć.

Trudno więc naprawdę zrozumieć
zapomnienie, jakie współczesny czytel-
nik rozsnuł dokoła Władysława Orka-
na, pisarza nieprzeciętnej miary i zu-
pełnie swobodnego rodzaju, pisarza, któ-
ry wśród świetnych nazwisk poprzed-
niego okresu zajmował miejsce skrom-
ne, ale bardzo wyraziste i bardzo sa-
modzielne. Jemu, autorowi „Drzewiej”,
pragnę poświęcić ten felieton, ukazu-
jący się w dniach, poświęconych pa-

mięci zmarłych.

Wiemy, że jednym z motywów, ja-
kie wprowadziła do literatury i życia
„Młoda Polska” — była ludowość, by-
ło hasło związku „z bajecznie koiro-
wem” życiem ludu. Ta literacka ludo-
wość miała rozmaite profile, była w
miarę pocieszna, w miarę stylizowana,
a nawet niekiedy tragiczna — ale w
sumie posiadała niewątpliwie po-
wierzchniową cechę programowości i
pewnego rodzaju snobizmu. Właściwie
jeden tylko Orkan w ten świat literac-
kiej egzaltacji wniósł realny, prawdzi-
wy, autentyczny pierwiastek ludo-
wości. W tej autentyczności jest bar-
dziej człowiekiem następnego, dzisiej-
szego okresu, aniżeli człowiekiem swo-
jego własnego czasu. Jego karjera li-
teracka posiada w sobie prawdę
żywiolowego wkroczenia w życie du-
chowe narodu najdoleńszych jedno-
stek z ludu, o której to sprawie tak
wiele pisze się w ostatnich czasach i z
której układa się program budowy
kultury nowej Polski. Tem większa
więc poczytność powinna zapewnić
ta aktualność książkom Władysława
Orkana.

Okazja zdarza się doskonała, lep-
sza, niż w stosunku do wielu innych
wielkich pisarzy polskich. Podjęte bo-
wiem zostało przed kilku laty i pro-
wadzone jest bez przerwy zbiorowe wy-
danie pism autora „Drzewiej”. Wła-
śnie teraz ukazał się z tej edycji tom
dalszy: „Czantorja i pozostałe pisma
literackie”, stwierdzający mimochod-
em, że wydanie zbiorowe pism znaj-

duje się już na ukończeniu i rychło
w ręku czytelnika znajdzie się ca-
ły i pełny dorobek pisarski Orkana. O-
pracowany zresztą i przygotowany do
druku wzorowo. Prowadzi bowiem ca-
łe wydawnictwo prof. Stanisław Pi-
goń, który z pozostałych po Orkanie
manuskryptów z sumiennością wprost
niespotykaną starał się uratować jak
najwięcej, który ponadto każdy tom
zaopatruje w obszernie „posłowia”,
zawierające potrzebny komentarz.

Przed kilku miesiącami pisałem na
tem miejscu o dwóch tomach wydaw-
nictwa, o „Listach ze wsi”, przystraja-
jąc feljeton w słowa entuzjastyczne.
Był to entuzjazm prawdziwy i niekła-
many. Dopiero, gdy się te „listy” czyta
w całym zbiorze — ocenić można, ja-
ki to pierwszorzędny i rewelacyjny
materiał i jaka to wyborna, urzekają-
ca literatura. Trudno doprawdy zrozu-
mieć brak zainteresowania, jakie ota-
cza tego rdzennie polskiego pisarza,
tego podhalańskiego chłopca, który pi-
sał najpiękniejszym, barwnym i pla-
stycznym polskim językiem.

W wydaniu zbiorowem wyszło do-
tąd dziesięć utworów (albo cyklów rze-
czy drobniejszych), zawartych w dwu-
nastu tomach. Pozostaje jeszcze wyda-
nie czterech tomów i całość wyda-
nictwa będzie zamknięta. W wyda-
nych dotąd tomach ukazały się trzy
powieści Orkana: słynne „Drzewiej”,
dwutomowa powieść „W rozłokach”,
oraz „Komornicy”. Dalej cztery tomy
nowel, opowiadań i humoresek: „No-
wele”, „Nad urwiskiem”, „Herkules
nowożytny” i „Miłość pasterska”. Po-
za tem wyszły zbiory „listów ze wsi”,
pism społecznych, oraz wspomnień
wojennych pisarza. Ostatni, świeżo
wydany tom zawiera obszerny frag-
ment zaczętej przed śmiercią powie-

ści „Czantorja”, oraz szereg innych
szkiców beletrystycznych i literackich.
Wszystko to już czeka w księgarniach
i bibliotekach na czytelnika, aby roz-
toczyć przed nim urzekające piękno
polskiego Podhala, aby ukazać świat
rzeczy polskich, widziany oczyma pi-
sarza, który wyszedł z ludu.

*

Na końcu tych uwag pragnę po-
święcić parę słów osobie matki Orka-
na, Katarzynie Smreczyńskiej, która
w tych dniach umarła w Zakopanem.
Słowa wspomnienia należą się tej ko-
biecie nietylko dlatego, że to ona wła-
śnie uczyniła swego syna tem, czem
był, — świetnym pisarzem i gorącym
patriotą, ale dlatego przedewszystkiem,
że Katarzyna Smreczyńska jest jed-
ną z najpiękniejszych postaci całego
polskiego życia literackiego. Prosta
góralka, mieszkająca na małym, ka-
mienistym i ugoranym plachciu ziemi
— wśród najeźszych warunków, sta-
raniem, przerastającą siłę i możli-
wość człowieka, wydzwignęła swoich
dwóch synów (brat Orkana jest wybit-
nym uczonym) z nędzy i ciemnoty ży-
cia chłopskiego i uczyniła z nich ludzi
twórczych i pełnowartościowych. U-
czyniła przy tem wszystkim jeszcze
jedno — to, że synowie jej, wyszedłszy
z życia chłopskiego, nigdy, przez
wszystkie lata ze stylem tego życia i
jego wartościami nie utracili zwią-
zków. Nie zaparli się go. W tem jej naj-
większe zwycięstwo.

Gdyby kto pragnął powieści blo-
graficznej o tej niezwykłej kobiecie,
niechaj zajrzy do wydanej również w
ponownej edycji powieści Sewera p. t.
„Matka”. Ta powieść mówi właśnie o
matce Orkana.

JÓZEF KISIELEWSKI

AMANT i amator

Rysunki AUTORA.

DON JUAN I OAZA

Zeszłego roku poznaliśmy na „Kościuszkę” pewną paniusie, która budziła popłoch na statku i w portach. Udzielała mianowicie bez pytania swoim współpasażerom osobliwych informacji: miasto Algier nazwała oazą, grób Don Juana grobowcem nieznanego żołnierza — i kurczowo ostrzegala nas przed muzeum w Atenach, dokąd zdążyła pójść przed nami; wróciła bardzo zdenerwowana: że pozwoliła się nabrać chytrym „Greckom” i zapłaciła wstęp, a tam wewnątrz same rzeźby „niekompletne”, bez rąk i nosów — słowem: szwindel. Oczywiście rewanżowaliśmy się jej z całego serca: przekonaliśmy ją bez trudu, że mimo plotek Hiszpania jest jeszcze królestwem, czego dowodzą wizerunki Alfonsów na monetach — i tak dalej. Niewiasta pozwoliła się bujać i powiększała zasób własnych wiadomości nowymi, nie mniej oryginalnymi. Może czytelnicy nawet pamiętają tę panią z moich korespondencji, bo oczywiście nie omieszkaliśmy poświęcić jej wtedy kilkanaście wierszy.

Pod koniec podróży miałem z nią dłuższą rozmowę. Okazało się, że to jakaś biedna urzędniczka, która przez parę lat ciułała grosze, by móc się wreszcie wybrać w taką podróż... Wtedy to mi się zrobiło trochę wstyd mojej złośliwej korespondencji. Przecież i ta kobieta miała prawo do szczęścia — a że to szczęście polegało na gadaniu trzy po trzy, komu to wreszcie szkodziło?

RZECZ NIEWINIĄTEK

I doszedłem do przekonania, że my, satyrycy, jesteśmy okrutni. Bez wytchnienia czekamy na ofiarę. Człowiek mądry, rozsądny, inteligentny nie sprawia nam już nikakiej radości, bo nie możemy go wyszydzać. Zajmuje nas tylko człowiek-temat... człowiek z błędami, wadami i słabościami. A gdy takiego dopadniemy, wtedy go czule pieścimy i studujemy go; mamy dla niego nawet coś w rodzaju szacunka, który powinien autor czuć wobec swego tematu.

Najchętniej kpimy z naszych kolegów po piórze, niezbyt szczerze wyposażonych w talenty. Grafoman i kiepski pisarz, to tematy nieśmiertelne. A przecież i taki grafoman przeżywa szczerze i serdecznie swoje kiepskie utwory. Cóż to za szczęście, gdy go nagle jak objawienie najdzie świadomość, że wiosna jest — radosna! Chłop nie zdaje sobie sprawy, że to

banalny frazes; sądzi, że odkrył Amerykę i wali na papier ekstatyczny poemat o wiosnie. A potem będą i „złote kłosy” i będzie jesień pełna uniesień i oczywiście miłość-zawilość i że „kocham, lecz szłocha, bo los jak macocha” i „biada... to zdrada” (gdy się wreszcie narzeczonej sprzykrzy narwany poeta)... I na gwiazdkę cały tomik gotowy, pięknie przepisany „na czyisto”, nagłówki podkreślone, a na pierwszej stronie ozdobnie wypisany tytuł dzieła: „Dźwięki duszy” albo „Skargi serca”. Następuje tragicomedia akt drugi: biedaczysko nie doje, nie dopiye, odwała nadgodziny, by wreszcie uzbierać sobie te dwieście złotych na druk tomiku... No — i tomik z podejrzaną notatką „nakładem autora” wpada w ręce, w okrutne szpony satyryków. Co się potem dzieje, to potrafią sobie moi czytelnicy wyobrazić, gdyż właśnie są moimi czytelnikami i jako tacy nieraz byli świadkami srogożych egzekucyj nad niejednym grafomanem. A jaki jest efekt rzezi na samym przestępcy? Poeta albo pomyśli, że to poprostu zazdrość — i pisze dalej. Albo przejmie się wyrokiem gruntu; pozwoli się przekonać, uwierzy, pozna nagle, że się pomylił... Nie wiem, czy istnieje uświadomienie bardziej bolesne!

A przecież satyryk jest w porządku; powinien czuć i tępić wszystko, co krzywdzi poezję, i tak już sponiewieraną. To jego zadanie, jego zawód, niezawśnie przyjemny. Lecz i grafoman (jak owa pani z „Kościuszką”) ma prawo do szczęścia... do tego swojego amatorstwa!

I tutaj doszliśmy do sedna sprawy.

DZIECKO W MĘŻCZYŹNIE

Czy istnieje widoczna granica między pisarzem zawodowym a piszącym amatorem? granica, która potrafiłaby ostrzec czytelnika? Nie. Okładki książek dobrych niczem się nie różnią od okładek wyrobów grafomańskich — gatunek towaru poznajemy dopiero podczas lektury.

Sztuka pisarska jest pod tym względem wyjątkowo upośledzona i bezbronna. Inaczej jest, dajmy na to, z malarstwem. Gdy panią wymaluje w zachwycie koński łeb, gdy popelni krajobraz, albo skopuje cici na imieniny słodką „Wyspę umarłych” Boecklina; gdy wzruszona ciocia każe sobie ten prezent oprawić w złote, secesyjno-barokowe ramki; gdy go zawiesi w salonie między kopją wilka, wywołanego z lasu przez Wieruszkowskiego, a maską Beethovena —

Swj.

nikt się tem wszystkim nie gorszy. Byleby tylko owa uzdolniona siostrzenica poprzestała na salonie prywatnym, a nie „obsyłała” salony publicznych (bo przez pomyłkę czy protekcję gotowi przyjąć i powiesić...) i byleby do Wronieckiego nie mówiła: „My artyści!” — wtedy jest wszystko w porządku. Niech sobie dziewczica maluje, zawsze to lepsze, niż wałęsanie się po dansyngach; a gdy wyjdzie zamaż, to przestanie chodzić na pejzaż.

Albo teatr. Tutaj granica jest wytknięta zupełnie wyraźnie.

Każdy człowiek, a już szczególnie człowiek przystojny, ma w sobie coś z amanta scenicznego. To, co powiedział Nietzsche o „dziecku w mężczyźnie”, możnaby zmodyfikować w ten sposób: „In jedem Manne ist ein Kind versteckt. Das will — Theater spielen”. Dla takiego pana z dzieckiem istnieją błogosławione teatrzyki amatorskie. Tutaj może czarować tłumy na cel dobrotczy, tu może się zgrywać i kolekcjonować oklaski. Igdy widzimy jegomościa w kostjumie à la król karowy, gestykulującego od kulisy do kulisy i przysięgającego patetycznie:

Swj.

„Ja ciebie kołocham z cahałej duhu-szy...” i gdy biedakowi drewniana szabla płacze się między drewnianymi nogami — wówczas satyryk siedzi cicho i conajwyżej bije brawo; ani mu na myśl nie przyjdzie, by takiego amanta zaszczyścić feljetonem w „Kurjerze”. Bo to nie teatr prawdziwy. Zawodowi aktorzy odgradzają się od amatorów swoimi paragrafami, swoim związkiem; kto chce się do niego dostać, musi wpiwierać odbyć studia i zdać egzamin.

A w piśmiennictwie jest zgola przeciwnie: właśnie w zawodowym związku poznańskich literatów siedzą w dziewięćdziesięciu procentach amatorzy! I nikt nie egzaminował inżyniera K. lub doktora K.; nie potrzebowali się wykazać ani jedną dobrą książką.

Dlatego też trudno „satyram non scribere”. I dlatego stoimy na straży u granic, które wiodą pod Pałacem Działyńskich. I dlatego powtarzamy: „U cioci na imieninach — owszem! W teatrze amatorskim we Wronkach — owszem! Ale zdaleka od poezji, panowie; wpiwierać trzeba zdać egzamin”.

ARTUR MARYA SWINARSKI ODPOWIEDZI:

„Stalemu Czytelnikowi”: Dziękuję za informacje o panu F. D. Coś mi się wydaje, że Pan to odczuł na własnej skórze...!

Panu Henrykowi Ch. w Gdyni: Dziękuję za kartkę i życze dalszego powodzenia w zbieraniu i hodowaniu białych kraków.

Pani G. Br. w Bydgoszczy: Dziękuję za listy. Daty tych feljetonów są następujące: „Żyd wieczny tłumacz” — 28 czerwca br.; „Swastyka i poeci” i „Wotan i Weimar” — 16 i 23 sierpnia; „Niesamowity Parnas” — 13 września.

Panu St. M. w Pozn.: Dziękuję za list i wycinek. Do tematów żydowskich oczywiście wrócę, gdy tylko nadarzy się sposobność.

Pani M. B. w Pozn.: Bardzo dziękuję i nie omieszkam skorzystać. Adres poety: Hamburg — Fuhlsbüttel. Primelweg 8. — Urodził się w r. 1878; mam nadzieję, że to pani nie rozczaruje.

A. M. S.

GDY SPROBujesz - TO PRZEKONASZ SIĘ, że najsmaczniejsze i najzdrowsze są Cukierniki z naszej Fabryki Cukrów i Czekolady

„FABIOLA” Sp. z o.o.
Poznań, Al. Marcinkowskiego 5
Telefon 17-32 — Żądać wszędzie
P 80762/5,80

O Arkadym Fiedlerze

poznańskim pisarzu, podróżniku-poecie

Przeczytałem właśnie książkę „Ryby śpiewają w Ukajali”. Mam jeszcze przed oczyma opłatane łbanami ściany amazońskiej puszczy, stada pstrokatych papug nad Iquitos, pajaki wypełzające z cieni statku „Sinci Roca”, kapitan Rickowa, wielobarwne roje motyli, brązową Dolores o śmiałych oczach i wilgotnych ustach, czerwony kwiat situli.

Zazdroszczę człowiekowi, który włóczył się wśród tych cudów i dziwów, autorowi, który je z taką prostotą, bezpośredniością i szczerością w książce odmalować potrafił. I spotykałem go w kawiarni, nad szklanką herbaty. Siedzi sobie w kącie, kreśli coś ołówkiem na marmurowej tafli stolika.

Przerywam Arkademu Fiedlerowi samotną zadumę. Może wspominał o przygodach przeżytych nad Ukajali, może snuł projekty nowych wypraw w egzotyczne kraje, a może poprostu przeprowadzał skomplikowane kalkulacje, skąd wytrzasnąć pieniędzy na codzienne, prozaiczne potrzeby życiowe. Poezja chodzi w parze z szarą prozą i nigdy niewiadomo, która z człowieka w danej chwili wyskoczy.

Zaczynam komplementować jego książkę. Uśmiecha się uprzejmie, zdawkowo.

Tak! Owszem! Cieszy się dużym powodzeniem. Pierwsze wydanie zostało szybko wyczerpane, ukazało się już

drugie. Miała bardzo dobre recenzje, dużo dobrych recenzji. Nazwano ją „prawdziwą perłą w naszej ubogiej literaturze podróżniczo-przyrodniczej, wiarygodną i piękną”. Grzymała-Siedlecki nazwał jej autora „mistrzem literatury podróżniczej”; inny krytyk stawia go wyżej od Setona-Thompsona i Jacka Londona, jeszcze inny porównuje z Axilem Munthe. Wiem! Wiele z tych recenzji czytałem.

Zapewne sprawiają one autorowi dużą satysfakcję i przyjemność. Ale w rezultacie książka jest dlań kwestią wtórną.

— Moje powołanie — powiada — to nie pisanie książek, ale włóczęga po świecie. Latami całami nie wziętym pióra do ręki, siedząc na miejscu, tu w Poznaniu. Muszę jeździć, odkrywać egzotyczne kraje, poznawać nowe, niewidziane dziwy. Dopiero w atmosferze barwnej, rozbudzałej egzotyki budzi się we mnie chęć dzielenia się z ludźmi wrażeniami, spostrzeżeniami, odkryciami. Trudno! Muszą być i tacy.

Wtrącam kilka słów o wartościach artystycznych i społecznych literatury podróżniczej i zagaduję na temat podróży.

— Wróciłem niedawno z Kanady — zaczyna Fiedler.

I od razu nasza rozmowa staje na mocnym gruncie. Gdy mowa o podróżach, nie potrzeba go zbytnio prosić o

opowiadanie. A trzeba powiedzieć, że, podróżując, umie nie tylko patrzeć. O kraju, który zwiedza, ma zawsze gruntowne i dokładne wiadomości. Książek swych — (a jest ich prócz „Ukajali” jeszcze cztery, poczynając od wydanej w roku 1923 „Przez wiry i porohy Dniestru”, a dalej „Bichos, moi brazylijscy przyjaciele z roku 1930”, „Wśród Indian Kroadów”, 1931 r. i „Zwierzęta z lasu dziewiczego”, wydana w roku bieżącym) — temi wiadomościami nie przeładowuje, nie zanudza niemi czytelnika, ale raz po raz wtrąci jakiś ciekawy szczegół, jakąś interesującą informację, która od razu wiele rzeczy rozjaśni, więcej o danym kraju powie, niż długie a nudne wywody.

Szkoda, że rozmowy o Kanadzie nie mogę powtórzyć. Była ona bardzo ciekawa, ale nie wiem ile z niej wejdzie do nowej książki Fiedlera, która niebawem ujrzy światło dzienne. Nie mogę jej uprzedzać. Tytuł jej będzie „Kanada pachnie żywą”. Do szeregów komplementów pod jego adresem trzeba dodać, że Fiedler daje swym książkom znakomite, sensacyjne niemal tytuły.

— A co dalej zamierza pan robić?

— Tu jest sęk — odpowiada. — Skończyłem książkę, więc nie mam tu nic do roboty. Mam wprawdzie propozycję pisania o polskich puszczech, ale — szczerze mówiąc — ten temat mnie nie porywa. Muszę jechać w szerszy świat, ale...

— Podła mamona?

— Otóż to! Zazwyczaj literaci zaczynają karierę, klepiąc biedę. Gdy zdobędą pomyślność, porastają w piór-

ka. Ze mną jest odwrotnie. Dawniej miałem pewne zasoby, mogłem sobie pozwalać na kosztowne podróże. Ale zasoby się wyczerpały i jestem teraz cygan — jak przystało na porządnego literata. Podróż do Kanady poważnie mnie nadszarpnęła. Nie mogę już jechać do żadnego drogiego kraju, Południowa Ameryka jest najtańsza. I — prawdę mówiąc — najbardziej mnie ciągnie. Uważam ją za niewyczerpany dla siebie teren — jeździć a pisać. Ale moi wydawcy są innego zdania. Na Południową Amerykę nie dają pieniędzy.

Otrzymałem ostatnio propozycję wyjazdu do Liberji. I najpewniej pojadę. Nowy kraj, nowe wrażenia. Może to i dobrze się składa, ale... Myślę, że kto raz słyszał, jak „ryby śpiewają w Ukajali”, zawsze będzie tęsknił do tego dziwnego, cudownego, oszałamiającego w bujności, w bogactwie barw kraju.

Poznałem się z Arkadym Fiedlerem. Został przy stoliku kawiarnianym i znów kreślił na jego blacie jakieś znaki, litery, czy cyfry. Może wspominał Dolores o wilgotnych ustach i śmiałych oczach, i kraj kabokli, węzów i orchidei, może układał wyprawę do Liberji, a może poprostu kombinował: ile, jak i skąd wytrzasnąć pieniędzy, żeby jechać tam, gdzie ciągnie serce i fantazja.

Dziwny jest ten Arkady Fiedler; taki z krwi i kości Poznański, do swego miasta sercem przywiązany, i zawsze, na drugiej półkuli nawracający doń myślami, i taki włóczęga-poeta, i taki badacz-przyrodnik, i taki talent samorodny, jak kryształ. Dumny może być z niego Poznań.

(t. krasz.)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PIĘĆDZIESIĄT LAT PRZY PAŁECIE I STALUGACH

(Jubileuszowa wystawa Augustynowicza w Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych)

Przez te lat kilkanaście, które Augustynowicz w naszym mieście pracuje, dzieła jego pędzla ukazywały się często na naszych wystawach i były szczególnie na tem miejscu omawiane. Wszelako obecna jubileuszowa wystawa, która obejmuje prawie sto dzieł, a między obrazami pochodzącymi nieraz z najdawniejszych lat twórczości artysty jest dla nas szczególnie cenną, gdyż pozwala zaznajomić się z bardzo wartościowym dorobkiem lat początkowych. Dzieła te, które przybyły do Poznania bądź z muzeów, bądź ze zbiorów rodzinnych i prywatnych, uzupełniają nasze wiadomości o sztuce tak wybitnego artysty, pozwalając co teraz dopiero poznać naprawdę i dokładnie. W szczególności zapoznajemy się z olejnym malarstwem Augustynowicza, w Poznaniu prawie nieznanem, przeważnie bowiem widywaliśmy tutaj prace akwarelowe, której to technice poświęcił się artysta w latach ostatnich niemal w zupełności.

*

Gdy bowiem po powrocie ze studiów zagranicą (Monachjum i Włochy), osiadł Augustynowicz we Lwowie, zdobył odrazu rozgłos jako znakomity portrecista. Ze rozgłos ten był zasłużony, świadczy o tem kilka świetnych portretów z tego właśnie okresu, które na wystawie obecnej się znajdują, wśród nich portret kardynała Sembratowicza. Imponujące rozmiarami płótno pojęte jest jako duża kompozycja. Postać dostojnika kościelnego, umieszczona w obszernym wnętrzu kościelnym, stanowiącym bogate tło dla samej figury, jest punktem centralnym całego obrazu. Na niej skupia się uwaga i poważny wysiłek artysty. Świetnie scharakteryzowany typ rasowej głowy i ręk akcentuje się żywo na tle purpury szat. O wysokich wartościach artystycznych tego dzieła świadczy fakt, że jest ono własnością Muzeum Narodowego w Krakowie.

Wcześniejsze są prawdopodobnie dwa inne portrety — pochodzące z r. 1894, tj. „Portret dr. Cz.” i „Portret p. Cz.”. Niema w nich żadnych bogatych akcesoriów dekoracyjnych, jeno figury w codziennym stroju, wylaniające się z prostego jednotonowego tła.

Widać odrazu, że to portrety nie „na zamówienie”, lecz że artysta sam wybrał modele i że odtwarza je z całą pasją, niczem nieskrepowanego malarzskiego instynktu. Dlatego też posiadają one pierwszorzędne walory malarzskie i świadczą o wysokiej klasie talentu artysty, o specjalnych zdolnościach portretowych.

Jak dosadnie scharakteryzowany jest ten stary człowiek, siedzący głęboko w fotelu, którego spokojne czy mądrze patrzą z pod silnie sklepionego czoła, a kościste ręce lekko się splatają — namalowane silnymi, szorstkimi niemal pociągnięciami pędzla. Jakże szczerze i bezpośrednio wyczuje, jak pięknie scharmonizowane są szare kolory futra i szat, jaki poważny artyzm w oddaniu natury. Może jeszcze bardziej przekonujący w swej szlachetnej prostocie jest „portret p. Cz.” o silnie plastycznym, rzeźbiarskim niemal modelunku głowy i nader umiejętnym potraktowaniu szarobłękitnej sukni, z ręcznie wtopionej w ciemną intensywną czerń tła. Szczerze wyczuły realizm obu tych dzieł mimowoli przywodzi na myśl świetnego realiste Courbet'a, a przecież Augustynowicz w Paryżu nie był!

*

Z czasem coraz to bardziej pogłębia się realizm artysty, co obserwować możemy np. na „Autoportretach”, z których na miejscu pierwszym postawiłbym nagrodzony złotym medalem na wystawie w Berlinie „Autoportret I”. Wykonany w akwareli, której technika opanowana jest pierwszorzędnie, rysunek precyzyjny, przyczem wyraz i napięcie psychiczne portretu dorównuje walorom technicznemu. Ta dążność do najpełniejszego realizmu, do uzyskania najwierniejszej prawdy natury prowadzi czasem do zamilowania w szczegółach, do estetycznego lubowania się w naturalistycznych drobnostkach. Takim właśnie majstersztykiem naturalistycznym, na wzór sta-

rych Holendrów jest „Głowa Rusina”. Jak pięknie i wiernie wymodelowana jest głowa chłopca i z jaką precyzją i umiejętnością namalowana jest drobna słomka kapelusza! Jest to dosadny przykład i dowód niezbity, że można malować szczegółami równie dobrze jak i szeroką płamą, byle... dobrze. Na sztukę niema żadnej specjalnej recepty, chodzi tylko o to, by była dobrą i wartościową. A to właśnie mamy u Augustynowicza.

W porównaniu z tą bezpośrednią i niezwykle ujmującą pasją rasowego malarza, do której Augustynowicz już potem rzadko powraca, a którą zachwycamy się w „Portrecie dr. Cz.” i „Portrecie p. Cz.”, „Portret żony” — nagrodzony srebrnym medalem na wystawie krajowej we Lwowie — jest bardziej spokojny i utemperowany. Bardzo trudny problem kolorystyczny czerwieni sukni na tle zieleni ogrodu rozwiązuje artysta z pełnym sukcesem. Przejście dla tych dwóch silnie kontrastujących barw stanowi czerń parasolki.

*

Z tego okresu pochodzi jeszcze cała seria portretów zbiorowych. Widzimy je na fotografiach. Bardzo dobrze, że je wystawiono, gdyż informują nas one o szerokim zasięgu twórczości jubilate. I jakkolwiek nie dają pełnego pojęcia o kolorystyce, to jednak wystarczająco informują o ich poważnych walorach artystycznych. Mówią mile o stronie formalnej obrazu, a przede wszystkim o jego skomponowaniu, o pomyslowym rozmieszczeniu figur i trafnym scharakteryzowaniu ich psychiki. Wszystkie te zalety odnajdziemy w takich portretach zbiorowych jak np. „Portret rodziny artysty”, będący własnością Muzeum Miejskiego w Bydgoszczy, „Portret ministra Długosza”, „Portret córki artysty”. Poza tem wystawiono dość liczną kolekcję barwnych pocztówek, reprodukcji prac artysty; z pośród nich pragnęłbym zwrócić uwagę na bardzo dobry portret Ireny Solskiej, który miałem sposobność widzieć w oryginalnej na jednej z wystaw krakowskich w okresie przedwojennym.

Obok malarstwa olejnego zaczyna artysta uprawiać technikę akwarelową. Opanował ją najzupełniej, potem dał w niej cały szereg prac pierwszorzędnych i w latach ostatnich prawie że w zupełności jej się oddaje. Cennymi jej przykładami są na obecnej wystawie takie prace jak pełna sentymentu scena, świetna w rysunku i technice „Chłopiec z szopką”, lub nastrojowa „Urszulanka”, czy wreszcie piękne studia portretowe „P. Dr. J.” lub „Zosia”.

*

Równocześnie z zamilowaniem do malarstwa portretowego nie zapomina Augustynowicz o innych tematach, jak krajobraz i kwiaty, które wkrótce staną się równorzędnym zasięgiem jego twórczości. W kwiatkach odnajdujemy ich świeżość i bujną kolorystykę (np. „W parku” i „Rododendrony” oleje lub „Pelargonie” akwarele), w krajobrazie rzeczowe wyczuje motyw i jego piękna. Z krajobrazów najwięcej może zajmują go Podhale i Huculszczyzna, z pejzażu zagranicznego — słoneczna i bogata w zabytki architektury Italja. Jeśli chodzi o — krajobraz polski, którego bardzo dobrym przykładem jest wartościowy „Kościół w Rabce w zimie”, to trzeba też dodać, że Augustynowicz jest również odtwórcą typów ludowych (Górali i Huculów), które są jedną z jego specjalności.

Jubileuszowa wystawa artysty zapoznaje nas z bardzo wartościowym dorobkiem jednego z naszych najwybitniejszych portrecistów, artysty o szerokiej skali twórczości — i przedstawiciela głównego szkoły lwowskiej. Miasto Lwów, w którym artysta spędził pierwszy okres swej twórczości, może być dumne z takiego reprezentanta swej sztuki. Dla publiczności naszej wystawa jubileuszowa jest niezwykle instruktywna, bo daje rzadką okazję zapoznania się ze sztuką tak wybitnego malarza.

Poznań. Jan Mroziński.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Pol. Tow. Historycznego odbył posiedzenie we środę, 4 listopada o godz. 18-ej w Seminarjum Historycznym (Coll. Minus, III p.). Na porządku dziennym — referat ks. dyr. J. Nowackiego pt. „Ród comesa Bronisza”.

Skąd się w Polsce wzięli władcy? Na ostatnim zebraniu Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego wygłosił prof. U. P. Z. Wojciechowski odczyt p. t. „O pochodzeniu władcy”. Zre-

ferowane wyniki badań stanowiły jeden z rozdziałów większej pracy, przeznaczonej dla zagranicy, o dawnym ustroju państwa polskiego. Zdaniem referenta warstwa władcy powstała głównie w Małopolsce z rzeszy rycerstwa, którego nie wchłonęła sfera urzędnicza. Stało się to pod wpływem czeskiej, którym w XIV wieku uległa ta dzielnica, w innych bowiem rycerstwo prawie całkowicie zamieniło się w szlachtę, do której w Małopolsce weszli rycerze, zajmujący stanowiska urzędnicze. (J. St.)

LITERATURA

Dwie literackie nagrody Nobla będą przyznane w tym roku, gdyż w ubiegłym nie przyznano żadnej. Termin jeszcze nie oznaczony. Między kandydatami wymieniają z Francuzów Paul Valeryego, Maurice'a Martin du Gard'a i Duhamela, z Czech Karela Čapka i z Finlandji Sillanpää. Jedną nagrodę wynosi 150,850 koron szwedzkich.

SZKOLNICTWO

Studenci walczą z docentką. Z Hagj donoszą, że na wydziale medycyny w Uniwersytecie w Utrechcie dr. Schuring „spaliła” przy egzaminie 143 kandydatów, ze zgłoszonych 169. Studenci odpowiedzieli na to strajkiem i skargą do ministerstwa oświaty oraz do wydziału medycznego. Twierdzą, że młoda docentka kieruje się przy egzaminach sympatjami i antypatjami. Zatarg jeszcze niezakończony.

TEATR

Katowice mają coraz więcej widzów. Z Katowic donoszą nam (kn.): Teatr im. Wyspiańskiego miał w sezonie 1935-6 widzów 225,000. Jest to stosunku do sezonu 1934-5 przyrost o 31,000, do sezonu 1933-4 o 40,000, do sezonu 1932-3 o 76,000. Przedstawień dano w sezonie ubiegłym 410, premier 20.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Wilno: 50 kilowatów. Dnia 7 listopada nastąpi otwarcie nowej stacji nadawczej wileńskiej, która ma 50 kw. mocy.

OGRODA ZABYTEKÓW

Zbaraż będzie odnowiony. Jeszcze w tym roku będzie ukończona zupełna odbudowa zamku zbarazkiego, wspaniałego opisanego przez Sienkiewicza obłężeniem.

VARIA

Wertheim sprzedawał zakazane książki, jak stwierdziły władze berlińskie. Wobec tego zakazano mu w ogóle sprzedaży książek. Inne domy towarowe również otrzymały ten sam zakaz.

WŚRÓD KSIĄZEK

„ULICA KOTA ŁOWIĄCEGO RYBY”

Trzy lata temu ustanowiona została w Londynie przez księgarnie James B. Pinner and Son „Międzynarodowa nagroda powieściowa” (Prix International du Roman) w wysokości 2000 funtów, czyli około 300,000 franków. W skład jury wchodzi, jak wiadomo, pięciu wybitnych literatów, przedstawicieli: Francji (Gaston Rageot), Anglii (Hugh Walpole), Niemiec (Rudolf Binding), Norwegii (Johan Bojer) i Ameryki (Joseph Krutch).

W tym roku — jak donosiliśmy pokrótce — nagroda ta została przyznana pani Jolancie Foeldes, Węgierce, dotąd zupełnie nieznaną nawet na Węgrzech — a to za powieść p. t.: „La Rue du Chat-qui-pêche”, („Ulica kota, łowiącego ryby”). Dziwne były koleje młodej laureatki. Dziesięć lat temu przybyła do Paryża, by uczęszczać na Sorbonę, lecz wkrótce musiała zaprzestać studiów i z braku środków do życia przyjęła posadę robotnicy w jednej z paryskich fabryk. Dopiero po wielu staraniach udało się jej uzyskać zajęcie w jednym z węgierskich konsulatów w Egipcie, gdzie spędziła parę lat. Wróciwszy na Węgry, zabrała się do pracy literackiej, żyjąc z przekładów powieści i innych tłumaczeń. W między czasie wyszła zamaż i wydała swą pierwszą powieść, która jednak nie miała żadnego rozgłosu. I oto druga jej powieść przynosi początkującej i nieznannej autorce sławę europejską a wraz z nią majątek.

*

Kto zna Paryż, temu sam tytuł wskaże tło i atmosferę nagrodzonej powieści. Ulica „du Chat-qui-pêche” jest wąskim, ciastym zaułkiem na lewym brzegu Sekwany, na pograniczu dzielnicy studenckiej i robotniczej. Mieszkają tam, w małych brudnych hotelikach, cudzoziemcy różnego pochodzenia, przeważnie ze wschodniej i środkowej Europy, których Francuz zwykł podciągać pod wspólne miano „meteków”. Wątek powieści stanowią dzieje ubogiej rodziny węgierskiej, dokoła której skupiają się losy innych emigrantów, żyjących w tej specyficznej atmosferze, jaką stwarza na paryskim gruncie środowisko między-norodowych „heimatlosów”.

W tej nadsekwańskiej Wieży Babel u kazuje nam autorka typowe postacie wy-

MUZYKA

Drugi Poznańczyk laureatem. Donosiliśmy wczoraj o wyniku konkursu gry na instrumentach dętych, odbytym w Katowicach, gdzie m. in. z Poznania został nagrodzony fagocista wojskowy p. Korsz. Otóż należy tę wiadomość uzupełnić drugim poznańskim laureatem. Jest nim klarncista wojskowy, p. W. Michalak, uczeń profesora Józefa Madeja w Państwowym Konserwatorium Muzycznym w Poznaniu. Nagrodzenie go na konkursie który zgromadził zawodników z całej Polski, jest nowym dowodem poziomu, jaki osiągnęła w naszym Konserwatorium nauka gry na instrumentach dętych.

Muzycy polscy w Frankfurcie. Niedawna bytność poznańskiego Chóru Katedralnego we Frankfurcie utworzyła drogę artystom polskim. Obecnie koncertowali tam: skrzypaczka p. Umińska i pianistka Z. Dygat, wykonując dzieła Chopina, Szymanowskiego, Ravela i Debussyego, z dużym powodzeniem.

Kurs rytmiki i plastyki prof. Walentyny Wiechowiczowej wchodzi, jak już pokrótce wspomnieliśmy, w nowy jakby okres rozwoju. Do tej pory prowadziła go prof. Wiechowiczowa przy Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Poznańskiego, które znajduje się w Parku Wilsona. Obecnie kurs ten został przeniesiony do centrum miasta, znajduje się bowiem przy ul. Franciszka Ratajczaka nr. 14, m. 23. Urządzenie kursu w nowym pomieszczeniu umożliwi lepsze wyzyskanie warunków pracy artystycznej, którą prof. Wiechowiczowa od lat piętnastu w naszym mieście prowadzi. Nie będąc związana żadnym programem szkolnym, może obecnie prof. Wiechowiczowa mocniej zaakcentować swój artystyczny kierunek, wyrażający się nie tylko w kształceniu tancerek zawodowych, lecz w szerzeniu estetyki ruchów i zrozumienia muzyki, połączonej z plastyką, więc jakby w ogólnym muzyczno-plastycznym - estetycznym wychowaniu, które młodym amatorom dostarcza wrażeń prawdziwie artystycznych, a równocześnie rozwija w nich kulturę fizyczną przez stosowane ćwiczenia. Zagranica stanowiłaby podobnego kursu nieodwrotny składnik wychowania młodych dziewcząt. U nas jeszcze to się tak nie przyjęło, lecz należy mieć nadzieję, że będzie coraz lepiej zrozumiane jako ważny czynnik pedagogiczny i życiowy.

kolejniców, nie mogących się zastosować do nowych warunków bytu. A więc jest i ex-bankier rosyjski, i zubożały kupiec grecki, i były profesor z Litwy, student Bułgar, anarchista hiszpański, i t. d. Pochłonięci, lecz nie zasymilowani, przez wielkie, obce miasto, stanowią oni jakoby odrębną a jednak nieodzowną część paryskiej rzeczywistości. Wiodąc na obczyźnie żywot nędzny i odosobniony pośród ludności Paryża, z którą się niemal nie stykają — żyją poza nawiasem społeczeństwa, do którego wejść nie mogą czy nie umieją. Dopiero drugie pokolenie, zrodzone już na obczyźnie, potrafi sobie wywalczyć prawo obywatelstwa w przybranej ojczyźnie.

Autorka potraktowała temat raczej po malarzku, bez pogłębień socjologicznych, odwołując się z prawdą i plastyką ten świat emigracji paryskiej, który miała możność tak dobrze poznać. (Dr. M. K.)

Półwiecze „Serca”. Edmunda de Amicis „Il Cuore”, słynna w swoim czasie książka dla młodzieży, święcie 50-lecie ukazania się „Il Cuore”, przełożone również na język polski, było jakby podręcznikiem moralności i patriotyzmu dla całych pokoleń młodzieży włoskiej. Szczególnie mocno akcentował de Amicis ideę jedności włoskiej demonstrowaną na wzruszających przykładach. I dzisiaj „Serce” nie straciło swej głębokiej wartości. Znany wydawca m. d. J. Trzaska, przygotowuje jubileuszowe wydanie bibliofilskie, odbite zaledwie w 450 egzemplarzach.

Książki nadesłane

„Przewodnik Światłocowy”. Praca zbiorowa w 7 częściach pod redakcją Walentego Regulskiego. V. Teatralne formy pracy. Warszawa 1936. Wyd. M. Arcta i Do-mu Książki Polskiej.

Andrzej Grodek: „Idea banku narodowego” (Geneza Banku Polskiego 1763—1828) Warszawa 1936. Biblioteka Szkoły Głównej Handlowej.

Wskrzeszenie Scypiona Afrykańskiego

Kapitol... przy Via Appia — „Consortio Scipione Africano” — Carmine Gallone znowu na widowni — „Hannibal ante portas!” — Scypion Afrykański Książę Addis Abeby — Pięć tysięcy osób na forum — Scypion - hreczkosiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Rzym, w końcu października. Tyle słyszy się w ostatnich czasach w Rzymie o Scypionie Afrykańskim, że nie można powiedzieć, abyśmy byli nieprzygotowani i nieuprzedzeni, kiedy wygodna „Lancia” ministerstwa propagandy wiozła nas nad Quadraro. A jednak, gdy wydobyliśmy się już z labiryntu miejskiego i wjechali na Via Appia — niemałe było nasze zdumienie. Bo poprzez luki starego akwaduktu ujrzeliśmy fata morgana: forum rzymskie, wypełnione wieloty-

Piękna Isa Miranda — najwybitniejsza dziś aktorka filmowa we Włoszech kreuje rolę Velji — branki Hannibala.

sięcznym tłumem w barwnych szatach. Rozległe błonia przy drodze zupełnie zmieniły swój wygląd. Z płaskiego terenu wyrosły skały Kapitolu z świątynią Junony u szczytu. Poznaliśmy też zaraz potężną świątynię Saturna, wspartą o kapitolinские zbocze.

Zataczamy wielki łuk i po chwili oglądamy te same wspaniałe gmachy i świątynie z innej strony. I wówczas Kapitol okazuje się olbrzymią atrapą pięćdziesięciometrowej wysokości, wspartą na skomplikowanej konstrukcji z rur metalowych. Podobnie i świątynie za wyniosłymi fasadami ukrywają rusztowanie z rur. A tuż za rostrą widzimy aparaty filmowe, umieszczone na pomysłowej platformie ruchomej, przypominającej wielki dźwig portowy...

Przez bramę z napisem „Consortio Scipione Africano” wjeżdżamy między zabudowania. Znajdujemy się u kolebki największego i najkosztowniejszego filmu, jaki kiedykolwiek został nakręcony — poza Ameryką. Tak tłumaczy nam w każdym razie włoski dyktator filmowy, dyrektor departamentu kinematograficznego ministerstwa propagandy, Freddie, wprowadzając nas na specjalną trybunę dla zaproszonych gości i prasy. Dla nakręcenia „Scypiona” zmontowano osobne konsorcjum pod nadzorem wspomnianego departamentu, a dysponujące kapitałem 10 milionów lirów. Naczelne kierownictwo produkcji powierzono głośnemu reżyserowi z najlepszych czasów filmu włoskiego: Carmine Gallone.

Po przejrzeniu scenariusza łatwo zrozumieć już, dlaczego Włosi postanowili nadać filmowi tak monumentalne ramy i poświęcić mu tak znaczne koszty. „Scypion Afrykański” ma się stać potężną apoteozą niezwykłego i światowładczego Rzymu, niosącego pochodnie swej cywilizacji do ciemnej Afryki. Raz do Kartaginy, innym razem do Etyopii... „W filmie ma się uwypuklić” — czytamy we wręczonych nam objaśnieniach — „ów wyrok Boży, nakazujący Kartaginę zniszczyć. Rzymowi zaś zapanować nad światem”...

Akcja rozpoczyna się w okresie drugiej wojny punickiej, około r. 208 przed Chr. Na ekranie pojawia się górska rzeka z hukiem i impetem przebijająca się przez alpejski wawóz. Poprzez zamglenie obiektywu fale zamieniają się w czarne zastępy Hannibala, przepływające przez Alpy. Dzieśiątki obciążonych słoń z trudem znajdują sobie drogę między skałami.

Wódz kartagiński rozpoczyna swój zwycięski pochód w głąb Italii...

„Hannibal ante portas!” W stolicy popłoch i zamieszanie, zaś w dostojnym senacie rzymskim namiętnie ścierają się dwie partje. Młodzi żądają, aby nie tylko wszystkimi siłami uderzyć na Kartagińczyków, lecz, aby wyruszyć do Afryki i zniszczyć wroga we własnym jego gnieździe, zaś kunktatorzy i bojaźliwi radzą wdać się w układy z Hannibalem. Zwycięża wreszcie stronnictwo wojenne i Scypion wyrusza na Kartaginę.

Okraczamy świątynię Saturna i... już znajdujemy się wiele kilometrów na południe od Rzymu — w zimowym obozie Hannibala. Długie, proste szeregi namiotów i szalasów, dokoła potężny wał ziemny. W środku obozu, na niewielkim placu, wznosi się wspaniały namiot afrykańskiego Napoleona. Rozchylamy kotary u wejścia i zaglądamy do wnętrza. Kosztowne tkaniny zwieszają się ze stropu, a ziemia wymoszczona lamparciemi skórami. Tu rozgrywa się znaczna część dramatycznej i sentymentalnej akcji

filmu. Do obozu Hannibala zakrada się bowiem zniewieścienie i rozleniwienie wojowników, a wódz naprośnie wypatruje świeżych posiłków z oboziny. Zżera go przytem nieodwzajemniona miłość do pięknej Velji, patrycjuszki rzymskiej wziętej do niewoli w bitwie pod Kannami...

Lecz wracamy na naszą trybunę i przyglądamy się nakręcaniu wielkiej sceny końcowej epopei hannibaliańskiej. Scypion, już z zaszczytnym przydomkiem Afrykańskiego odbywa triumfalny wjazd do Rzymu po bitwie pod Zamą — ostatecznej klęsce Hannibala, niczem w dwa tysiące lat później Badoglio — książę Addis Abeby. Przenikliwa syrena elektryczna daje znak rozpoczęcia zdjęć. Pięć tysięcy statystów w różnobarwnych togach i tunikach, odpoczywających po różnych zakamarkach świątyni — zrywa się na równe nogi i zajmuje wyznaczone miejsca na Forum wzdłuż Via Sacra. Orszak triumfatora z wolna przechodzi wśród entuzjazmu tłumów przez całą długość Forum i szerokimi schodami wchodzi na Kapitol. Scenę powtarza

Scypion Afrykański po zwycięstwie pod Zamą uroczystie wkracza na Kapitol.

Z TEATRU

TEATR NOWY: „Przyladek Dobrej Nadziei”, komedia w 4 odsłonach Bus-Feketego.

Wszystkich zwolenników egzotyizmu spotka zawód, gdyż komedia sprytnego węgierskiego autora nie ma nic wspólnego z Afryką, a tytuł jej jest chyba tylko wędka, zarzuconą na publiczność. Ponieważ obecnie na każdym kroku i we wszystkich niemal dziedzinach nie dotrzymuje się obietnic, — gdyż bardzo łatwo zawsze można zasłonić się generalnym parawanem, któremu na imię kryzys — dlatego z tej wygodnej okazji nie mógłby skorzystać pisarz?

Żyjemy w okresie koniunktury na różne wyprawy dalekomorskie, na gigantyczne rajdy napowietrzne, wloty balonami ku coraz wyższym polacom stratosfery i t. d. i t. d. — dlaczego nie wyzyskać takiego nastroju! Przyladek Dobrej Nadziei — ślicznie brzmi jako tytuł i da się dopasować do każdej okoliczności. Służył doskonale znakomitemu polskiemu feljetoniście, był jego poniekąd sztandarem, pod którym wkraczał w szranki powieściopisarstwa i odniósł walne zwycięstwo.

Podobne rojenia snuł napewno i p. Bus-Fekete, tylko wątpić należy, czy będzie mógł się poszczycić równie pięknym sukcesem. To już nie doskoła „Trafika pani generalowej”, lub dowcipny „Pieniądz nie jest wszystkim”! Wczorajsza premiera wolno nazwać chyba tylko daleką powinowatą swych poprzedniczek i bodaj, czy nie zalicza się ona do rzędu koniunkturalnych o specjalnem przeznaczeniu. Wiele przemawia za tem, że p. Bus-Fekete oddał swe pióro na u-

slugi propagandy, która umiała go przekonać brzęczącymi argumentami, że jednak — pieniądz jest wszystkim.

Trudno bowiem inaczej wytłumaczyć sobie jego gwałtowny afekt do spraw ubezpieczeń, którymi zajmuje się tu wyraźnie w charakterze gorącego rzecznika, a nie obiektywnego obserwatora, jak tego wymagałaby rola niezainteresowanego pisarza. Tylko tak można usprawiedliwić różne, poważne nawet luki w budowie utworu, dosyć naiwna treść oraz chwilami rażący brak staranniejzego wykończenia nasuwających się pomysłów. Wskutek tego zamiast nastrojowości poczęstował nas kliwym sentymentalizmem, przerzucając się od melodramatu do farsy bez potrzeby i — prawdopodobnie — wbrew woli.

Jeszcze pierwszy akt posiada względnie wyraziste oblicze i jest zrobiony zrecznie. Natomiast druga odsłona możnaby z powodzeniem skreślić, a dwie następne robią wrażenie napisanych na kolanie. Wspomniane wrażenie zacierza się głównie dzięki doskonałej grze p. Koronkiewicz, która frazesy autora ożywiła, a zwłaszcza w ostatnim akcie wykazała swe piękne walory aktorskie, operując bardzo zręcznie dyskretnymi półtonami i ujmującą prostotą. P. Wasilewski do brze sekundował swej partnerce, chociaż miał niezbyt odpowiednią rolę i musiał ją raczej naginać do swych warunków. Trafne sylwetki zarysowali pp. Dowmunt i Przysański. O prawa p. Grabczyka — staranna. Reżyserja p. Wasilewskiego — pomysłowa, jedynie może tempo było za powolne, co zresztą — co da się usunąć w następnych przedstawieniach. J. H.

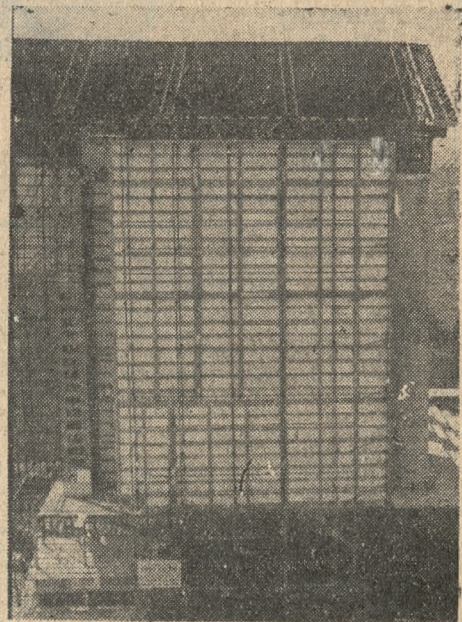
Hannibal — afrykański Napoleon w świetnej interpretacji C. Ninchi.

się wielokrotnie, a w dwunastu megafonach poukrywanych wśród kolumn dudni niezadowolony głos reżysera. To za mało entuzjazmu, to za słabo krzyczano, to znowu orszak posuwał się za szybko. Wreszcie wyje upragniona syrena na znak ukończenia sceny. Wyłączeni upałem i spoceni statysty biegną coprędzej ugasić pragnienie do ustawionych rzędem samochodów cysternowych z świeżą wodą.

Przekazują nas teraz w ręce naczelnego architekta Pietro Aschieriego. Tłumaczy nam, że po raz pierwszy w historii film zastosował konstrukcję z rur proliferowanych dla wznoszenia budowli plenerowych. Pomysł ten umożliwił wzniesienie monumentalnych świątyni w niewiele dni, jakkolwiek pracowało jednak pięciuset robotników. Inżynier opatentował już swój pomysł, którym obecnie zainteresowały się wytwórnie amerykańskie.

Zrekonstruowanie gmachów Rzymu z okresu wojen punickich przedstawiało znaczne trudności, gdyż w dzisiejszym swym stanie pochodzą one z epoki cesarskiej, kiedy poddawano je nieustannym przeróbkom. Dlatego też, po specjalnych badaniach przeprowadzonych przez prof. Valerio Mariani, nadano im postać typowych budowli etruskich.

Dla współpracy przy „Scypionie” zaangażowano prawie sześć tysięcy osób. Główne role powierzono najwybitniejszym artystom włoskim: Scypiona

Monumentalna świątynia Saturna na zboczu Kapitolu wygląda z tyłu zupełnie inaczej...

— Ninchiemu, Hannibala — Pilottiemu, Hasdrubala — Picassiemu i Katona — Benassiemu. Partję Velji kreuje niezwykle we Włoszech popularna piękna Isa Miranda. Reżyserowi asystuje dwunastu pomocników, a w scenach batalistycznych biorą udział dwadzieścia pułki regularnego wojska — piechoty i kawalerji.

Tendencyjną symbolikę tego prawdziwie monumentalnego filmu zachowano aż do ostatniej sceny. Scypion, syt chwały osiadł na wsi i oddaje się uprawie roli. Przełul miecz na le-miesz i wraz z żoną, otoczony liczną czeredą zdrowych dzieci prowadzi żywot sielski-anielski. Widzimy go jeszcze, jak staje przy rzędzie worków z przenicą i zanurzwszy rękę w zbożu z widocznym zadowoleniem przepiera przez palce złote ziarna.

JAN KAWCZYŃSKI.

Likwiduję i sprzedaję tanio W. DROŻYŃSKI

tel. 40-50

POZNAN, STARY RYNEK 66 Rok zał. 1912

Skład bławatów

Pg 6033-44,85

Niedziela na boiskach

Niedzielne spotkanie H. Cegielski — Legia dla dalszego toku rozgrywek będzie miało niezmienne doniosłe znaczenie. Obok wyżej wymienionych drużyn do tytułu mistrza jesiennego bardzo odważnie kroczą K. P. W. Pomiędzy tymi trzema zespołami szukać należy pretendenta do pierwszej lokaty w tabeli.

W niższych klasach sytuacja jest jak dotąd bardzo niewyraźna, ponieważ kluby mają do rozegrania jeszcze po kilka spotkań. Stawianie horoskopów w tych warunkach byłoby przedwczesne.

O mistrzostwo ligi okręgowej

H. Cegielski — Legia o godz. 11 na boisku HCP jest spotkaniem posiadającym decydujący wpływ na ukształtowanie się tabeli jesiennej. Pięć kolejnych rozgrywek sytuacji nie wyjaśniło. Wyniki 2 ostatnich tygodni przemawiają raczej na korzyść gospodarzy, których napad wywalczył 4 punkty i 13 bramek, podczas gdy Legia z tymi samymi przeciwnikami straciła 3 punkty.

O godz. 14 na arenie lazarskiej spotyka się Korona z Wartą Ib. Fala niepowodzeń drużyny lazarskiej naruszyła fundamenty tej drużyny. Stąd też najbliższa przyszłość Korony spowita jest mgłą. Pesymizmu, jakoby Korona już dziś była murowanym kandydatem do spadku narazie nie podzielamy, gdyż w rozgrywkach serii wiosennej może nastąpić odrodzenie drużyny. Rezerwy Warty tymczasem skoczyły przez tydzień na czwarty szczebel i są gotowe wziąć i przedostatnią przeszkodę.

NA SEZON JESIENNY

POLECAM

Swetry
Pulowery
Trykotaż
Pończochy
Rękawiczki

K. Łowicka

Ratajczaka 40

Ceny przystępne

Strzelanie

Zawody o mistrzostwo okręgu VII Związku Oficerów Rezerwy. Stosownie do zapowiedzi odbyły się w ub. niedzielę na strzelnicy korespondencyjne zawody strzeleckie o mistrzostwo Związku Oficerów Rezerwy. Do zawodów stanęło 15 zawodników w trzech zespołach: Poznań miasto — Poznań okr. VII Z. O. R. — powiat Gostyń.

W klasyfikacji indywidualnej zajęli: 1. Buńiewicz Czesław (Poznań) 192-200 pkt., 2. Daszkiewicz Gracjan (Poznań) 190-200 p., 3. Wiczorek Edward (Poznań) 189-100 p., 4. Adamski Leon (Poznań) 189-100 p., 5. Maćkowiak Edmund (Poznań) 186-100 p., 6. Mura Józef (Poznań) 185-100 p., 7. Nowakowski Zygmunt (Poznań) 185-100 p., 8. Makuszczyński Edward (Gostyń) 189-100 p., 9. Krupa Robert (Września) 183-100 p., 10. Grzebla Aleksander (Poznań) 176-100 p.

W klasyfikacji zespołowej ustalono: 1. Poznań-miasto 932-1000 p., mistrz okr. VII Z. O. R., 2. Okr. VII Z. O. R. 916-1000 p., 3. Gostyń 857-1000 p.

Strzelanie o Odznakę strzelecką Bractwa Kurkowego w Poznaniu. W dniu 29 bm. zostały zakończone jesienne strzelanie o Odznakę strzelecką Braci Kurkowej w Poznaniu. W wyniku strzelań z broni małokalibrowej na odl. 50 m. do tarczy olimpijskiej odznaki wyborowe uzyskali nast. bracia: Zygmunt Stefan po raz drugi pkt. 376-400. Trzeciak Brunon po raz pierwszy p. 375-400. Nacel Edward po raz pierwszy p. 372-400, poza tem Odznakę strzelecką kl. I na stałe zdobyli bracia: Dartsch Józef — Janicki Walenty — Florowski Wojciech — Woreczko Kazimierz — Dabkiewicz Tomasz. Bractwo Kurkowe Poznańskie starannie pielęgnuje tradycje strzelectwa sportowego przekazane mu przez przodków. Obecnie Bractwo Kurkowe posiada 7 odznak strzeleckich wyborowych. 31 odznak strzel. kl. I, 32 odznaki strzel. kl. II oraz cały szereg odznak kl. III.

Jesienne korespondencyjne zawody strzelecko-lucnicze o mistrzostwo Chorągwi Harcerek. Wzorem lat ubiegłych władze naczelne harcerki zarządziły na terenie całej Polski ogólne zawody strzelectwo-lucnicze o mistrzostwo Związku Harcerki — połączone z równocześnie strzelaniami o odznaki strzeleckie i lucnicze. Zawody odbędą się we wszystkich powiatach w terminie od 1 — 15 listopada br.

W Lesznie o godz. 14 Polonia gra z Ostrowią. Przed tygodniem nie odważyli byśmy się rokować drużynie ostrowskiej jakichkolwiek nadziei w Lesznie. Jednak ostatnia wygrana i to właśnie z Legią, spowodowała wzrost akcyj gości, którzy mogą spokojnie podjąć wylosowaną podróż. Nie wolno wszakże zapomnieć, iż wygranie meczu w Lesznie należy do rzeczy naprawdę trudnych.

W Ostrowie o godz. 13.30 K. P. W. Ostrowi gości K. P. W. Poznań. Dorobek gospodarzy jest więcej niż skromny; jeden wynik nierozstrzygnięty i cztery porażki to legitymacja naprawdę niezbyt pochlebna. Odnosimy jednak wrażenie, że do piątej przegranej nie dojdzie.

O mistrzostwo klasy A

W Poznaniu o godz. 11: San i Polonia Kępno na arenie lazarskiej, Korona II i Czarni Poznań na boisku przy ul. Chociszewskiego, Warta II i Szamotulski KS na boisku Warty, Cybina i Kościński KS na stadionie śródeckim; o 12: K. P. W. II Poznań i K. P. W. II

APOLLO JUTRO W NIEDZIELĘ 1 LISTOP.

SEANSE

najpotężniejszego arcydzieła filmowego świata

BOUNTY

JUŻ OD GODZ. 3 POPOŁUDNIU

ng 15962

Ostrowi w Debut: o 14: H. C. P. II i Rawicki KS na boisku Cegielskiego.

W Kościance o godz. 14: Unia i Polonia Główna.

O mistrzostwo klasy C

W Poznaniu o godz. 9: H. C. P. IV i Stomil na boisku Cegielskiego; o 11: Naprzód I i Grom na Przypadku; o 13: Naprzód II i Lipno na Przypadku; o 14: Warta IV i Stella II Zabikowo na boisku Warty.

W Mogilnie o 12.30: Sokół i Britania Poznań.

W Swarzędzu o 11: Stowarzyszenie Sportowe i Sokół Mosina oraz o 13: Unia II i Concordia Murowana Goślina.

Wszelkiego rodzaju majonezy i sosy

zyskują na smaku
po dodaniu kilku kropel

MAGGI^{ego} PRZYPRAWY

Pięściarstwo

Trener Sztam w Wilnie. W. K. S. Smigły zamierza sprowadzić z Warszawy na jeden miesiąc trenera Sztam dla swoich bokserów. Bokser wileński, posiadający utalentowany i silnie fizycznie materiał ludzki, odczuwał dotkliwie brak dobrego trenera.

Piłka nożna

Jednominutowa cisza. Celem uczczenia pamięci śp. dr. Jerzego Michałowicza, wiceprezesa PZPN, zarząd POZPN z polecenia zarządu PZPN prosi sędziów oraz wszystkie towarzystwa, by w niedzielę, 1 bm. uczcili pamięć zmarłego jednominutową ciszą przed rozpoczęciem zawodów.

Wynik ostatniego spotkania ligowego Warty z Ruchem w Wielkich Hajdukach,

wywiesimy o godz. 16.15 w oknie naszej administracji.

W sprawie meczu Smigły — Brygada. W związku z oficjalnym komunikatem P. Z. P. N., orzekającym, że gracz Brygady w meczu ze Smigłymi był w całkowitym porządku, w Wilnie powstało duże zdziwienie spotęgowane artykułem, zamieszczonym w jednym z piśm śląskich.

W artykule tym podany jest życiorys sportowy bramkarza Brygady, Krzyka, jak następuje:

„Adolf Krzyk zaczął uprawiać piłkę nożną w KS Ruda w Zagrzebiu. W czasie jednego z meczów, kapitan związkowy śleskiej zupy futbolowej, Dolinek, zachwycony grą Krzyka, zaciągnął go do KS Moravská Ostrava, w której krzyk święcił wielkie triumfy. Sława Krzyka dotarła do Pragi i wkrótce skaperowany on został do jednej z czołowych drużyn czeskosłowackich, praskiego Rapidu. Po okresie sławy Krzyk stracił formę, wobec czego znowu zmienił barwy i wstąpił do KS Dzielica Unia w Mor. Ostrawie. Tutaj znowu błysnął talentem, doprowadzając Unię do zdobycia mistrzostwa klasy A. W wyniku zatargu z policją dostał się Krzyk do aresztu i dopiero po długich staraniach władze policyjne zgodziły się na udzielenie Krzykowi dwugodzinnych urlopów na mecze — jednak pod eskortą policji. Na jednym z takich meczów Krzykowi udało się uciec i przedostać się do Polski, gdzie wstąpił do czesochowskiej Brygady.”

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

W sobotę, dnia 21 bm. melodyjna operetka Lehara „Ewa”.

W niedzielę o godz. 20 dawno niegrany, piękny dramat muzyczny E. D'Alberta „Zamarłe oczy”, w świetnym wykonaniu czołowych artystów pp.: Zofii Fedyczkowskiej, dr. Wandy Roessler - Stokowskiej, J. Musielewskiej, A. Karpackiego, Józefa Wolińskiego, Kazimierza Czarneckiego i in. Kierownictwo muzyczne spoczywa w

W I koncercie

Poznańskiego Towarzystwa Muzycznego

w piątek, 6 listopada o godz. 20.15 w sali św. Marcina wystąpi

Polski Kwartet Smyczkowy

I. skrzypce Zdzisław Jahnke, II. skrzypce Władysław Witkowski, altówka Tadeusz Szulc, wiolonczela Dezydery Danczowski. W programie: Zelenki, Beethoven, Mozart. Bilety 3, 2, 1 zł, dla członków 50% zniżki. Przedprzedaż w f. Szrejbrowski, ul. Fredry.

zg 14593

doświadczonych rękach dyr. dr. Latoszewskiego. Reżyseria p. Marji Janowskiej-Kopczyńskiej. Oryginalna i wzruszająca akcja zaczerpnięta z historii wczesnego chrześcijaństwa, oraz przepiękna pełna nastroju niezmiennego muzyka doskonale harmonizująca z uroczystym dniem Wszystkich Świętych.

Z Teatru Polskiego

Dzisiaj premiera świetnej komedji francuskiej Sachy Guitry „Testament”, z występem i w reżyserji Michała Meliny. Role główne grają pp. Bystrzyńska, Sachnowska, Zasadzińska, Zbikowska, Kierczyński, Melina, Noskowski i Rolicz. W niedzielę premiera arcydzieła Corneilla w autoryzacji St. Wyspiańskiego „Cyd”. Obsadę stanowią pp. Gryf Olszewska, Jabłonowska, Oranowska, Zasadzińska, Boelke (rola tytułowa) Baryka, Hałiczka, Kierczyński, Konarski, Noskowski, Pluciński. Ceny w nie-

MŁODOŚĆ ZWYCIEŻA

Przy obecnym wysiłku zdobywania stanowiska lub wagi jakiegokolwiek zalecia pierwszeństwo mają zawsze ludzie młodzi.

Jednak wysiłek, nerwowa praca, obawa stracenia zdobytego stanowiska, powodują przedwczesne siwienie, które każdemu młodej twarzy nadaje wykład starczy. Bez trudu i siły czasu stopniowo, dyskretnie, niedostrzegalnie dla otoczenia można samemu przywrócić siłę, witalność i siwym włosom pierwotny, naturalny kolor, połysk i miękkość stosując nieszkodliwy środek regenerator

Do nabycia w składach apiecznych i perfumeryach.
PARFUM D'ORIENT S A WARSZAWA
Tg 1853

ładek dobrej nadziei”. W niedzielę, dnia 1 listopada br. t. j. w dniu Święta Zmarłych, przedstawienia popołudniowego nie będzie.

Polskie Radio, Szkoły Muzyczne, Statki Morskie i Złoty, To Kiljanci Fabryki Pianin
Arnold Fibiger, Kalisz Szopena 9
Centralny Magazyn Pianin
Poznań, Pierackiego 11
Niskie ceny - dogodne spłaty

Ng 16671-3

„PRASA”

Miesięcznik.
Organ Polskiego Związku
Wydawców Dzienników
i Czasopism
Wyszedł z druku zeszyt 10
(październik)

Treść zeszytu:
Odezwa Prezydium Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism do Wydawców Dzienników i Czasopism.
St. Krz. — Jednośca silni.
Jan Mokrzycki — Czytelnictwo, analfabetyzm, prasa.
Z międzynarodowych organizacji prasowych:
Stanisław Kauzik — II. posiedzenie Komitetu Porozumienia Międzynarodowych Federacji Wydawców i Dziennikarzy.
S. K. — Posiedzenie Zarządu Międzynarodowej Federacji Związków Wydawców.
Jerzy Gutschke — II. Międzynarodowy Kongres Dziennikarzy Katolickich w Rzymie.
S. K. — Międzynarodowa Wystawa Prasy Katolickiej w Rzymie.
Prasa w Niemczech:
Propaganda prasy niemieckiej.
Kolportaż dzienników i periodyków w Niemczech.
Rozwój prasy w Sowietach.
J. M. — Ewolucja opłat pocztowych za przesyłanie pism.
30-lecie Kuriera Poznańskiego.
Sprawy kolportażowe.
Prace Polskiego Związku Wydawców.
Sprawy dziennikarskie.
Kronika krajowa.
Prawo a prasa.
Prasa na szerokim świecie.
Cena zeszytu 1 zł. Do nabycia w administracji „Prasy” w większych księgarniach i kioskach „Ruchu”. Prenumerata roczna: w kraju zł 10.—, zagranicą zł 12.—. Adres administracji: Warszawa, Zgoda 8 m. 4, tel. 540-00. Konto rozrachunkowe nr. 751, Warszawa 1.
zg 605

Gabinet kosmetyczny Magistra Kuntzówny

Poznań, Sow. Mielżyńskiego 4 m. 3, tel. 5438
Pielęgnacja cery i włosów.
dg 3508

Komedja francuska pod nowymi rządami

Rząd francuski zaopiekował się sprawą teatrów paryskich i przeprowadził szereg „rewolucyjnych pałacowych”, z których najważniejszą była zmiana na stanowisku dyrektora Komedji Francuskiej. Dotychczasowy władca Domu Moliera, Emile Fabre, ustąpił po 20 latach nieprzerwanej pracy. Prasa paryska wyraża nadzieję, że ustąpienie Fabre'a pozwoli mu wznowić jego działalność pisarską, którą musiał zaniedbać z powodu ciężkiej na nim obowiązku administracji Komedji. Nowy dyrektor, dramaturg, Edouard Bourdet, znajduje się prawdopodobnie w tych samych warunkach. Bourdet otrzymał „gwardję przyboczną” w osobach czterech doradców artystycznych. Stanowiska te objęli czterej wybitni aktorzy i reżyserzy teatrów paryskich: Gaston Baty, Jacques Copeau, Charles Dulin i Louis Jouvet.

Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „MADELEINE”

Wykonywa zabiegi odmładzające — usuwa trądzik, łojotok i wszelkie defekty skóry.
Sprzedaż Kosmetyków Dr. Poznańskiej
27 Grudnia 15 l. p., telefon 54-37.

Ng 19 474

W Bombaju doszło — jak donosiliśmy do krwawych rozruchów między Hindusami i muzułmanami. Na zdjęciu jedna z ulic w Bombaju po zamieszkach.

PRZECIWI PIERZCHNIĘCIU I ŁUSZCZENIU RAK KREM PRAŁATÓW PERFECTION

nr 19 595

Biali ludzie Jacksona

Oryginalna kolonia półdzikich ludzi u bram Nowego Jorku

Jedno z najosobliwszych skupisk ludzkich, jedyna w swoim rodzaju społeczność istot z życia cywilizowanego wykłetych, pedzi swój półdziki żywot w lasach górskich — w zasięgu wzroku nowojorskich niebotyków... Od dziesiątków lat, w górach Ramapos, oddalonych o niewiele tylko mil od metropolii nad Hudsonem, zamieszkuje w całkowitem odosobnieniu od reszty świata około sto rodzin t. zw. „białych ludzi Jacksona”. Historia tych osobników związana jest z jednym z najoryginalniejszych epizodów w dziejach „Nowego kontynentu”.

Czasu amerykańskiej wojny niepodległościowej, stacjonujące w Nowym Jorku pułki najemne tak natęczyły domagali się towarzystwa kobiet, że brytyjskie ministerstwo spraw wojskowych było w końcu zmuszone zadość uczynić i zgodzić się na wysłanie do Ameryki kilku tysięcy kobiet, aby dać żołnierzom możliwość wybrania sobie z pośród nich towarzyszek życia. Pewien obrotny handlarz, nazwiskiem Jackson, otrzymał polecenie dostarczenia do Nowego Świata 3.500 kobiet i po dokonaniu tej „dostawy” miał, poza ceną „posztuczną”, obiecaną jeszcze znaczną dodatkową premję.

Jackson z zapalem zabrał się do pracy, wszczynając akcję werbunkową w najszerzym zakresie. Pomimo bardzo usilnych starań zabrakło jednak w końcu jeszcze kilkaset „sztuk” do osiągnięcia wymaganej cyfry kompletu. Wobec tego niektórzy agenci Jacksona uciekali się do gwałtów i niebawem poczęły w Londynie mnożyć się wypadki znikania młodych kobiet. Dziewczęta wychodzące wieczorem bez opieki, bywały napadane, kneblowane i uprowadzane, a niekiedy zdarzało się nawet, że ludzie Jacksona wyławiali swe ofiary z mieszkań samotnie żyjących kobiet. Do-

szło do tego, że przez czas jakiś żadna młoda niewiasta w Londynie nie ważyła się po zachodzie słońca wychodzić na ulicę bez zbrojnej asysty.

Flotylla, składająca się z dwudziestu, po części starych, z użytku już wycofanych okrętów, służyła Jacksonowi do przewiezienia ludzkiego ładunku do Nowego Jorku. Gdy w czasie przejazdu jeden ze statków wraz z 50 kobietami uległ rozbiciu, handlarz nie przejął się tem zupełnie, lecz niezwłocznie udał się do Indii Zachodnich, skąd wkrótce powrócił wioząc ze sobą 50 murzynek, mających zastąpić zatonięte białe kobiety. Kolor ciała nie stanowił dla Jacksona żadnej różnicy; w jego umowie nie było pod tym względem jakichkolwiek zastrzeżeń; ważna była tylko ustalona cyfra.

„Kobiety Jacksona” ulokowane zostały w obozie brytyjskim pod Nowym Jorkiem i teraz — zdarzył się nieprzewidywany zgoła fakt. Oto wojska brytyjskie zmuszone były z Nowego Jorku ustąpić, a przeszło trzy tysiące młodych kobiet ujrzało się nagle zdanych na łaskę i niełaskę losu! Ponieważ Amerykanie gardzili zarówno białymi jak czarnymi „kobietami Jacksona”, więc nieszczerne niewiasty zdecydowały się wyruszyć gromadnie na wędrowną. Szły przed siebie, żyjąc z jałmużny, przeważnie jednak żywiąc się korzonkami i jagodami leśnymi. Po kilkutygodniowej beżplanowej tułaczce, natknęły się na oboz wędrownych Indian szczerpu Tuscarora, wynaganych z ich siedzib w stanie Karoliny. Tam, srodze przez los doświadczone bezdomne kobiety po raz pierwszy doznały gościnnego przyjęcia i tam też pozostały.

Wieść o osobliwej „kolonii” w lesistych górach Ramapos szybko się rozniosła po kraju i wnet poczęły tam ścigać najrozmaitsze typy wyrzutków — społeczeństwa: zbiegli czarni niewolnicy z obszarów południowych, dezertjerzy wojskowi, poszukiwani przez sądy zbrodniarze itp. Z tej mieszaniny ras: białej, czerwonej i czarnej, powstał dzisiejsi „biali ludzie Jacksona”. Żyją oni w takim samym odosobnieniu, jak ich przodkowie, gnieźdząc się w prymitywnych drewnianych, jedno - izbowych chatkach. Żywność zdobywają sobie rybołówstwem i stawianiem sidła, a żenią się tylko pomiędzy sobą.

Obecnie, wskutek zakładania w tamtych okolicach sztucznego jeziora, osobliwa ta kolonia — uważana przez wielu za osiedle cygańskie — zmuszona jest opuścić swoją siedzibę, a „biali ludzie Jacksona” staną się znów bezdomnymi. Kr.

Na szerokim świecie

Telegram o 8 tys. słów — Zakaz wewozu fraków i smokingów — Nietatwo być aresztowanym.

Na zaślubiny holenderskiej księżniczki Juljany z niemieckim księciem Bernardem, które odbędą się pod koniec stycznia w Hadze, sprzedaje się miejsca w oknach domów przy ulicach, które mi kroczyć będzie korowód ślubny, po 25 guldenów i więcej za miejsce. W niektórych domach ceny dochodzą nawet do 100 guldenów.

Księżniczka Juljana cieszy się wielką popularnością. Z okazji jej zaręczyn otrzymała ona 4194 telegramy. Najdłuższy telegram obejmował nie mniej jak 8 tysięcy słów i wysłany został przez zwiedzających wystawę w Amsterdamie, którzy się wszyscy na nim podpisali.

Gubernator Wybrzeża Złotego Afryki Zachodniej czuł się zniewolonym do wydania oryginalnego zarządzenia, a miano-

wicie zakazu wewozu... fraków i smokingów. Oddat sprytni eksporterzy nie będą już mogli wewozić wagonami do Afryki znoszonych męskich ubrań wieczorowych razem z wszelkiego rodzaju zdatą garderobą teatralną, i modniom czarnym sprzedawać za drogie pieniądze. Murzyni i dzisiaj są jeszcze tak naiwni, że wierzą, iż są już pełnymi Europejczykami, gdy się ustroją w czarne spodnie i cylinder.

Zarządzenie gubernatora wywołane zostało przede wszystkim względami na spokój wewnętrzny w kraju. Zdarzało się bowiem nieraz, że poszczególne szczeple urzędowały wzajemnie na siebie, a krwawe nieraz najazdy, celem zdobycia zapasów garderoby europejskiej sąsiada.

Paryżanin Z. czytywał widocznie owe powieści kryminalne, w których zbrodniarze sami oddają się w ręce sprawiedliwości. Kiedy więc raz pewnego odkrył, że zużył zupełnie niechcąc na swoje cele prywatne 200 franków z kasy banku, w którym był zatrudniony, postanowił zgłosić się do policji. Sprawa napozór prosta, w rzeczy samej wzięła obrót całkiem nieoczekiwany. Zet więc najpierw udał się do swojego adwokata, wypowiadał się przed nim i poprosił go, by razem z nim poszedł do odpowiedniego komisariatu policji dla załatwienia właściwych formalności. Komisarz w sposób uprzejmy, ale stanowczy odmówił prośbie pana Zet. — Aresztowałbym pana chętnie, ale nie posiadam nakazu aresztowania. — Pan Zet i jego adwokat udali się więc do prezydium policji. Tutaj przyjął ich komisarz, który odprawił ich wprawdzie mniej uprzejmie, ale tem bardziej stanowczo. — Czy wniesiono skargę? — Nie wniesiono. — Więc dlaczego mi pan przeszkadza? Bez skargi lub nakazu aresztowania nie mogę pana zatrzymać. Niech się pan więc czempredziej stąd ulotni, zanim każe pana zamknąć. W i P.

Krótkie fale na ból zębów

Wiemy, jak duże zastosowanie mają krótkie fale w radiotechnice, lecz niewiele słyszeliśmy jeszcze o praktycznym ich zastosowaniu w medycynie. Obecnie czynione są próby użycia ich w leczeniu bólu zębów. Używa się do tego krótkich fal, długości trzymetrowej. Naświetlenie niemi trwa od kilku minut do jednej godziny. Jak twierdzą, zabiegi te dają dobre rezultaty.

Nieme psy

Magistrat miasta Sidney wydał rozporządzenie, że wszystkie psy w dzielnicach, w których znajdują się szpitale, muszą być albo usunięte, albo pozbawione głosu. Zarządzenie to zostało umotywowane względami na spokój chorych, którym ustawicznie ujadanie australijskich „brysiów” nie pozwalało spać. Wielu właścicieli musiało poddać swe psy operacji, polegającej na przecięciu strun głosowych zwierzęcia. Obecnie naliczono w Sidney coo około 500 takich niemych psów.

Znak zapytania do XVI wieku był nieznany

Czy kto chce wierzyć, czy nie — znak zapytania przed wiekiem XVI był zupełnie nieznany, co wydaje się dziś wprost konieczne. Dopiero jeden z drukarzy książek w Wenecji, nazwiskiem Aldus Manutius, wprowadził w książkach i pismach, przez siebie drukowanych ten znak, jako skrót wyrazu „quaestio” — „pytanie”.

nr 19 597

RADJO

Dni zaduszne w Polskim Radjo

Dni zaduszne przyoblekają smętną zadumą myśli i uczucia ludzkie, pobudzają do skupionych i głębszych rozmyślań nad sprawami wiecznymi.

Programy Polskiego Radja utrzymywane są w czasie tego „świąt zmarłych” w odpowiednim nastroju i charakterze. Wzruszającym momentem będzie w dniu 1 listopada o godzinie 19.45 „Apel poległych”, z przed grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie. Podczas transmisji przemówienie wygłosi ks. biskup polowy Gawiłna. W dniu tym nadawany będzie o godz. 19 drugi akt „Wesela” Wyspiańskiego, tego wielkiego dramatu listopadowego ducha polskiego, prawdziwie nasze Zaduszki z parada duchów. Akt III „Wesela” usłyszą radioluchacze 2. 11. również o tej samej godzinie.

Korona audycji muzycznych w czasie świąt zadusznych będzie w dniu 2. 11. o godz. 16.15 audycja słowno-muzyczna p. t. „Rozmowa ze śmiercią”, opracowana przez Tadeusza Markowskiego na podstawie średniowiecznego moralitetu. Jako wykonawcy wystąpią: Feliks Nowowiejski przy organach, oraz słynny Poznański Chór Katedralny pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego.

Tegoż dnia o godz. 12.40 pamięci matki Orkana poświęcony zostanie feljton Juliusza Szynalika. Zmarła niedawno matka Władysława Orkana była jedną z najpiękniejszych postaci kobiecych, jakie wydała ziemia podhalańska. Jako prosta góralka, żmudną pracą samouka doszła do dużej kultury umysłowej i stała się pierwszą nauczycielką najlepszym krytykiem i najwerniejszą przyjaciółką swego syna.

Podczas jesiennej słoty OVOMALTINE podnosi odporność organizmu

nr 19 598

Echem dni zadusznych będzie w dniu 4. 11. kwadrans poetycki o godzinie 19, w którym dźwięczne i pełne uroku strofy Or-Ota przypomną pięć rucznicę śmierci piewcy starej Warszawy.

Muzyka w dniu 1 i 2 listopada nosi również charakter poważny lub religijny, wprowadzając do programów wielkie dzieła mistrzów tej miary jak Bach, Wagner, Haendel, Beethoven, Moniuszko i inni.

Nowa taryfa opłat radiowych w lokalach publicznych

Społeczne znaczenie radja znajduje swe najlepsze odbicie w nowym rozporządzeniu ministra poczt i telegrafów które przewiduje szereg daleko idących ulg dla odbiorników radiowych, zainstalowanych w lokalach, nie będących mieszkaniami prywatnymi. Nowa taryfa opłat radiofonicznych jest w ten sposób skonstruowana, że stwarza najtańsze warunki korzystania z radja dla świetlic, szkół, klubów, lokali publicznych i t. p.

Celem tej inowacji w taryfie opłat radiowych było stworzenie jak najdogodniejszych warunków dla zbiorowego słuchania radja, a więc dla udostępnienia audycji radiowych tym, którzy nie mogą sobie pozwolić na kupno i instalację odbiorników radiowych w mieszkaniach prywatnych.

Nowa taryfa ustala następujące opłaty za urządzenia radiowe w lokalach nie będących mieszkaniami prywatnymi: 3 zł za każdy odbiornik zawierający lampy katodowe i 1 zł za każdy odbiornik bez lamp, kryształkowy.

Poza tem za punkty odbiorcze, to znaczy gniazda do włączania słuchawek lub głośników niezależnie od ich ilości w jednej izbie jeden złoty miesięcznie. Spróbujmy wyjaśnić na przykładzie, co to znaczy: weźmy zatem dawną taryfę i spróbujmy obliczyć ile będzie płacić np. szpital, mający 5 sal po 10 łóżek, przyczem przy każdym łóżku jest kontakt do słuchawek. Szpital ma jeden lampowy odbiornik. Za odbiornik zatem płaci trzy złote miesięcznie i poza tem za każdy punkt odbiorczy, t. j. za każde gniazdo do słuchawek — trzy złote miesięcznie, czyli za 50 gniazd — 150 zł miesięcznie i za odbiornik 3 zł, razem 153 zł miesięcznie. Obecnie szpital płacić będzie za odbiornik 3 zł i za 5 sal po jednym złotym, t. j. razem 8 zł miesięcznie. Oczywiście, że tak samo płacić będzie szkoła, mająca w każdej klasie głośnik, zasilany z jednego centralnego odbiornika, klub sportowy, mający odbiornik i głośniki np. w czytelni i na boisku, itp. instytucje społeczne, dobroczynne lub naukowe.

Dzięki tym rozporządzeniom idea zbiorowego słuchania radja znajdzie w Polsce trwałe podstawy do realizacji.

Bilety na „Rewję Mód” już są u p. Szrejbrovskiej

Wobec kolosalnego zainteresowania doroczną „Rewją Mód”, jaka odbędzie się w dniu 8 listopada w „Słońcu” przedprzedaż biletów rozpoczęła się już 10 dni wcześniej. Wprawdzie chcieliśmy sprawić Szan. Publiczności niespodziankę niewyjawiając do ostatnich dni nazwisk artystek i artystów biorących łaskawy udział w „Rewji”. Niestety „pocztą pantoflową” sprawiła nam figla.

A zatem: **Jadwiga Zaklicka**, znakomita aktorka, wypowie recytację aktualną, specjalnie napisaną na „Rewję” przez poetę Szymowa Pigwę. **Jadwiga Fontanówna** — w oryginalnej dotychczas niewidzianej i niesłychanej roli, będzie to odkrycie nowego talentu tej popularnej artystki. **Celina Kreyczy** — świetna pieśniarka znana z Radja i operetki poznańskiej, **Roman Zawistowski** — znakomity aktor, reżyser Teatru Polskiego, ulubieniec Radjostuchaczy czarować będzie piosenkami. **Wincenty Stan**, świetny wodewilista amant operetek poznańskich w duecie z J. Fontanówną. Akompaniuje prof. Sauer.

Będą też wreszcie słowa **Jerzego Gerzabka**.

Będzie to rewja nie tylko wspaniałych modeli Paryża, Wiednia i Londynu na tle dekoracji **Zygmunta Springiera**, czołowych firm poznańskich, ale będzie to też rewja wytwornych artystek teatrów poznańskich, jak: pp. **Mary Gabryeli, Grety Oranowskiej, Ady Zasadzianki, Celiny Kreyczy, Romy Korwinówny** i wielu innych pięknych pań naszego miasta.

Pozatem atrakcją nieładną będzie wylosowanie wspaniałej sukni z materiału ofiarowanego przez Firmę **W. S. Schubert** z pracowni **S. Morańskiej** oraz ubrania męskiego na miarę z pierwszorzędnego materiału **Molendy**, uszyte Firmy **I. Konkiewicz Bazar**.

Kierownictwo „Rewji” **Zygm. Makowski**, Niedziela, dnia 8 listopada br. będzie „Słońce” znów przepelnione.

dg 3509

W środę wystąpi TOLA KORJAN

Za kilka dni, bo już w środę, 4 listopada podziwiać będziemy najslynniejszą polską „Diseuse” Tolę Korjan, która swym wdziękiem oczaruje znowu melomanów najwyższej sztuki kabaretowej i tym razem w programie znajdują się wesole i dowcipne piosenki i legendy z XVII i XVIII wieku, które artystka odśpiewa w językach polskim, francuskim, niemieckim i angielskim.

O wielkich sukcesach tej nad wyraz utalentowanej artystki informowały nas dzienniki zagraniczne z których przytoczymy wyjątek z bieriodajnej „Kunst des Kabarets” w Berlinie: „...że dziś można jeszcze zrobić odkrycie, jest więcej aniżeli należałoby się spodziewać, tym więcej, że w nowych twarzach rzadko spotykamy prawdziwe talenty. Do takich wyjątkowych zjawisk należy bezsprzecznie młoda Polka p. Tola Korjan, która pierwszy raz pojawiła się na scenie niemieckiej, a która uważać możemy śmiało za następczynię swej mistrzyni słynnej Yvette Guilbert. W krótkim też czasie Tola Korjan zabyła nie na scenach europejskich jako pierwsza gwiazda sztuki kabaretowej. Frapujące u tej młodej artystki jest nie tylko świetna wymowa tekstu, ale szczególnie podkreślić należy wspaniałą mimikę oraz odpowiednie ruchy, co w ostatnich latach zaniedbane było przez jej rówieśniczki”.

Bilety na ten jedyny w swoim rodzaju wieczór, który odbędzie się w **Białej sali Bazarowej** do nabycia w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20, tel. 56-38. Cena miejsc numerowanych 3 i 2 zł, miejsca stojące 1 zł.

zg 14 597

PHILIPS
STEREOFONICZNY
SUPER
456A
7 OBWODOWY, NA RATY
PO ZŁ. 28.40 MIESIĘCZNIE

GRIMM i KAMIENSKI

27 GRUDNIA 14

W sprawach
PROPAGANDOWYCH
i projektów reklamowych
prosimy komunikować się z
WYDZIAŁEM PROPAGANDY
„Kurjera Poznańskiego”, św. Marcin 70
I. piętro od godziny 16—18
Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24
35-25, 40-72.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Artretycy muszą czuwać,

aby nie dopuścić do stałych bolesnych cierpień, które w niektórych wypadkach mogą doprowadzić nawet do kalectwa. Ziola magistra Wolskiego ze znak. ochr. „Reumosa”, zawierające niezmiennie rzadką roślinę chińską Schin-Schen, ng 17 555/6

łagodzą bóle, regulują przemianę materji, dlatego też stosuje się je w cierpieniach artretycznych, reumatycznych i bólach ischiasu.

Wytwórnia: **MAGISTEM WOLSKI**,
Warszawa, Ziola 14.

Bańki mydlane jako reklama

Pomysłowi Amerykanie stwierdzili, że bańkom mydlanym przyglądają się chętnie nie tylko dzieci, ale i starsi. Praktyczny zmysł jankesów potrafił z tego spostrzeżenia wysnuć odpowiednie wnioski i dziś w wielkich magazynach amerykańskich domów towarowych można podziwiać barwy bańek mydlanych, puszczanych za wietrzną wystawową dla przykucia uwagi przechodnia.

Dla zwiększenia trwałości bańki mydlanej dodaje się do roztworu nieco olejku glicerynowego. Bańki nadmucha się rozrzedzonym gazem świetlnym, uzyskując w

ten sposób cudowne efekty barwne i świetlne. Pomysł wykorzystania bańek mydlanych dla celów reklamy okazał się nie tylko praktyczny, ale i tani.

KURS PROF. WIECHOWICZOWEJ
Rytmika (syst. Dalcroze'a) — Plastyka
Estetyka ruchu

Wyrobienie poczucia rytmu cielesnego zapomocą stopniowanych ćwiczeń ruchowych Na kursach wyższych — taniec artystyczny. Osobne komplety: dla Pań, dla Panów, dla dzieci. Oddzielne kursy: popołudniowe i wieczorne. Zgłoszenia osobiste codziennie od 4—5: Ratajczaka 14 m. 23. dg 3513

W czwartek, dnia 29 października 1936 r., zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój kochany mąż, nasz najdroższy ojciec, ś. p.

Józef Klabecki

przeżywszy lat 76. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 listopada o godzinie 15 z domu żałoby w Łopieniu na cmentarz parafialny.

zg 14 621

Łopienno, Poznań.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona i dzieci.

Uprzejmie donoszę, iż z dniem 2 listopada 1936 roku
przenoszę moje biuro oraz składnicę

do parterowych ubikacji przy ulicy
Wielkie Garbary 49

Telefon 13-17 w dawniejszych lokalach firmy K. Swierkowski Telefon 13-17

Polecając się nadal łaskawym względem kreślimy

dg 8478

z poważaniem

„OWOCPOL” **Hartownia Owoców Południowych**
wł. H. Schmidt, Poznań, Wielkie Garbary 17. Tel. 13-17

FUTRA

damskie i męskie, LISY,
dogodne warunki spłaty.
Wąskowski, Działuń-
skich 7, parter, tel. 46-88

zg 11 585

Osiedliłem się

w Poznaniu przy ul. Br. Pierackiego 9

Dr. St. Mikołajewski

specjalista chorób uszu, nosa, gardła i krtani

Przyjmuje od 12—1 i od 4—6.

Tel. 54-84.

zg 14 578

Nas może jeszcze tylko
Tabia-Ekstrakt uszczęśli-
wić. Tabia-Ekstrakt do
kąpieli i nacierania zale-
cany przez lekarzy zawie-
ra rad, niezrównany śro-
dek kosmetyczny, do na-
bycia w aptekach i dro-
geriach.
„Tabia” Zakłady Przem-
ysłowe, ul. Wrocławska 3
m. 6. Tel. 19-95.
Nr 18 688

OKAZJA! OKAZJA!

Dobrze zaprowadzony sklep artykułów damskich i męskich
w najlepszym położeniu w W. Hajdukach (Ślask) wraz
z mieszkaniami natychmiast tanio do sprzedania. Oferty pod
„WK 392” do Tow. Reklamy Międzyn., Katowice, Pl. Marsz.
Piłsudskiego 11. Tg 1868

W dniu 30 października 1936 r., zmarł po dłu-
gich cierpieniach, nasz kochany brat, wuj, stryj
i narzeczony, ś. p.

Edmund Hołoga

przeżywszy lat 48. Pogrzeb odbędzie się we wto-
rek, 3. 11. o godz. 3 w Pniewach, o czym donosi

nr 20 006

w smutku pogrążona
rodzina i narzeczona.

Konin, Dłoń, Tłutowo, Poznań, Jutrosin.

W środę, dnia 4 listopada 1936 r., w dziewiątą bolesną
rocznicę śmierci syna naszego, ś. p.

Franciszka Nitschego

odprawi się

studenta medycyny

msza św. żałobna

w kościele parafialnym na Jeźcach o godz. 7.30 rano,
o czym donoszą

zg 14 619

rodzice i rodzeństwo.

Staraniem

Towarzystwa Uczestników Powstania
Wlkp. 1918/19 im. Ignacego Paderew-
skiego w Poznaniu

odbędzie się w niedzielę, 1 listopada o godzinie 17
po poł. na cmentarzu Farnym

Uroczyste Kazanie

przy Krzyżu Pamiątkowym oraz zapalenie zniczy
ku uczczeniu poległych i zmarłych powstańców
wielkopolskich. zg 597/8

W Dzień Zaduszny, 2 listopada o godzinie 9
rano w kościele św. Marcina odprawione zostanie

nabożeństwo żałobne.

96 LAT
FUTRA
DOBRY TOWAR
SOLIDNA PRACA
B. SCHULTZ
TEL. 15-13 POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

dg 19 265

OSIEDLIŁAM SIĘ
Dr. C. Paliwodzianka
jako specj. chorób dziecięcych
w Poznaniu, ul. Asnyka 1 m. 1
codzień od 11—12 Tel. 73-88
prócz środy i soboty 5—6

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY
A. ŁAKOMSKI
przyjmuje obecnie
Dąbrowskiego 49 A. (przy Rynku Jeżyckim)
od 9—1 i 3—7. zg 14616

Kancelarię adwokacką przeniosłem
z pl. Wolności 2 na ul. Jasną 10 — tel. 64-14
Dr. Konrad Kolszewski, adwokat
zg 14617

26 października 1936 r. w Poznaniu przy ul. Marszałka
Focha 4 m. 5 gmach P. K. O. został otwarty Instytut
badań psychotechnicznych pod firmą
„PSYCHOTECHNIKA”
Zadaniem Instytutu będzie przeprowadzanie badań psy-
chotechnicznych celem stwierdzenia uzdolnień psychicz-
nych niezbędnych dla danego zawodu, jakoteż wydanie
atestów i udzielanie porad zawodowych zbadanym.
Telefon 73-49. zg 14 536

„WARTA”
Poznańska Pralnia Chemiczna i Farbiarnia
dawniej A. SIEBURG
POZNAN-STAROLEKA. Telefon 55-09
najkorzystniej, sumiennie
i terminowo czyści i farbują
Filie i agentury we wszystkich dzielnicach m. Poznania
Pg 7422-41.11

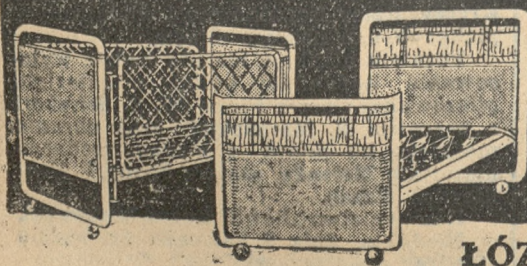
Najślynniejszy Jasnowidz Womouth

daje jasne odpowiedzi we wszelkich za-
wikłanych kwestiach życiowych. Daje
możność zdobycia miłości pożądanego oso-
by. Przepowiada przyszłość i przeszłość
opracowuje horoskopy i analizy grafo-
logiczne na podstawie daty urodzenia
i próby piśma. Zestawia szczęśliwe nu-
mera losów. Nie zwlekaj pisać jeszcze
dziś, podając dokładny swój adres, datę
urodzenia, stan, imię i nazwisko. Na koszty porta i kance-
laryjne załączyć 1.— zł znaczki pocztowe. Adres **Kraków-
Lubiec 22 m. 2a. Osobiste przyjęcia codziennie.** ng 17 537

CEGIELNIA

Poszukuję dzierżawy cegielni lub wstąpię jako
wspólnik. Oferty pod „Cegielnia” do Agencji Rekla-
my Pras., Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 20019

Chcesz wypocząć - sypiaj na łózkach

z firmy „SPRZĘT DOMOWY”

sw. Marcin 9/10.

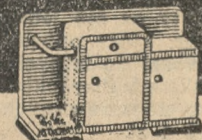
Telef. 25-52

ŁÓZKA METALOWE

ASYGNATY KREDYT!

MEBLE LAKIEROWANE

zg 19 287

Wyciąć! Przechować!

Telefon załatwi w mig
każde Twe życzenie

Artykuły Damskie	Dziecięce Bielizna	Bolesław Wallheim	27 Grudnia 20	2158
Bławaty	Wełny Wełwety Piłtina Jedwabie	St. Buśko	św. Marcin 18	5789
Cukierki	Czekolady Biskopty	Bracia Mieth	Pierackiego 8	3101
Damskie Płaszcz	Futra Konfekcja	T. Krupski	St. Rynek 91	3765
Delikatesy	Gdański Dom Delikatesów	M. Rotnicki	Ratajczaka 36	2348
Drogerja-Perfumerja	J. Czepczyński, St. Rynek 8	Universum, Ratajczaka 38	4545	2749
Dywany	Firany meblowe Materiały dekoracyjne	Bracia Górecy	Nowa 6	1840
Farby	Lakiery Pokosty	Centralna Drogerja J. Czepczyński	St. Rynek 8	4545
Filatelistyka	Nowość! Popul: kompl. albumy pol. z 2,40, 6,-, 9,-	Dom Filatelist. J. Witkowski	Aleje Marcinkowskiego 7	2781
Futra	Rok zał. 1840	Benno Schultz	Pierackiego 16	1513
Galanterja	Wytworne Upominki	Stefan Zygałdewicz	27 Grudnia 6	1091
Jedwabie	Nowości w weł- jedwabiach nach	Dom Jedwabiu M. Gmurowski	pl. Wolności 10	2399
Jubilerstwo	Zegarmistrzostwo Złotnictwo	W. Szulc	pl. Wolności 5	1484
Kapelusze Damskie	Wytwórnia własna	A. Kempńska	Poznań, Nowa 8 Paryż	0000
Kapelusze Męskie	Krawaty Koszule	Józef Pluciński	tylko Pocztowa 2	0000
Kawa-Herbata		St. Milachowski	Ratajczaka 40	1604
Kolektura	Loterji Państwowej	F. Zygałowski	Poznań 27 Grudnia 12	1019
Kołdry	Płtina damskie Wełny męskie	Z. Bytnerowicz	St. Rynek 52	5148
Konfekcja	Damska Dzie- Męska cięca	R. i C. Kaczmarek	Dom Konfekcyjny Stary Rynek 98/100	3346
Krótkie Towary	Pończochy Swetry Rękawiczki Trykoty	A. Szymańska	Sp. z o. o. Pocztowa 4	1694
Księgarnia św. Wojciecha		Poznań, plac Wolności 1		3613
Maszyny do pisania	i liczenia	Skóra i S-ka	Aleje Marcinkowskiego 23	1847
Meble	w wielkim wyborze	K. Bakoś	Stary Rynek 51	3362
Mody męskie	Płaszcz — Kurtki etc. Futra — Dział Miarowy	A. Romanowski i S-ka	27 Grudnia 20	2546
Obrazy	Oprawa Obrazów Szkło Okienne	Jan Jóźwiak	Świętosławska 1 przy St. Ryнку	2223
Obuwie	eleganckie najkorzystniej poleca	St. Grzegorzewski	pl. Wolności 5	5551
Ogłoszenia	o wszystkich gazet w całej Polsce i zagranicą po ściśle oryginal. cenach bez nadwyżki przyjmuje	Biuro Ogłoszeń J. Jagielski	św. Marcin 58	4104
Papiery	Mat. pism. biur. Tek- tury-kartony-zabawki	Fr. Szymański	Pocztowa 31 Hurt. Składy i detal.	3187 2187
Pianina	Fortepiany na dogodnych od zł 1000,— warunkach	B. Sommerfeld	Skład fabryczny 27 Grudnia 15	1918
Pierze-Puch	Pościele. Pierwsza naj- większa Czystałnia Pierza	Wł. Żak	Wroniecka 24	3771
Pończochy	wielki wybór	S. Kałamajski	pl. Wolności 6	2135
Porcelana	Szkło Alpacki Krysztaly Plater	„Oz do ba“	św. Marcin 4	5027
Pralnia	Chem. i Farbiarnia „Warta“	dawn. Sieburg chem. czyści-farbuje		5509
Radio	Dom Radiowy, Poznań, ul. Strzelecka 12			1697
Rękawiczki	Wielki wybór	Kałamajski	plac Wolności 6	2135
Rowery	Opony — Części zapasowe — Hurt	St. Wawrzyniak	Stary Rynek 4	3665
Rymarstwo-Siodlarstwo	Filce Przędze	włas. wytworona art. skórzane	K. Tomsza Woźna 18	1018
Sportowe Artykuły	„Ka-De-Ha“	Harcerska Spółdzielnia	Podgórna 10	2127
Samochody	nowe oraz używane warsztaty	Brzeskiauto S. Dąbrow- A. skiego 29	6323	6365
Sukna	Materiały męskie	Bolesław Wiese	Stary Rynek 40	1126
Sztandary	Paramenty kościelne Robótki ręczne	St. Seredyńska	św. Marcin 9/10	1865
Tapety	Linoleum, Ceraty, Dywany, Chodniki	Zb. Waligórski	Pocztowa 31	1220
Trykotaż	wielki wybór	Kałamajski	plac Wolności 6	2135
Wina-Wódki		M. Rotnicki	Fr. Ratajczaka 36	2348
Wynalazki	Rzecznik Patentowy Inżynier dyplom.	F. Winnicki	Krasin- skiego 9	6221 7222
Wyroby skórzane	Torebki damskie Parasole, Walizy, Teki	W. Cysz	Szkolna 11	1975

1911

1936

Z okazji 25-letniej samodzielnej pracy urządzam TANIĄ

SPRZEDAŻ JUBILEUSZOWĄ

dając tym samym Szan. moim Odbiorcom wyjątkową możliwość taniego zaopatrzenia się w materiały wełniane na suknie, komplety i płaszcze damskie — bielskie kamgarny męskie — i wszelkiego rodzaju wyroby bawełniane jak: płtina, ręczniki, inletry, adamaszki, flanele i t. p.

po cenach niższych jubileuszowych

W. GROSZKIEWICZ

POZNAŃ, Stary Rynek 59

ODDZIAŁ: KROTOSZYN, Rynek 12

Polecam specjalny oddział: DYWANÓW — CHODNIKÓW — FIRANEK KOLDER na puchu, wełnie i wacie — gobeliny, serwety, narzuty.

zg 14 601

Nowy kryty

Samochód wysyłkowy

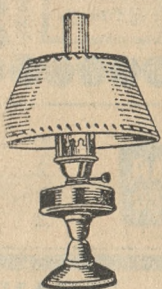
o nośności 600 kg spręda

OKAZYJNIE

BRZESKIAUTO S. A., Poznań, Dąbrowskiego 29 Tel. 63-23, 63-65.

Skład farb

większym mieście ca 60000 mieszkańców garnizonowym na Pomorzu przy głównej ulicy nadający się także na dro- gerję na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zg 14 607

Lampy

naftowo-żarowe

Maxim i Lumen

dają piękne światło!

Niezbędne wszędzie gdzie niema elektryczności!

Br. Śniegocki — Poznań

Fr. Ratajczaka 2

Cenniki na żądanie Pg 8029-44,75 Cenniki na żądanie

PRZED ZIMNEM

chroni mieszkanie patentowany, tani i praktycz- ny uszczelniać z gumy porowatej do okien i drzwi Bezpłatne pokazy i prospekty we wszystkich drogeriach.

MORMIT, Warszawa, Marszałkowska 113 Tg 1867 Naśladownictwa będą ścigane sądownie.

Komisowa Hurtownia Soli w Poznaniu przy Pl. Drwęskiego — tel. 71-22

poleca

aptek, drogeriom i sklepom spożywczym

Sól leczniczą-jodowaną

w estetycznym kartonowym, 250 gram. opakowaniu.

Przedstawiciel

poważnej firm, dobrze zaprowa- dzony, przyjmie zastęstwo solid- nej firmy branży kolonialno-spo- żywczej na południową część wo- jewództwa poznańskiego. Łaska- we oferty Ostrów Wlkp., Skrytka 57, S. ng 20 001

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki z linoleum, bouclé i ceratowe

Linoleum

Podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz

Pocztowa 31 Gdańska 12

Przyjmuje się asygnały „Kredyt”

„Haftoplis”

wykonuje mierzke okretke, dziurki, wykończenie szali, fa- ban, plisowanie, dekatyzowanie, haft, monogramy, tarcze gimna- zjalne, obciążanie guzików, nad- rabianie stóp podnoszenie oczek, terminowo najtaniej.

Stary Rynek 6, tel. 28-10, wejście Wiankowa

FUTRA

Z. GOZDZIEJEWICZ

POZNAŃ

Ul. Podgórna 10

Telefon 25-67

zg 3470

NAJLEPIEJ OSZCZĘDZASZ UBEZPIECZAJĄC SIĘ

na życie, bo osiągniesz z góry ustalony kapitał.

Rolnik, kupiec, urzędnik, przemysłowiec, rzemieślnik i robotnik zapewni lepszą przyszłość sobie, żonie i dzieciom, ubezpieczając się

W ZAKŁADZIE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE

w POZNANIU

czystopolskim zakładzie publiczno-prawnym na woj. poznańskie, pomorskie i śląskie.

Informacji udzielają bezpłatnie:

CENTRALA ZAKŁADU - Poznań, Plac Nowomiejski 8

ODDZIAŁY: Gdynia, Toruń, Bydgoszcz, Ostrów, Katowice
ul. 10 Lutego 18 ul. Żeglarska 22 ul. Gdańska 71 ul. Wrocławska 11 ul. Dworcowa 11

INSPEKTORZY W WSZYSTKICH MIASTACH POWIATOWYCH.

nr 19 41576

Kantaka 8/9 **MOULIN ROUGE** Tel. 33-69

RESTAURACJA - WINIARNIA - DANCING - BAR

Najtańszy i najwykwintniejszy lokal

w sobotę, 31 h. m. o godz. 5-tej po poł. specjalny

„FIVE O CLOCK TEA“ z występami

natomiast wieczorem o godzinie 9-tej specjalny wieczór pożegnalny
ulubieńca publiczności

ARGENTINO

Moc niespodzianek — Cenne nagrody — Wstęp wolny.

Od 1 listopada b. r. nadzwyczajny wielki program bezkonkurencyjny.

Ceny rewelacyjnie niskie — Wstęp wolny.

Zwraca się specjalną uwagę na codzienne ulubione „Five o clock”
na oświetlonym kryształowym parkiecie. Kawa lub herbata 75 groszy.

KURSY SAMOCHODOWE FR-JURKOWSKI-POZNAN
DABROWSKIEGO 79-TEL 78-80

dz 3 037/8

**JAK CIĘ WIDZĄ
TAK CIĘ PISZĄ**

Przed czyszczeniem Po czyszczeniu

Najlepiej

odzież splamioną i zno-
szoną chemicznie czyszczy
i farbuje

BARWA-KAZAMAJSKI

Filie we wszystkich
dzielnicach Poznania

Pg 7722/3-42, 3/4

P12/33q

**Persil
Henko**

oto dwa środki,
bez których niema
prania!

Wóz meblowy

7 mtr. dług. w dobrym stanie poszukiwany

J. WEKSLER, Łódź, Cegielniana 59

ng 20021

TELEGRAM

Czy chcesz wiedzieć wszystko i znaleźć odpowiedź

na dręczące wątpliwości i Niepokoje. — Poznać tajemnicę swego losu — swój charakter i osób Ci drogich? Zwróć się z pełną wiarą i zaufaniem do Jedynego na Śląsku Naukowego Instytutu Grafologicznego Turay — Karten, Katowice, Kochanowskiego 11. — Słynne Medium Vilma Turay która przewidziała tragiczną katastrofę Żwirki i Wigury i z nieomylną dokładnością w całym szeregu wypadków, morderstw, najtrafniej przepowiedziała przyszłość i widziała w transie na odległość, i Tobie powie to co chcesz wiedzieć. Instytut Turay-Karten nie sprzedaje bezwartościowych „talizmanów szczęścia” nie pośredniczy w sprzedaży żadnych obli-gacji, nie kryje się wstydliwie pod szumem pseudo-indyjskimi pseudonimami — nie wysła bezdennie nonsensowych druków i bez-wartościowych horoskopów za drogie pieniądze za pobraniem, lecz ściśle indywidualnie opracowuje każdą sprawę. Do zapytań do-laczego „pięć złotych” przekazem pocztowym równocześnie z listem. Odpowiedź wysła się, odwrotnie wykonuje się wszelkie ekspery-menty metapsychiczno-medialne głosem Medium Vilma-Turay. Tysiące ludzi znalazło upragnioną pomoc — znajdziesz i Ty! Proszę wyciąć i przechować starannie.

Podziękowanie. Do Instytutu Grafologicznego Turay i Karten Katowice, ul. Kochanowskiego 11 czwarte piętro. Grając dłuższy czas w Loterie Państwowej bez owocnego skutku, zamierzałam zaprzestać z dalszym zakupem losu. Jedynie przez medium Vilme Turay, która w stanie hipnozy, oświadczyła mi, iż los mój z pew-nością wyjdzie z większą wygraną, dałam się namówić do zaryz-kowania ponownego kupna losu, na który faktycznie wygrałam większą kwotę pieniężną. Za daną mi przysługę dziękuję p. Vilme Turay i p. Kartenowi, których z przyjemnością polecił mi mo-je wszystkim współobywatelom, którzy się do nich zwrócili zechcą celem osiągnięcia ważnych wskazówek życiowych. Wdzięczna (—) Jadwiga Weigel, Katowice-Ligota, ul. Kredytowa 3. Uwaga na dokładny adres.

Ku czci i prawdzie! Najserdeczniej dziękuję Pani Vilme Turay oraz p. eksperymentatorowi, przesłowi J. Kartenowi: Byłam w bar-dzo ciężkim położeniu, zarówno materialnie bardzo wyczerpana. Szukałam rady i pomocy u różnych chiromantów, grafologów, astrologów, jasnowidzów, owezarzy i innych doradców. Zwraca-łam się do wszystkich i zdawało mi się, że pomoc otrzymam, nie-stety wszyscy ci doradcy kazali mi kupować bezwartościowe pa-piery, talizmany i horoskopy, druki życiowe za pobraniem, miałam rzekomo wygrać pod gwarancją, a wpadałam w większe niezszczę-ście i stracie materialna, wprowadzając mnie w błąd. — Każdą z tych doradców odradzał mi Pania Turay, twierdząc, że nie ma po co do niej chodzić. Niestety po tylokrótnym czytaniu podzielo-wań w „Siedmiu Groszach”, postanowiłam jednak pójść do Pani Vilmy Turay. Pani Vilma Turay odkryła we mnie w stanie hip-notycznym, przez dar swego jasnowidztwa, że ja zupełnie szczęścia do gry nie mam, natomiast wykryła drugą osobę, zyciową mi w mej rodzinie, która wyciągnęła mi jedną czwartą losu, na którą wygrałam poważną sumę i uratowałam ze skrajnej nędzy siebie i moją rodzinę. Polecam każdemu, wszystkim przyjaciołom, aby skorzystali z cudownego daru jasnowidzenia Pani Vilmy Turay, jako istotnego medium, niech Ją Pan Bóg wynagrodzi, na co za-sługuje. Maria Rojtarska, Siemianowice, Hutnicza, dawniej n. p. dyr. Zieleniewskiego. ng 14 609

ZMIANA KURSÓW

Poznańskich Linij Autobusowych

Z dniem 1 listopada rb. jedna część autobusów obsługująca węzeł śremski kursować będzie

PoznańprzezDębic—Puszczykowo—Mosinę

W kierunku do Gostynia, Krotoszyna i Książa odchodzić będą autobusy codziennie z dworca auto-busowego plac Drwęskiego o godzinie: 7,30, 10,30, 12, 17 i 18,30.

Kurs powrotny do Poznania z Gostynia o godzi-nie 5,30, 6,55 i 17,00; z Krotoszyna 7,45 i 11,00; z Mosiny 7,05, 8,30, 10,15, 13,30 i 18,35.

Na linii przez Mosinę wsiadać należy tylko na dworcu autobusowym.

Reszta autobusów do Gostynia, Krotoszyna i Książa kursować będzie przez Kórnik. dz 3511/12

Józef Szczepański, Przemysłowa 23, telefon 64-71.

Komunalna Kasa Oszczędności

powiatu Poznańskiego

Poznań — Stary Rynek 73/74

sprzeda na dogodnych warunkach spłaty następujące nieru-chomości w Swarzędzu:

- 1) Dom dwupiętrowy, frontowy, z wolnym 4 izbowym mieszkaniem dla nabywcy przytem obszerna hala maszynowa z potrzeb. maszynami stolarskimi wraz z zabudowa-niami 2 piętrowymi, nadającymi się na warsztaty wzgl. składnice. Obszerne podwórze z dwoma wjazdami i ogród owocowy 1/2 morgowy.
- 2) Zabudowanie fabryczne z obszernym placem (główna arterja Poznań — Swarzędz). Nieruchomość nadaje się na fabrykę wzgl. składnice. Budynek zastosowany do fabrykacji płyt fotograficznych. Pg 8078-44.141

DROPSY ANYŻOWE NA SEZON ZIMOWY

FABRYKA CUKROW St. Marecki, Poznań

ng 19 418/19

św. Wojciech 28.

PŁASZCZE damskie, FUTRA

zawsze
najtaniej

Władysław Reichelt

POZNAN
Stary Rynek

63

Pg 7017/8-38 125/6

Spokój i zadowolenie

„VESTA”

znajdziesz, spełnisz obowiązek wobec siebie oraz rodziny, jeżeli ubezpieczysz się na życie. Sobie zapewnisz beztrudną starość a rodzinie dostatnią egzystencję w razie Twojej wczesnej śmierci.

BANK WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ w Poznaniu

zał. w r. 1873

zawiera: **jednostkowe** umowy ubezpieczeń na życie według kombinacji dostosowanych do potrzeb i warunków finansowych każdej warstwy społeczeństwa;

grupowe umowy ubezpieczeń na życie, zakładając przy stowarzyszeniach i związkach kasy pośmiertne.

Siedziba Centrali: Poznań, ul. św. Marcin 61.

Oddział w Poznaniu, ul. Br. Piernackiego 18 — telefon nr. 28-75 i 58-75

Oddziały, Reprezentacje wzgl. Agentury we wszystkich większych miastach Polski.

Prz 8035-44.89

Nowa suknia pani Huber i higiena

Ciekawe zestawienie — powie Pani. Lecz wskazuje ono, jak odmiennego zdania są niektóre kobiety pod tym względem. Suknia nie może być dla pani Huber dostatecznie modna, lecz na punkcie „Higieny” nie jest ona tak samo postępową. Używa ona — a także wiele innych kobiet (nie do uwierzenia!) metod, których mimo najlepszych chęci jako „modnych” uznać nie można. Czy polega to na tem, że panie te nie poznały jeszcze dobroczynnej higieny „Ca-

melia”? Mamy nadzieję, że niniejsze ogłoszenie to sprawi. „Camelia” idealna opaska higieniczna uśmierza znacznie dawniejsze pojęcie „krytycznych dni”. Liczne warstwy delikatnej, miękkiej waty „Camelia” (z porowatej tkaniny) o wielkiej chłonności, chronią przed przykrościami. Ponieważ posiada własności zabijające zapach, zbędne są specjalne środki kosmetyczne. Wygodne noszenie ułatwia pasek „Camelia” z bezpiecznym zapieciem.

Camelia

Rekord	pud. (10 szt.)	zł 1,80
Specjalne	„ (5 „)	„ 1,35
Popularne	„ (10 „)	„ 2,50
Regularne	„ (12 „)	„ 3,—
Specjalnie moc.	„ (10 „)	„ 3,30
Podróżne opaski	„ (5 „)	„ 2,25

Idealna opaska higieniczna dla pań.

Ostrzega się przed małowartościowym naśladownictwem, bo tylko „Camelia” jest „Camelia”. Do nabycia we wszystkich odpowiednich składach, w razie potrzeby wskazać źródło zakupu:

Zakłady Camelia
Gdańsk
Holzmarkt 15.

Udziałowca

z kapitałem do 60.000 na poważne przedsięwzięcia zagraniczne poszukuje. Kapitał 1000/o zabezpieczony. **Wielki zysk!** Oferty Kurjer Pozn. Ng 19451

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceramiki
Kokosy
dg 3171 poleca najtaniej
WYSŁKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkowskiego 19
tel. 12-92.

Uwaga! Zawiadomienie! Uwaga!

Niniejszym zawiadamiam Szanownych Gości, Znajomych, Przyjaciół i Sympatyków, że przeprowadziłem

GRUNTOWNĄ RENOWACJĘ MEGO LOKALU

„SPORTOWA”

Restauracja Winiarnia

Poznań (Łazarz), Plac Wyspiańskiego 9 Tel. 79-41

Dancing i koncert do rana! Ceny przystępne!

Dziękując Szan. Gościom za dotychczasowe poparcie kreślę się z poważaniem

Józef Cichowski

dg 3527

Dla Panów

Nowości na zimę

Artykułów Męskich

Szali — Rękawiczek — Getrów — Skarpet
Bonziurek — Piżam — Krawatów — Trykotów

Specjalny dział miarowy bielizny

poleca w dużym wyborze

The Gentleman

właśc. Stefan Schaefer

ul. Nowa 1. POZNAŃ ul. 27. Grudnia 4.
TELEFON 31-69.

Po zaopatrzeniu naszych zakładów w nowoczesne zdobycze techniki polecamy

WARSZTATY mechaniczne i karoseryjne.

Wykonujemy wszelkie naprawy terminowo, tylko przy pomocy sił wykwalifikowanych, wyczerpujące kosztorysy na każde ządanie.

Koszty robocizny i części zamiennych znacznie obniżone.

Prosimy pamiętać, że tylko rzeczowe wykonanie napraw zapewnia niezawodną sprawność samochodu.

BRZESKIAUTO S. A.

Poznań, Dąbrowskiego 29.

Tel. 63-23, 63-65.

50.000

disponuję proszę szczegółowe realne propozycje. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 14 622

Dom

nowoczesny dochodowy 2 700,—
cena 19 000,— wpłata 12 000,—
Górczyn sprzedam. Informacje
Piekary 26 — 2. zd 32 057

Willa

komfort 4 mieszk. (Łazarz) solidna budowa, ładne położenie, blisko tramwaju, gotówki 27.000,—
Grochowska 9. zd 31 715

M.A.M.

suchy, trwały inhalator kieszonkowy potrzebny każdemu — zdrowemu i choremu.

Cena 1.50 Nr 18686 z futer. 2.—

Nieruchomość

przy przynajmniej ulicy Poznania bardzo rentująca się, z hipoteką amortyzacyjną **sprzedam korzystnie.** Oferty Kurjer Poznański zg 14 623

Kupujcie tylko znane wyroby gumowe „INDJA”

Rękawice oper., techn., gosp., Smoczki, Baloniki, Pieluszki, Klej, Łatki rowerowe i samochodowe, Gumę wentylową Indja - Latex

Fabryka Wyrobów Gumowych „INDJA”
wł. Jan Listewnik, Nowy Tomyśl/Pozn.

Jest to jedyna tego rodzaju czysto Polska - Fabryka.

Reklamowa sprzedaż ulistrow i palt

MODNE I TRWAŁE MATERIAŁY

Serja I 23 zł.

Serja II 29 zł. Kto

Serja III 36 zł. Kto

Serja IV 45 zł. Kto

Serja V 55 zł. Kto

Serja VI 65 zł. Kto

Serja VII 79 zł. Kto

DOBRE I TRWAŁE UBRANKA I PŁASZCZE IZ KOLNE cenę najniższą

W. KONKIEWICZ

POZNAŃ ST. RYNEK 8.

Przyjmuję asygnaty „Kredyt”

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO**ODDZIAŁ W POZNANIU, Aleje Marcinkowskiego 6****PRZYJMUJE WKŁADY**

na książeczki oszczędnościowe, na rachunki czekowe i lokacyjne oraz załatwia wszelkie transakcje bankowe

ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE tylko do 10. XI 1936 r.!

Najslawniejszy jasnovidz-grafolog świata Abdel-Hanim wybierze Ci zupełnie bezpłatnie szczęśliwy los, oraz da Ci darmo talizman szczęścia w myśl treści listu analizy wykonanej przez ABDEL-HANIMA. Na życzenie odgadnie Twą przyszłość, określi chorobę, da Ci możliwość zdobycia miłości pożądanego osoby, zestawi Ci horoskop, dający klucz do Nowego Życia i dobrobytu. Nadeślij datę urodzenia, pismo własnoręczne, podaj imię, nazwisko, dokładny adres, załącz kilka włosów dla kontaktu, zdjęcie. Swoje o ile posiadasz zdjęcie zainteresowanej osoby oraz jej charakter pisma i załącz osiemdziesiąt groszy znaczkami na koszty portycji. Adresować: Abdel-Hanim, Lwów 15, Cerkiewna 18/10. ng 19 157

Jeszcze czas! Tel. 34-69 przed deszczami jesiennymi pokryć—naprawić—posmolić **DACHY solidnie i tanio** wykonuje prace dekarские IG. MANDOWSKI — POZNAŃ — GROBLA 3 Papa - smoła - lepek po cenach fabrycznych. Kosztorysy gratis i franko. zg 14624

DRZEWA

pienne, karłowe, palmety, agrest, porzeczki, szczepione winorośle, brzoskwinie, morele alejowe, ozdobne, szpalery ochronne i ozdobne, róże w wielkim wyborze poleca po cenach konkurencyjnych Leon Kołaczowski, Łódź, ul. Przedzalniana 86 Telefon 115-02 Dojazd tramwajem 3. a 18584

OKAZJA!**Za bezcen sprzedamy**

używaną ciężarówkę 4-tonnową „Fiat” na pełnych gumach,
używaną maszynę parową, fabr. Schönmann, rok bud. 1900, ca. 25 KM., gruntownie wyremontowaną,
używany garnitur plugów parowych, składający się z 2 lokomotyw fabr. Fowler o sile 16 KM. wraz z plugiem 4-skibowym.

Dalej sprzedamy

lokomobile rolnicze fabrykatów Cegielski, Davey Paxmann, Flöther, Wolf. zg 14 618

NITSCHÉ & SP.

Fabryka Maszyn, Poznań, ul. Kolejowa 1—3.

Wyr. f-my Emil Eisert i Bcia Schweikert S. A. w Łodzi

Dzielny ekspedjent

z branży konfekcji męskiej może się zaraz zgłosić.

„TANIE ŹRÓDŁO” Edward Michaelis Garderoba męska — Poznań, Wrocławska 22. Pg 8071-44.133

Ogłoszenie.

Zakupuję każdą ilość OWIEC. Wyczerpujące oferty z podaniem klasy, ilości, oraz ceny za 100 kg. kierować pod adresem 15 Pułk Ułanów, Poznań. dg 3504

DRZEWA i KRZEWY

owocowe, ozdobne, iglaste i róże w wielkim wyborze polecają

A. i J. JESKE

SZKÓŁKI DRZEW
Jelonek p. Suchylas k/Poznań

Cenniki na życzenie
Filia: ul. Gen. Morawskiego linia tram. 5 (św. Łazarz).

Pg 7631-42,113

Kupno okazjone

2 limuzyny Ford junior
Roadster Ford junior
Citroen limuzyna
Fiat 520 torpedo
Chevrolet limuzyna
4 osob.
Chrysler limuzyna
4 osob.

i wiele innych samochodów w dobrym stanie gotowe do jazdy poleca

Reprezentacja Samochodów
AUTO - UNION
St. Sierszyński
Poznań, pl. Wolności 11
tel. 13-41

g 7755-44,43

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowe poszukuje od 1. 12. 1936 zdolnej

fakturzystki

piszącej biegle na maszynie. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dg 3524.

BANK LUDOWY we WRONKACH

poszukuje od zaraz pierwszego członka Zarządu. Zgłoszenia z podaniem referencji, praktyki bankowej i własnoręcznie napisanym życiorysem oraz odpisami świadectw i wymagań należy przesłać pod niżej podanym adresem. Wnioski nieuwzględnione bez odpowiedzi. dg 5517
Prezes Rady Nadzorczej Banku Ludowego we Wronkach.

Przetarg ofertowy.

Komitet Budowy Domu Żołnierza im. Marszałka J. Piłsudskiego w Poznaniu, ogłasza przetarg ofertowy na wykonanie nakrycia dachu i robót blacharskich.

Wzory ofert nabywać można w sekretariacie Komitetu, ul. Wały Batoiego 5, pok. 57 i tamże złożyć oferty do dnia 10 listopada 1936 r. godz. 11-tej w odpowiednio oznaczonych podwójnych i zalakowanych kopertach. Otwarcie ofert nastąpi o godz. 11,15.

Wadium w wysokości 1% oferowanej sumy należy złożyć w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Poznaniu na konto rachunku bieżącego nr. 318 z zaznaczeniem „wadium na pokrycie dachu i roboty blacharskie” i pokwitowanie to dołączyć do oferty.

Zastrzeżone jest prawo dowolnego wyboru oferenta, zmniejszenie wzgl. podział robót i unieważnienie przetargu. Komitet Budowy Domu Żołnierza im. Marsz. Piłsudskiego w Poznaniu. dg 3510

NA SEZON ZIMOWY

polecam Konfekcję męską, chłopięcą, dziecięcą oraz materiały z metra na ubrania miarowe —
Ceny bardzo przystępne. Niechaj przekonają się wszyscy.

TYLKO

Dom Odzieży J. GRZYBEK, Poznań,
Stary Rynek 10, obok firmy Kruk — telefon 25-60. Asygnaty „Kredyt”

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

7. SPRZEDAŻE**Magle**

nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasowanie nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magl. M. Jankowski, Poznań, Starejka, tel. 19-47. zg 94 734

Dobrze

prosperująca filia rzeźnicza okoliczności sprzedam, nadaje się na procent. Adres wskazuje Kurjer Poznański zg 29 826

Aparat

kinowy. Oferty Kurjer Poznański zg 29 896

Meble kuchenne

wprost wytwórni najkorzystniej. Piaskowa 3, Koniecki. zg 80 011

Ręczne dywany

różnej wielkości okazjone sprzedam. Hotel Monopol Bauer. zg 30 176

Kafle

cieńsze najtańiej. Miłch, Dohn Wilda 49. zg 30 197

Plaszcz

meski szary tanio. Grudnia 18. m. 7. zg 31 723

Maszynę

damską kryta nowa. Półwiejska 18 — 18. zg 31 744

Bilard

franc. z rzeźbioną szafką do kija (10) pierwszorzędnego wyrób na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 31 726

Salonik

gramofon szafkowy płytami tanio sprzedam. Prądzińskiego 12. m. 5. zg 31 741

Kawy

parzenia aparat sprzedam. Krzyżowa 5 — 1. zg 31 783

Ford

limuzyna 1929, dobrym stanie — zaraz sprzedam okazjone. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 31 804

Chart

syberyjski, czarny, rasowy, 5 miesięczny, bardzo piękny do sprzedania. Zgłoszenia Hetmańska 31, m. 5. zg 31 766

Inwentarze

do sprzedania z masy spadkowej Naramowice cegielnia. Wiadomość telefon 79-18. zg 31 790

Piec

lokalowy. Rutkowska, Pocztowa 26. zg 31 792

Pianino

„Foersters” koncertowe, model 100, nowe, okazjone dla znawców do sprzedania. Północna 10. Wiadomość a portiera od 1—4. zg 31 669

Najlepsze pianina

od 1000 złotych oraz najkrótsze fortepiany (skrzydła) poleca
T. Betting,
i S-ka
Leszno.
Ng 17 793

Futra

weskiego rodzaju oraz różne skórki, stale wielki wybór. Własna pracownia kuśnierska wykonanie pierwszorządne solidne. Przyjmuje asygnaty „Kredyt”.
Magazyn futer
S. Piotrowski

Szkolna 9

zg 3 327

Skład

maki, towaram, mieszkaniem 750 złotych. Adres wskaże Kurjer Poznański zg 31 816

Skład

spożywczy, dobrze prosperujący, przy ruchliwej ulicy. Adres Kurjer Poznański zg 31 759

Skład

cukierków. Oferty Kurjer Poznański zg 31 767

Skład

cukierków korzystnie sprzedam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zg 31 670

Złoty

zegarek ciężki, sztuciec platerowy. Szwajcarska 23 — 11. zg 31 927

Rzeźnictwo

całkowite urządzenie mieszkaniowe, zaped elektryczny. Adres Kurjer Poznański zg 31 928

Motor

220 staty 4 P. S. 1150 obrotów, prądnicą 110/160, 4,4 K. W. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 32 007

Sprzedaż — Naprawa

weskich systemów piór wiecznych i ołówków automatycznych. Naprawa narychmiast w firmie Józef Ozosowski, spec. skład papieru i montownia piór Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 3201

Maszyny do pisania

i liczenia nowe, używane (z gwarancją) walizkowe „Rheinmetall” na dogodnych warunkach spłaty do nabycia w firmie Antoni Rose, plac Wolności 2 i Nowa 8. ng 18 522

Pianina — fortepiany

używane po cenach od zł. 300, na dogodnych warunkach. — B. Sommerfeld, 27 Grudnia 15. a 18 524

Półzorek wyjazdowy

kompletny. Różana 18 — 3. zg 31 926

Skład

cukierków - owoców w najruchliwszej ulicy Poznania do objęcia: ca. 7 000.—. Oferty Kurjer Poznański zg 32 004

Cegielnia

jeden milion wypala 20 m. ziemi gliny na granicy pow. Kępno sprzedam za 25 tys. nieczynna z powodu podziału wpłaty 20 tys. Zgłoszenia Agentura Kurjera Wojciechowski, Ostrów pod Cegielnią. zg 31 878

Dom

z interesem, zabudowania gospodarcze, ogród, 17 mórg ziemi w małym mieście sprzedam korzystnie. gotówki potrzeba 10 000.— Zgłoszenia do Kurjera Pozn. ng 20 004

Gospodarstwo

250 mórg, wpłaty 25 000.— lub wydzierżawie 10 000.—. Pośredniczy wykluczeni. Miedzychódzkiem. Oferty znaczkami Kurjer Poznański zg 30 227

Platforme

zamienie na lekką lub kupię. — Oferty warunki Kurjer Poznański zg 31 714

Tanio

sprzedam urządzenie składu, odstąpię lokal, centrum Poznania. Adres Kurjer Pozn. zg 31 461

Drogerja

12 lat, egzystencja pewna. Wielkopolska 5 000 mieszkańców, bogata okolica sprzedam 12 000 gotówka, powód rodzinny. Oferty Kurjer Poznański zg 31 721

Szafa żelazo - betonowa

(25 ctr) na sprzedaż ewtl. zamiana. Informacje ul. 27 Grudnia 16, m. 10. zg 31 623

Dzielnica

do bulek, wózek ręczny korzystnie sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zg 31 621

Dom

willa, 3 mieszkaniowa nowo wybudowana. Zgłoszenia Oborniki, Park 3 Maja 4. Aniela Szedowa. zg 31 611

Dwunastoosobowa

skrzynię srebra, inne srebra, — drobniaki

kryształ

szafy biblioteczne, witryny, komody, stoliki.

świeczniki stylowe

zegary, kandelabry, tano. „Iamus”. Strzelecka 1. Pg 8032-37,415

Kawa

jęzmienna i żytnia korzystnie. Tylko hurtownia. Palarnia Kawy, Poznań, Wielkie Garbary 39. zg 31 436

Futro żebce

mało używane. Dąbrowskiego 26 m. 2. zg 31 459

CO DLA NOWEGO JORKU
"MACY"
CO DLA PARYŻA
"GALERIES LAFAYETTE"
CO DLA LONDYNU
"HARROD'S"

EDMUND RYCHTER

...To dla POZNANIA
EDMUND RYCHTER
UL. FR. RATAJCZAKA 2
ul. Wrocławska 15, ul. Wrocławska 14
Filje: Ostrów Wlkp. ul. Kaliska i Rynek 18
CZTERY SKŁADY

Olbrymie składnice bielskich materiałów, setki deseni na ubrania, palta, poszycia futer
Sprzedaż z metra — ceny najniższe
Dział miarowy na najwyższym poziomie
Specjalność palta gotowe w wykonaniu miarowym
FUTRA gotowe i na miarę, modernizacje i poszycia futer
BŁAMY: nutria, elki, cybety - wydry

EDMUND RYCHTER POZNAŃ-OSTRÓW Wlkp.

Skład stroju

zaprorowadzony sprzedam. Kościelna 1 — 2. zdg 31 438

Mebel

wykwintne sypialnie orzech polewane inne slične pokoje polecane najtaniej Sosniński, Woźna 10. zdg 30 491

Mebel

najtaniej fabryczny skład mebli Wrocławska 19. zdg 32 41

Największa i najlepsza fabryka fortepianów i pianin B. Sommerfeld poleca nowe, pierwszorzędnej jakości pianina już za 1 000,—
Dobry warunki spłaty. Długoletnia gwarancja. Zamiana używanych instrumentów.
Filja, Poznań 27 Grudnia 15. ng 18 439

Propagandowe Czyszczenie Pierza
Urządzamy miesiąc taniego czyszczenia obliczając ryczałtem: za pierzynę 2,75, za spodek 2,50, za poduszkę 1,00, za jasiek 0,50.
Emkap. M. Mielcarek, Wrocławska 30 ng 18 785

Mebel
najtaniej w Palacu, ul. Słusarska 4, pomiędzy Wielką a Woźną. zdg 33 90

Jamniki
szorstkowłose szczeniata z rodowodami Pol. Związku Hodowców psów rasowych w Warszawie sprzedaje: L. Sześcińska, Świdnik, koło Lublina. ng 19 406

Mebel
w wielkim wyborze poleca najtaniej K. Bakos, Stary Rynek 51 zdg 29 684

Jadalnie, sypialnie Gabinet, kuchnie
najtaniej kupisz. zdg 30 155
Nowootwartej

Komisowej Hali Mebli
Wrocławska 38 zdg 30 156

Grzyby
poszone, ładne 5,50 najmniej 3 kg franko. Mikuczevska, poczta Marcinkajce. zdg 3 441

Dostarczam
w dom buraczki czerwone, marchew, karota, 50 kilo 5 złotych. Kropiński, Goleczewo, poczta Rokietnica. zdg 30 703

Fryzjerski
zakład mieszkaniem w śródmieściu tanio sprzedam. Adres wskazać Kurjer Poznański zdg 31 682

Wóz
4 calowy i platforme sprzedam. Marsz. Focha 166, skład węgla. zdg 31 110

Kawiarnię
centrum Poznania korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 880

Trykotażowe
maszyny nr. 3—70/80, 4—80, 5—80 szerokości i inne najnowszej konstrukcji poleca wytwórnia maszyn „Stabil”, Warszawa, Nalewki 18. Dorabianie nowych płyt, części zamiennych, naprawy. zdg 19 364

Kryształy
za beżen
Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. Zwać na adres. nr 16 979

Okazyjna
sprzedaż z powodu wyjazdu, — dobrze prosperujący skład tow. krótkich — i przybory szkolne. Fredko decydujący cena 7000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 521

Kamień
młyński (francuski) 125 cm. — kompletny, nowoczesny sprzedam. Młyn motorowy, Łęczyca, poczta Puszczykowo pow. Poznański. zdg 31 517

Wóz
reklamowy sprzedam. Żupańskiego 21. zdg 31 090

Restauracja

w pełnym biegu z koncesją bardzo dobrą egzystencję sprzedam z powodu choroby. Adres Kurjer Poznański zdg 3 444

Pompe
sprzedam. Promienista 122. zdg 31 706

Pianino
koncertowe prawie nowe. Plac Sapieżyński 10b — 3. zdg 31 700

Duży
blam z 16 łisów syberyjskich okazynie tanio. Jankowski ul. Rzezypospolitej 3. m. 12. zdg 31 699

Marynarke
i jaskółke średnia figure. Poczta 16 — 8. zdg 31 697

Mebel
sypialnie: jesionowa — obsada mahoni — jesion oliwny polewany — jesion kwiecisty — mertowa jadalnie polewane orzech kaukaski — kuchnie — szafy — stoły — łóżka — krzesła — leżanki — biurka, wielki wybór, niskie ceny.

Woźna 16 Centralny Dom Komisowy
zdg 31 695

Okrećkarki
uniwersalne maszyn domowe krawieckie i sędialne. Gierczyński, św. Marcin 13. zdg 32 426

Restauracja
centrum zaprowadzona, stała klientela. Cena 3.500. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 671

Piekarnię - cukiernię
dobrze zaprowadzona z mieszkaniem, gruntownie odnowiona — sprzedam. Zdrawia 19. zdg 31 601

Okazyjnie
Fotografowi obiektyw „Heliar” 1.35 ogniskowa 24. Łakowa 10. m. 6. zdg 31 599

Fortepian
okazyjnie na sprzedaż. Śniadeczych 30, m. 3. zdg 31 594

Dom
5-morgowy, budynki gospodarcze. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 549

Dom - wille
8 pokoi, zabudowania gospod. duży ogród-sad, las, ziemi 25 morg, przy stacji. sprzedam, gotówki potrzeba 10.000. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. ng 20 003

Znakomita okazja!
Z powodu choroby właściciela sprzedam lub wdzierżawie przepiękny, znany i dobrze zaprowadzony pensjonat Beskidy 28 pokoi restauracja z dancinim. goście z elity. Przy sprzedaży wplata 80.000 gotówka. Dzierżawa dogodnie. Zgłoszenia do „Par”. Katowice pod „Wysoka dochodowa lokata”. Pg 8034-71.114

Jadalnia - gabinet
pierwszorzędne. Stolarnia. Stolarzka 2. zdg 3474

Landau
fabr. Zimmermann, — doskonale utrzymane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 731

Owczarki
alzakie oraz bokserski niem. okie tanio sprzedam. Tarasowa, Biedrusko. zdg 31 093

Wysprzedaje werki, liczniki do automatów
Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. ng 19 271

Makaty
oryginalne japońskie za beżen. Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. Zwać na firmę. ng 19 272

Pierzyna
łóżko, huśtawka, sanki, kotlinka gazowa. Przecznicza 3, m. 2 od ogrodu. zdg 31 174

Landoletke
kryta i parkowiec dobrze utrzymany korzystnie sprzedam. — Szwedz. R. Glaesemann. Pg 8039-57.417

Apteka

jedyna w mieście powiatowym 100 tysięcy sprzedam. Granica b. Kongresówki. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Pozn. pod dg 3505

Dogi
duńskie, popielate. Wioślarska 71 Rataje. zdg 31 363

Mereżkarka
mało używana, krawiecka, gabinetowa. Nowomiejski 1a, parter. zdg 31 375

Rzeźnictwo
tanio od zaraz. Poznań, Grunwaldzka 25. zdg 31 419

Wózki
łalkowe zamieniam — na wózki dziecięce. Razer, Szweska 11. zdg 30 496

Likwidacja
mieszkania, meble tanio w dobrym stanie, bufet, kredens. Kolejowa 39, m. 10. zdg 31 198

Torebki
papiery pakowe — różnego rodzaju — kształty z nadrukami — bez — najtaniej Fabryczny skład Koska Dominikańska 5, telef. 28-00. N 18 691

Łóżko
dobre czyste sprzedam. Szal gronostajowy. Wiadomość portier Błażeja Winklera 4. zdg 31 689

Tanio
maszyny do kroju, pisania, piec. żelazka, stoły krawieckie, regały lustra, stojaki, manekiny. Wrocławska 19, m. 2. zdg 31 687

Sprzedam
mój udział (1/4) własności domu i placu na korzystnych warunkach. Wszystkie mieszkania i plac wynajęty. Całość dobrze rentująca się. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 31 840

Maszyny do pisania
małe i duże nowe i używane dostarcza najkorzystniej z gwarancją. Kochanowicz i Ska. pl. Wolności 18. ng 20 020

Mebel kuchenne
nowoczesne najtaniej. Łakowa 4a, stolarnia. zdg 31 955

Zakład
fryzjerski na sprzedaż tanio. — Oferty Kurjer Poznański zdg 31 939

Samochód
na sprzedaż. Czterookobowy Chevrolet świeżo po gruntownym remoncie w doskonałym stanie gotów do użytku. Cena stała 3.500 zł. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia tylko pisemnie do szofera Edmund Eckert, Rusko, pow. Jarocin. zdg 31 832

Skład
rzeźnicki, nadający się na filie lub warsztat, mieszkaniem, korzystnie od zaraz. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdg 31 577

Sprzedam
futra tanio. Żupańskiego 15 m. 7. zdg 32 306

Krawieckie dodatki
podszewki, watolina, kołnierze, aksamiłne, guziki, klamry, wielki wybór.

Andrzejewski,
Szkolna 13. zdg 3 247

Magazyn futer Lehmann
zał. 1875 Poznań Wrocławska 18. tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 7 139-37.142

Gościniec
kolonijalka, handel zboża, budynki I klasy, dom, 13 ubikacji, sala, 5 morg buraczanej, powiecie Jarocin sprzedam za 23.000, wpl. 18.000. Otręba, Jarocin, Kiliński-go 2. zdg 31 557

Kotkę
angorską sprzedam w dobrej rece. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 024

Mamy
do oddania wieksza ilość balerónów (kamizytków wędzonych). „Jodemka”. Ciesław Janicki. Kosciaz zdg 3520

Bidony szklane

60 litrowe sprzedam. „Wawel”. Lubasz k. Czarnkowa. dz 3523

Sprzedam frak aparat
nowy jedwabiu 150.— do kawy nowy 100.—, aparat do musztardy 30.—, piec szamotowy nr. 2 15.—, kocioł cynkowy 15.— Adres wskazać Kurjer Poznański zdg 32 104

Modne Kapelusze Koszule Krawaty
tanio. M. Paszek Poznań. Wrocławska 30. zdg 32 314

Łóżeczko
dziecięce żelazne z materac. Ul. Słowackiego 71. m. 9. zdg 31 917

Samochód
limuzyna ekonomiczny, stan bardzo dobry, sprzedam. Wiadomość telefon 84-34. zdg 31 916

Zaprowadzoną
kolonijalkę z maglem. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 914

Remington
w dobrym stanie, tanio. Bartkowiak, Al. Marcinkowskiego 18. zdg 31 911

Benenowski Półwiejska 3
Reprezentacyjny skład obracek. Zegark budziki najtaniej. d 2974/5

Komisowa
sprzedaż wszelkich Mebli Krysztalów i różnych innych sprzętów użytku domowego najkorzystniej

Jezuicka 10
obecnie Światosławska. ng 18 971

Pierze
puch, po najtańszej cenie poleca Stanisław Dyzkowski — Poznań, Wierzbicice 13. Najnowsza czyszczalnia pierza. zdg 31 554-5

Dom
z składem rzeźnickim sprzedam, lub wdzierżawie Pniewach Rynek 3. B. Halka. zdg 29 758-9

Interes
dobrze prosperujący sprzedam. Adres Kurjer Poznański, Poznań zdgk 31 545-6

Plaszcze elegancie damskie najtaniej wprost fabryki Wildowa - Syn Wodna 1, Asygnaty kredytowe! ng 18 002/3

Sypialnię
używana nie nowoczesna korzystnie sprzedam. Półwiejska 11. m. 8. zdg 32 239

Kiosk
pieczywa — mleka. Kreta 1. zdg 32 316

Oposy
blam nowy. tanio. Matejki 44. skład. zdg 32 169

Wiolonczelę
kontrabas tanio. Maleckiego 21 — m. 19. zdg 32 153

Dwa
nowoczesne fotele tanio sprzedam Focha 63, Tapicernia. zdg 32 167

Kolonijalka
egzystencja zapewniona wieksem mieszkaniem, olwnicami sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 32 380

Futro
karakulowe tanio godz. 10—2. Ogrodowa 19, m. 3. zdg 32 042

Dog

4 miesięczny. Grunwaldzka 11. restauracja. zdg 32 178

Sypialnia
dębowa masywna białe marmury, lustra kryształowe, lekko używana, okazynie. Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 8 057-44.118

Jadalnia
polerowana orzech kaukaski solidne wykonanie, cena reklamowa 475.—. Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 8 049-44.117

Księgarnia Katolicka
Podgórna 10a. Nauka o Czystości. Świętych Obcowanie 3.—. Zwierciadło czyste 1,40. Ng 19 511

Pierwszorzędny skład
tytoni i wódek but. w centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 091

Piec
do palenia siodu i zboża 125 kg. sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 088

Mebel
tanio poleca — J. Stępkowski Szweska 2. zdg 32 149

Elektrolux
uniwersalny za beżen. Piekary 3 m. 3. zdg 32 146

Maszynę
do szycia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 161

Mleczarnię
duże piwnice sprzedam, przyjmę wspólnika, wdzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 892

Maszynę
„Singer” damska jak nowa. — Wierzbicice 43 — 3. zdg 31 839

Wannę
emaljową, piec gazowy kąpielowy Junkersa kompletnie sprzedam. Wielkie Garbary 12, Wilke. zdg 32 003

Skład
żelaza, artykułów kuchennych, dobrze prosperujący, dobrze działający pow. Morskim, przyległym mieszkaniem, egzystencja zapewniona, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański, Gdynia ng 19 908

Pierwszorzędny magazyn kapeluszy damskich firma „Ophelia”
sprzedam, Poznań, Fredry 4. Pg 8068-57.423

Majątek
ca 800 morg wyliczony z pod parcelacji. Ziemia pszenno - buraczana, 2 km od miasta powiatowego cena 250.— złotych za morg — wplata ca. 150 000.— złotych. Informacje Biuro Parcelacyjne, Poznań, Plac Wolności 11. Pg 8069-44.136

Klubowe
garnitury nowoczesne, ceny reklamowe. Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 8056-44.119

Gabinet
męski jak nowy korzystnie

Gabinet
nowoczesny polerowany orzech kaukaski tylko 450.— Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 8050-44.116

Kryształy
wielkim wyborze najkorzystniej Jezuicka 10 (Światosławska). „Dom Okazyjnego Kupna”. Pg 8055-44.120

Warsztaty
kilimarskie sprzedam. Piekary 18 m. 7. zdg 32 230

Mikroskop
okazyjnie sprzedam. Hetmańska 3, m. 4. Łazarz. zdg 32 302

Rower
bagazowy trzykołowy. — Górna Wilda 19, Cyklon. zdg 32 266

Sprzedam
skład koln.-delikatesowy przy bardzo ruchliwej ulicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 265

Okazja
nowy tatczan. Poznańska 46/48, m. 3. zdg 32 063

Bufet
orzechowy wysoki sprzedam. — Strusia 3, m. 3. zdg 32 063

Sypialnia
czczotowa, solidne wykonanie — czczotowa. Jezuicka 10 (Światosławska). Pg 8051-44.115

Walizki

tanio. Czysz. Szkolna 11. Pg 7925/6-41.36/7

Materace
tapczany, leżanki, garnitury klubowe, najtańsze wzrostu pracownia. Poznań. Wielkie Garbary 18. narożnik Woźnej, sutereń. zdg 32 143/4

Zadajcie, jedynie chrześcijańskich ostrzy do golenia marki Gloria - Złote, Gloria-Special, Gloria-Elastic, Rox
we wszystkich drogeriach. Odznaczone medalami w kraju i zagranicą. Ng 19 469/70

Drogerja
na Pomorzu w większej okolicy korzystnie do sprzedania, dobra egzystencja. Oferty pod „2 000” Kurjer Poznański, Gdynia. ng 19 909

Krów
kilka młodych wysoko celných spiesznie sprzedam. — Adamski. Główna 32, telef. 19-01. zdg 30 898/9

Kolonjalke
dobrze prosperująca, przyległym mieszkaniem, dzierżawa 60.— tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 30 663/4

Plaszczy lub futro
od Dzikowskiego nadaje każdej sylwetce wyraz szuku i elegancji Wybór niebywały A. Dzikowski, Poznań, Stary Rynek 49 Tel. 29-68 Asygnaty „Kredyt” Pg 6 610-37.174

Miażdż wiśniowy
truskawkowy, agrestowy, jabłkowy, sliwkowy na marmeladę poleca Fabryka Cukrów, Czekolady, Marmelady Leon Sledziński, Poznań, Wroniecka 17. zdg 31 813-14

Latarki
karbidowe, elektryczne i dynamówki dobre i tanie. Ogromny wybór w największej fachowej firmie

1 000 samochodów
rozebranych używane części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad, Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. zdg 3 159/80

Korzystnie
kupim, mówię każdy nasz klient

Kapelusze Koszule Krawaty
i wszelkie artykuły męskie poleca Ludwik Olszewski, Aleje Marcinkowskiego 13, obok Banku Polskiego, Półwiejska 11. Pg 7963/4-44.86/7

Mierzwe
końska wapno dla ogrodów, również dostawa. Wierzbicice 36/38, telefon 66-14. Pg 8059-57.426

Uwaga
największy wybór wszelkich torebek — piekarskich — manilla — szarych — kawy — cukierków.

Papierów
pakowych — okazynie tanio — Fabryczny skład — Koska — Dominikańska 5, telefon 28-00. Ng 19 474

Skład
Łukaszewicza 1. zdg 32 247

Kolonjalke
towarem mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 32 343

Kolonjalke
towarem mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 32 343

Skład
urządzeniem, towarami, nadajacymi
świetlne skład kapeluszy spiesznie
sprzedam. Adres Kurjer Pozn.
zdg 32 359

Wage
wózowa 10 tonn nowoczesna
momentalnie oddać na sprzedaż
Cichocka, Strzelecka 14a
zdg 32 360

Bielskie Materiały
na ubrania, piaseczki
najtaniej
poleca
Nowotwarty
skład sukna
Wojciechowski
Poznań,
Stary Rynek 90
I piętro
Hurt. Detal. Pg 7121-39.129

Skład
towarów krótkich, towarami bez
na przedmieściu Poznania. Gole-
bia 4a, m. 5. zdg 32 368

Restauracje
narożnik, ruchliwej ulicy, pełna
koncesja, mieszkanie, 20 lat w
jednych rękach sprzedam. Adres
Kurjer Poznański zdg 32 156

Piękny gabinet
lüksowy polerowany, wyjątko-
wo ładny okazynie

Skrzydło
orzechowe krótkie tano.

Poznański
Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 8070-44.132

Sypialnia orzechowa
elegancka okazała polerowana
okazyjnie

Pianino
czarne krzyżowe tano.

Poznański
Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 8072-44.131

Sypialnia
dębowa solidna tano.

Sypialnia
orzechowa ładna okazynie.

Gabinet
kombinowany, elegancki okazyj-
nie.

Poznański
Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 8073-44.130

Sypialnia
jesionowa nowoczesna bardzo ład-
na tano.

Jadalnia
orzechowa polerowana, ładny model
okazyjnie.

Jadalnia
dębowa solidna tano.

Poznański
Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 8077-44.129

Dywan
pałacowy.

Gabinet
gotycki.

Pianino
Seilera.

Antyki
oryginały.

Salon
Dominikańska, jeden. Michalak.
zdg 32 351

Rower
nowy okazynie sprzedam. Rze-
czypospolitej 4, m. 20 front, lewo
zdg 32 405

Doskonałe
maszyn do szycia
krajowe i zagraniczne
od 180,— zł, demon-
struje bez obo-
wiązku kupna. Fl-
gierski, Poznań, św.
Marcina 23.
zdg 31 484/5

Gramofon
szafkowy z płytami. Działyskich
7 m. 8. zdg 32 214

Skład
kolonialny, 10 lat w jednych re-
kach z mieszkaniem sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. dg 3252.

Szafę
barokową
gdańską

Sekretarze
barokowy — ludwikowski

Antyki
obrazy — okazynie

„Muza“
Rzeczypospolitej 4. zdg 32 321

Skład
kolonialno-deliakatesowy z miesz-
kaniem sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdg 32 289.

Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy, mieszka-
niem, warsztatem sprzedam. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 307.

Skład cygar
Poznań, ruchliwy punkt, dobrze
prosperujący, miesięczny obrót
20.000, dochód 650 sprzedam z
powodu leczenia zaraz — później.
Poważni reflektanci. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 32 446.

3
konie robocze sprzedam. Czar-
necki, Dolna Wilda 71.
zdg 32 260

Kantówka
na obrót na sprzedaż. Podgórna
5, m. 10. zdg 32 257

Skład
wódek, tytoni, obszerny lokal, na-
dajacy się na śniadanie, kolonjal-
ne, centrum zaprowadzono od 30
lat, z powodu choroby sprzedam.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 32 404

Ciężarówka
2 1/2 tonny pierwszor. lna. Jac-
kowskiego 49. zdg 32 433

Świetnie
prosperujący skład bławatów ga-
lanterji na prowincji z powodu
wyjazdu sprzedam. Obiekt ca-
50 tys. Obrót roczny 200 tys.
Klientela stała. Oferty Kurjer
Poznański zdg 32 319

Sprzedam
dobrze prosperujący skład deli-
katesów w centrum. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 32 318

Doskonałe
Składowe
urządzenia używane każdej bran-
ży. Mickiewicza 15, podwórko.
zdg 32 393

Gabinet
pięknie rzeźbiony

Jadalnia
pięknie wykonana

Kuchnie
nowoczesne — tano

„Okazja“
Szewska 20. zdg 32 365

Kolonjalne
zaprowadzona. Adres Kurjer Po-
znański zdg 32 382

Jadalnia
bardzo elegancka

Jadalnia
dębowa pierwszorzędne wykona-
nie, rzadka okazja. Jezuitska 10
(Świętosławska). Pg 8052-44.114

Skład
cukierków owoców mieszkaniem
tano sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdg 32 245

Antyki
sprzedaje po niskich cenach salo-
ny, gabinety, fortepian, Pocztowa
22. Pg 8076-57.434

Kuchnie
wielki wybór gustowne zestawie-
nie kolorów, najtaniej Jezuitska
10 (Świętosławska).
Pg 8053-44.122

Składowe
urządzenie, używane. Mylna 10.
zdg 32 189

Okazja
skrzypce, tylko dla znawcy. H. C.
Silvestre, Lyon. Skórzane po-
krowce luks., wykonanie. Zgło-
szenia Chwaliszewo 70, m. 3.
godz. 17—19. zdg 32 376

Porcelana
garnitury do moki i ciast, stara
antyczna porcelana okazynie. —
Jezuitska 10 (Świętosławska).

Dom Okazyjnego Kupna.
Pg 80 554-44.221

Skład
drobny, dziczyzny, owoców, deli-
katesów najruchliwszym punkcie.
Śródmieściu korzystnie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 32 411

Skład
papieru tytoniu tano sprzedam.
Półwiejska 35. zdg 32 410

1. KAMIENICE

Parcele
800 m willowa oparkowana zie-
mą uprawianą Urbanowo prze-
dam. Zgłoszenia Kurjer Pozn
zdg 28 932

Parcele
Rynek Łazarski 500 m. Łukasie-
wicz 500 m. Maciejewski Mar-
szałka Focha 11. telefon 62-66.
Pg 7 431-42.13

Kamienicę
narożnikowa 8 składami, donosi
16 000,— sprzedam 98 000,— wpla-
ty 50 000,— Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 828

Parcele
od 650 m² pod budowę zwarta w
centrum, 1 minutę od tramwaju.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 31 132

Piekarnię
domem, mieście powiatowym
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 30 708

Dom
mieszkalno + handlowy centrum
miasta, dochodowy sprzedam na
korzystnych warunkach. Spłaty.
Miejska Komunalna Kasa O-
szczędności, Starogard.
dg 3503

Dom
piekarnia-cukiernia sprzedam —
Gapiński, Chodzież, Kościuski 2
zdg 31 325

Sprzedam
w Zakopanem na Antałowie wile-
nowa, murowana o 12 ubika-
cjach, pół muru o parku. Cena
45.000 zł. W Krynicę wile o 11
ubikacjach, pół muru o parku. —
Cena 50.000 zł. W Krakowie
kilkanasie domów nowych i sta-
rych z pożyczkami. — Dopłata
30.000 do 120.000 zł. Wiadomość
Kraków, Sienna 7. zdg 31 272

Parcela
domkiem, ogrodem (Górczyn). —
Wiad. Mickiewicza 9, m. 3.
zdg 31 624

Dom
niewykończony, 16 ubikacji, skład
18 000,— w Poznaniu. Wskaże
Kurjer Poznański zdg 32 369

Dom
6 ubikacji skład ogród, owocowy,
miasteczko, tano. Budzisz, pow.
Chodzież, Kaźmierczak.
zdg 32 374

Dom
czyszczeniowy dochód 4 500, wpla-
ty 35 000

Dom
komfortowy dochód 9 500, wpla-
ta 100 000. Kossman, Fredry 6.
zdg 32 320

Dom
nowy kupie od właściciela wpla-
ce 13 tysięcy. Oferty z podaniem
ceny i warunków do Kurjera Po-
znańskiego zdg 32 014. Pośredni-
cy wykluczeni.

Dom
nowy dochód 8 000,— cena 70 000
Poznań, Mielżyńskiego 22 — 12.
zdg 32 361

Parcele
750 — 1000 m² pewna lokata bo-
wzdłuż trzech ulic korzystnie na
sprzedaż. Górna Wilda 92.
zdg 32 412

Kamienicę
nowa kupie, wplacie do 125 000,—
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 32 330

Sołacz
wille dwumieszkaniowa, wplaty
18 000,— Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 31 445

Wille
lub parcele kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 31 475

Kupię
dom nowy w Poznaniu, wplata
10 000,— Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 31 479

Wille
w Poznaniu kupie. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 824

Kupię
parcelkę 1.800,— gotówka. Debiec
Górczyn. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 31 722

Dom
wille kupie za gotówkę, peryferie
i pośrednicy wykluczeni. Zgło-
szenia kierować pod zdg 31 732 do
Kurjera Poznańskiego.

Dom
nowy dochód 8 000,— cena 70 000
Poznań, Mielżyńskiego 22 — 12.
zdg 32 361

Parcele
750 — 1000 m² pewna lokata bo-
wzdłuż trzech ulic korzystnie na
sprzedaż. Górna Wilda 92.
zdg 32 412

Kamienicę
nowa kupie, wplacie do 125 000,—
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 32 330

Sołacz
wille dwumieszkaniowa, wplaty
18 000,— Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 31 445

Wille
lub parcele kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 31 475

Kupię
dom nowy w Poznaniu, wplata
10 000,— Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 31 479

Wille
w Poznaniu kupie. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 824

Kupię
parcelkę 1.800,— gotówka. Debiec
Górczyn. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 31 722

Dom
wille kupie za gotówkę, peryferie
i pośrednicy wykluczeni. Zgło-
szenia kierować pod zdg 31 732 do
Kurjera Poznańskiego.

Dom
nowy, dochód 4.000, cena 35.000,
wplaty 20.000 sprzedam Dudek —
Poznań, Wielkie Garbary 34.
zdg 31 760

Sprzedam
okazyjnie kamienicę oraz wille,
wplaty 60.000,— Oferty Kurjer
Poznański zdg 31 765

Kamienica
3 piętrowa olbrzymi narożnik 70
metrów frontu na Łazarzu oka-
zynie 115 tysięcy, wplaty 70 000
Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 769
lub telefon 52-37.

Kamienica
4 piętrowa narożnikowa centrum
okazyjnie 150 tysięcy, wplaty 50
tys. Oferty Kurjer Poznański
zdg 31 772 lub telefon 52-37.

Administrację
domu przyniósł żona urzędnika
sadowego, była kasjerka książko-
wa, obeznana w sprawach admini-
stracji. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdg 31 680

Parcele
40-morgowa Piątkowska sprzedam.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 31 603

Dom
10.000 wplaty, reszta korzystne
spłaty kupie, okolica Łazarz —
Górczyn. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 602

Inteligentna
współnika, starszego, inteligenta,
celem kupna domu. Ożenek nie-
wykluczony. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 31 595

Kamienica
centrum Leszna za gotówkę ko-
rzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 31 547

Nowy dom
tano sprzedam ul. Ks. Skorupki
13, 1 minuta od tramwaju. Wła-
ściciel. zdg 31 529

Sprzedam
dom w Górczku Wlkp. z 2 in-
teresami, piekarnia z mieszka-
niem, wymiana zboża z mieszka-
niem względnie zamienie na Po-
znań. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 31 864

Gotówka 30.000
wplacie przy kupnie solidnej
dochodowej

Kamienicy
w Poznaniu lub wiek-
szym mieście Wielkopolski rów-
nież Pomorza. Obiekt do 60.000.
Pierwszeństwo szczegółowe ofe-
ry właścicieli Kurjer Poznański
pod zdg 31 983

Nowozbudowaną
śliczną dużą narożnikową kamie-
nicę główniej ulicy składami, po-
życzka amortyzacyjna, dochodem
16.800 sprzedam właścicieli. Potrze-
ba gotówka stotrydziestotysię-
ci. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 828

Administrację
nieruchomości obejmie energiczny
emerytowany oficer. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 31 588

Kamienica
nowa komfortowa przy tramwa-
ju, gimnazjum, kościół, Rynku
Łazarskim, dochód 7 500, cena
69 000, wplaty 55 000.

Kamienica
nowa dochód 8 640, cena 77 000,
wplaty 50 000

Karalus
Poznań, Marszałka Focha 25.
zdg 31 923

Dom
czynszowy nowy kupie, wplaty
24.000. Oferty Kurjer Poznański
zdg 32 017

Dom
czynszowy dochód 2 230, cena
16 000. Seida, Pocztowa 22 — 9.
zdg 32 018

Poważnemu
reflektantowi sprzedam kamie-
nicę w cenie 70 000,— przy ko-
ściele, gimnazjum, tramwaju.
Zgłoszenia Dom Złocen, Pocztowa
15. zdg 31 853

Dom
nowy kupie od właściciela wpla-
ce 13 tysięcy. Oferty z podaniem
ceny i warunków do Kurjera Po-
znańskiego zdg 32 014. Pośredni-
cy wykluczeni.

Dom
nowy dochód 8 000,— cena 70 000
Poznań, Mielżyńskiego 22 — 12.
zdg 32 361

Parcele
750 — 1000 m² pewna lokata bo-
wzdłuż trzech ulic korzystnie na
sprzedaż. Górna Wilda 92.
zdg 32 412

Kamienicę
nowa kupie, wplacie do 125 000,—
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 32 330

Sołacz
wille dwumieszkaniowa, wplaty
18 000,— Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 31 445

Wille
lub parcele kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 31 475

Kupię
dom nowy w Poznaniu, wplata
10 000,— Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 31 479

Wille
w Poznaniu kupie. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 824

Kupię
parcelkę 1.800,— gotówka. Debiec
Górczyn. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 31 722

Dom
wille kupie za gotówkę, peryferie
i pośrednicy wykluczeni. Zgło-
szenia kierować pod zdg 31 732 do
Kurjera Poznańskiego.

Dom
nowy, dochód 4.000, cena 35.000,
wplaty 20.000 sprzedam Dudek —
Poznań, Wielkie Garbary 34.
zdg 31 760

Sprzedam
okazyjnie kamienicę oraz wille,
wplaty 60.000,— Oferty Kurjer
Poznański zdg 31 765

Kamienica
3 piętrowa olbrzymi narożnik 70
metrów frontu na Łazarzu oka-
zynie 115 tysięcy, wplaty 70 000
Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 769
lub telefon 52-37.

Kamienica
4 piętrowa narożnikowa centrum
okazyjnie 150 tysięcy, wplaty 50
tys. Oferty Kurjer Poznański
zdg 31 772 lub telefon 52-37.

Dom
czyszczony komfortowy, dobrym
punkcie kupie, wplaty 100 000,—
Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 015

Kamienicę
nowa donosi 10 000,— sprzedam
94 000,— wplaty 65 000,— amory-
zacji 20 000,— Oferty Kurjer Po-
znański zdg 31 852

Kamienica
Łazarz dochód 7.500, cena 60.000
wplata 35.000, Jur. Piekary 26.
zdg 32 032

Kamienicę
4 składami, pryncypalna ulica
Kościarna, sprzedam. Agencja
Kuriera Poznańskiego. Kościar-
n 20 024

Kupię
większą parcelę pod wille centrum
okolica Opory. Zgłoszenia Kurier-
Poznański dg 3522

Kamienicę
centrum sprzedam lub zamienie
na mniejszą z dopłatą. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 32 134

Tynk „Terrana“
szlachetny dotarcza „Terrana“.
B. Werner, Oborniki. telefon 43.
Zadać wszędzie. zdg 23 131/2

Dom
przedmieście, nowy, oszacowany
40.000, sprzedam 34.000, wplaty
24.000, wolne dwupokojowe. Oferty
Kurjer Poznański zdg 32 163

Kupię
dom z dochodem 200—300. Wplaty
7—10.000. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 32 238

Kamienicę
komfortowa bezpodatkowa prze-
dam, wplaty 90 000. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 32 296.

Parcele
1500 m. Łazarzu sprzedam za go-
tówkę. Oferty Kurjer Poznański
zdg 32 292.

Dom
willka w Poznaniu lub bliskiej
okolice zaraz, wplacie 10 tysięcy
gotówką. Zgłoszenia do Kuriera
Poznańskiego zdg 32 311

Dom
nowy, parcela tramwaju 11.000
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 32 312

Administratorska
domu poszukuje sypnienn. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 32 209

Dom
czynszowy Poznańskim składem —
27.000, wplaty 17.000 Ratajczak.
Skarbowa 18. zdg 32 136

Panę
Przystojna z dobrego domu pragnie poznać w celu matrymonialnym. Kawaler starszy, przystojny, mający, właściciel kamienia. Dyskretnie, poważnie, anonimowo i na poszte resztę nie odpowiadając. Łaskawe listy proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 32 203

Znajomości matrymonjalne
Łatwa solidnie dyskretnie. „Wanda”. Szymańskiego 4 — 5. zdg 32 198

Kawaler
Stanowisko poszukuje skromnej religijnej żony. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 056

Urzędnik
Państwowy wyższy, szóstka, pozna pannie dobrego domu przystojną, wykształconą, mającą. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 216

Szatynka
lat 30, wysoka, łagodnego usposobienia na stałe posadzie, znająca samotność pragnie poznać pana prawego charakteru, lat 35—45, dobrze sytuowanego, cel matrymonjalny. Wyczerpujące nianonimowe oferty Kurjer Poznański zdg 32 251

Kawaler
trzydziestoletni katolik, właściciel nieruchomości, przedsiębiorstwa branży technicznej nawiazę znajomości z paniami dojrzałymi. Cel matrymonjalny. Pośrednictwo krewnych, poważne, zawodowe wyłączone. Łaskawe zgłoszenia „Par”. Toruń. „Dyskretnie”. Pg 8065-64.156

Przystojny
trzydziestoletni kawaler, usytuowany, pozna panią kochającą, kochającą ognisk domowe, cel matrymonjalny. Pośrednicy wyłączeni. Oferty fotografii Kurjer Poznański zdg 32 322

Bezdzietny
właściciel nieruchomości wartości 90 000, 5 pokojowe mieszkanie w śródmieściu, oznania szuka towarzyszy życia ewentl. wdowa z jednym dzieckiem, gotówka ok. 25 000. Szczere oferty Kurjer Poznański zdg 32 371

Kawaler
28-letni, posiadający własny zakład radiotechniczny, poszukuje sympatycznej, przystojnej pani z posagiem 5—10 000 zł. Cel matrymonjalny. Poważne, nianonimowe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 398

10. MAJĄTKI

Majątek
80 mórg pszennej ziemi, południe Wielkopolski, pierwszorzędnego obiekt 300 zł morga okazuje się sprzedam. Zaliczka 160 000. — Molinek, Poznań, ulica Grudzień 26.

Majątek
530 mórg, zabudowania maszynowe, bez inwentarza, cena 28 000

Majątek
290 mórg blisko Poznania, zabudowaniem pełnym inwentarzem, cena 85 000 — wpłaty 60 000, — wiele innych poleca

„Rekomendacja”
Poznań, Podgórna 6, tel. 49-76. zdg 32 050

Majątek
995 m. ziemi średnia pow. Poznań sprzedam zamiennie kamienicę powodu stosunków rodzinnych, wyjątkowa okazja. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 344

11. KUPNA

Meble
używane dywany, antyki, porcelanę kupuje

Podgórna 6
Magazyn mebli, telefon 32-50. zdg 25 117

Śrutownik
o kamieniach pionowych. Maszynę do

konserw kawowych
kupie, Edm. Stanisławski, Krotoszyn.

Kupuje — sprzedaje
maszynę do szycia, piece westfalskie, meble inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pg 7435-42.92

Lokomobil
od 80 do 150 km poszukuje. — „Unia” Sp. Akc., Brodnica. Pg 7741-44.23

Samochody
używane, opony detki kupuje — płaci najwyższe ceny Autosklad. Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 2886

Akcje
kupie C. Hartwig, Hartwig, Kantorowicz, Unia, Browary Grodzkie, Herzfeld Viktorius i inne. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 30 939

Starożytna
broń, srebro, złoto, kwity lombardowe kupuje „Lamus”. Strzelecka 1. Pg 7962-57.414

Półtoratónówkę
w dobrym stanie kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 148

Srebro
stołowe, kompl. 18 osób okazuje kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 31 575

Drogerje
zaprowadzona kupie za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 274

Pianino
pierwszorządne, czarne kupie, zaraz za gotówkę. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański dg 3507

Dywan
oraz kanapę, małe kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 815

Stolarskie
lawy, kozły, maszyny kupie. — Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 31 798

Szafę pancerną
betonówkę nowoczesną kupie. — Sobczyński, Marcin 49, zdg 31 808

Używane
żrebcę, bronzowe, jasne. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 780

Dywan
recznie wiazany ca. 3x4 kupie. Oferty z podaniem rodzaju i ceny Kurjer Pozn. zdg 31 667

Syfony
szklane lub miedziane od 1 do 10 ltr. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 703

Revolwer
bębenkowy, solidny, pewny kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 609

Burko
używane. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 600

Maszynę
Singer kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 541

Wózek
dziecięcy modny, dobrze utrzymany kupie. Traugutta 21—12. zdg 31 540

Pianino
kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 711

Kupie
konna dorożkę z koncesją i westf. kuchnię. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 31 971

Pianino
zaraz kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 537

Spodnie
długie, płaszcz oficerski kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 875

Tokarkę
2,5 do 3 m. toczenia w dobrym stanie kupie. Oferty z opisem, podaniem cen. „Wawel”. Lubasz k. Czarnkowa. dg 3521

Dom
lub gospodarstwo kupie, wpłaty 35.000 od właściciela zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 105

Kolonjalke
z mieszkaniem, dobrze prosperującą za gotówkę spieszenie kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 618-19

Kupie
dom z składem w Poznaniu okolicą obojatką, plac 8 000. — zł. Oferty Kurjer Poznański, Września. ng 20 023

Akcje
poznajskich spółek akcyjnych kupie. Nazwe, ilość, żądany kurs do Kurjera Pozn. zdg 32 078

Akumulatory
baterie używane oraz motorki elektryczne kupie. Elektrowarst. Garnarska 3. zdg 32 145

Pianino
kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 059

Kasę
National kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 081

Samochód
reklamowy 1-1½ tonny dobrym stanie kupim. Fabryka Oukrów „Fabiola”. Al. Marcinkowskiego 5. zdg 32 356

Kupie
używana bibliotekę. Szkolna 3. I piętro. zdg 32 442

Rower
kupie. Plac Świętokrzyski 1 — 5. zdg 32 284

Fortepian
kupie lub pożyczę. Adres wskazać Kurjer Poznański zdg 32 324

2
pokojowe kuchnia, małe rodzinne, pewnemu płatnikowi, gospodarz. Obejrzyć poniedziałek. Chłapowskiego 26. zdg 32 386

Kupie
klatkę do papugi, Tama Garbarska 4, mieszkanie 8. zdg 32 334

Pas
mało używany 150—200 mm szerokości ca 15 mtr. długi kupie. — Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdg 32 244

Kotły
nieużyteczne stara gruba blacha kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 375

Książki
sprzedasz, kupisz i zamienisz najkorzystniej tylko w największym na całą Wielkopolskę Księgarni - Antykwaracie, Poznań

Pierackiego 20.
Wypożyczalnia ostatnich nowości abonament miesięczny 1.50. Największy wybór! Najniższe ceny! zdg 32 414

Kupie
jadalnię, dywan - elegancja kupie gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 115

12. DO WYNAJĘCIA

3
pokoje w willi z wygodami od zaraz Zgłoszenia stróż. Zgoda 20 (Górczyn). zdg 31 437

Solacz 4 pokoje
komfort, ogrodem, garażem, willi, przystanek tramwajowy 1 pokój, czynsz, zgóry, gospodarz. Mazowiecka 6. zdg 30 264

Pięciopokojowe I Ośmiopokojowe II
komfortowe z garażem lub oddzielnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 788

Trzypokojowe
komfortowe urzędnicy. Jarochowskiego 28, Łazarz. zdg 28 594

6 — 9 pokojowe
centrum Sew. Mielżyńskiego 6, I piętro, obecnie

lekarz
do wynajęcia. Informacje gospodarz. zdg 30 179

Czteropokojowe
bezpodatkowe, Focha 123, dozorca. zdg 30 598

8 pokojowe mieszkanie
komfortowe słoneczne z obszernymi przynależnościami nadające się na biura i mieszkanie wolne zaraz.

4-pokojowe
komfortowe dom ogrodowy, parter, wolne zaraz. — Zgłoszenia Loga, Słowackiego 18, tel. 66-89. Pg 7429-18.89

Sześciopokojowe
zremontowane, Chelmońskiego 4. zdg 31 143

3-pokojowe
kuchnia zwrot kosztów eksmisyjnych, czynsz ustawowy, zaraz wolne. Kilińskiego 7 — 3. zdg 29 662

Pięciopokojowe
Plac Nowomiejski 3 — 6. zdg 31 261

Czteropokojowe
II piętro wolne, czynsz roczny zgóry. Długa 3, mieszkanie 9. dg 3506

Pięciopokojowe
II słoneczne, komfort, piece od grudnia, Chelmońskiego 8, m. 4. zdg 30 211

W ładnej
romantycznie położonej willi blisko Poznania tania do wynajęcia 2 pokoje z kuchnią i duża altana mieszkalna ewentualnie z ogródkiem bardzo odpowiednio dla emerytów. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego ng 19 032

Mieszkanie
3 pokoje komfortowe przy ulicy nonopnickiej z garażem lub bez — gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 117

Rzeźnictwo
skład, mieszkanie, pracownia, — chlewy, stajnie od 15 listopada do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański, Września. ng 19 412

Mieszkanie
3 pokojowe, nowy dom zaraz w dzierżawie. Kruszczyńska, Górna Wilda 103. zdg 31 518

Trzypokojowe
zdrowe i słoneczne z łazienką od zaraz, Wilda, Bojowa 7, naprzeciw fabry. Cegielskiego. zdg 31 514

Czteropokojowe
komfortowe, ul. Lodowa 29, Gładysiak, tel. 79-67. zdg 31 652

6 pokojowe
komfortowe, renow. I p. willi, na Solaczu zaraz do wynajęcia. — Oferty Kurjer Poznański zdg 31 650

Pięciopokojowe
Grunwaldzka 5. zdg 31 633

Sześciopokojowe
Grunwaldzka 20a. zdg 31 634

Podolany - Gołecin
parter, pokój kuchnia 25. — suterenu: 2 pokoje, kuchnia 30. — gospodarz, Czorszyńska 10. zdg 31 474

Komfortowe
5 po 3 pokoje, 3 po 4 pokoje, nowy dom, parkiet, nowoczesne urządzone w dzierżawie gospodarz. — Focha 125. zdg 31 491

7
i 8 pokojowe, odnowione 5 pokojowe wszystkie pełnokomfortowe, Mickiewicza 34/36, wiadomość dozorcy.

Pięciopokojowe
centrum, komfort, nowe, I piętro, centralne ogrzewanie zaraz do wynajęcia. Tylko wprost bez pośrednictwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 31 820

Czteropokojowe
I. II piętro front centralne ogrzewanie 1 listopada. Matejki 49, u portjera. zdg 31 749

Pokój
kuchnia zaraz do wynajęcia — dzierżawa rok zgóry. Adres Kurjer Poznański zdg 31 676

2 pok.
mieszkanie tania, 20 minut pieszo, centrum, właściciel, ul. Żmudzka nr. 19. zdg 31 796

2
pokoje i kuchnia od zaraz do wynajęcia. Ul. Naramowicka, nar. Wilczak. zdg 31 805

Trzy
pokojowe emerytom. Willa, Langiewicza 2. zdg 31 785

Słowackiego 30
pełnokomfortowe, trzypokojowe, bezpodatkowe. zdg 31 655

Od 1 grudnia
odstąpię mieszkanie 4 pokojowe luksusowe na wysokim parterze, balkon tlica Matejki, miesięcznie 100.—. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 31 935

Trzypokojowe
komfortowe, nowej willi, Senatorska 21, przy Grunwaldzkiej do wynajęcia. zdg 31 591

Pokój
z kuchnią przy dworcu Luboń, ul. Piłsudskiego 29, gospodarz. zdg 31 543

Trzypokojowe
komfortowe. Marynarska 9. zdg 31 535

Czteropokojowe
komfortowe, gospodarz. Półwiejska 2. zdg 31 982

4 pokoje
kuchnia, łazienka, willi na Ratajach, blisko mostu Rocha do wynajęcia. Informacje tel. 79-83. zdg 31 937

Dwupokojowe
z balkonem słoneczne od zaraz. Pogodna 18, m. 2. zdg 31 962

3
komfort. Spokojna 27, m. 4. zdg 31 844

Trzy pokoje
kuchnia, łazienka, parter 60. — miesięcznie, rok zgóry i remont 300.— przy Wierzbicicach. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 871

Pokój
kuchnia, duże słoneczne tania. — Ławica, Zielke, Długa 6. zdg 31 870

Dwupokojowe
Niegolewskich.

Trzypokojowe
65.—

Czteropokojowe
Marcina.

Pięciopokojowe
centrum 100. — „Jur”

Piekary 26.
zdg 32 031

Mieszkanie
3 pokojowe z ogrodem komfort. Ul. Kaliska 9, za mostem św. Rocha. zdg 31 862/3

Etatowemu
3 pokojowe, słoneczne, frontowe Wybickiego 1, stróżowa. zdg 31 861

5 pokojowe
odrestaurowane, słoneczne, II ptr. Graniczna zaraz do wynajęcia. Wiadomość telef. 18-35. zdg 32 287

Jednopokojowe
18.— samotnej gospodarz, kaucja Zagonowa 6, za Ojciec. zdg 32 246

5-pokojowe
mieszkanie przy ul. Pocztowej, na III piętrze do wynajęcia. — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod ng 20 028

Dwupokojowe
nowy dom, wolne, ul. Wawrzyńca 32, narożnik Janickiego, od gospodarza. zdg 32 447

Czteropokojowe
komfortowe blisko Parku Wilsona, czynsz za rok zgóry od zaraz lub 15. 11. 36 r. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 079

Willi
5 pokojowa owocowym ogrodem nad Wartą do wynajęcia ewentl. do sprzedania. Starożytna Wielka 3, Robiński, telefon 37-42. zdg 32 118

Dwupokojowe
kuchnia, Miodowa 19, przy Bukowskiej. Informacje Ratajczaka 11 a — 108. zdg 32 048

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne, bezpodatkowe, Focha 58, Woźniak. zdg 32 204

Dwupokojowe
w Luboniu blisko dworca zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 281

5
pokojowe mieszkanie komfort. II piętro. Kantata 7, od zaraz do wynajęcia. — Informacji udzieli portier. zdg 32 086

2
pokoje z kuchnią w oficynie. — czynsz rok z góry zł 430.— Zgłoszenia ul. Staszica 1, biuro. zdg 32 155

Dwa pokoje
kuchnia wynajmie urzędników gospodarz, Umińskiego 5, stróż. zdg 32 154

Pięciopokojowe
Stroma 27 — II. zdg 32 171

Czteropokojowe
I. ptr. przy Grunwaldzkiej — Matejki poważnemu rezydentowi. Zgłoszenia Administracja, św. Marcin 13, m. 6. zdg 32 152

Jednopokojowe
kuchnia, korytarz, nowym domu, rok zgóry od zaraz do wynajęcia. Hetmańska 3, m. 4, Łazarz. zdg 32 301

Pięciopokojowe
śródmieście odnowione. Oferty „Par”. „57,427” Pg 8061-57.427

4 pokojowe
wszelki komfort, parkiet, piece, 2 balkony zaraz. Kaszubska 25, telefon 50-73. zdg 32 232

Słoneczne
suche 2 i 3 pokojowe mieszkania komfortowe nowe Łazarz. Wskaże Kurjer Poznański zdg 32 229

Pięciopokojowe
komfortowe mieszkanie do wynajęcia. Gajowa 4, Informacje dozorcy. zdg 32 357

Pięciopokojowe
centrum wolne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 218

Dwa
pokoje, kuchnia, łazienka, nowym domu II piętro, od 1 grudnia br. do wynajęcia. Hetmańska 3, m. 4 Łazarz. zdg 32 303

Trzypokojowe
balkonem od zaraz. Słoneczna 35, gospodarz. zdg 32 423

Trzypokojowe
Łazarz. Zgłoszenia śniadeckich 16 — 6. zdg 32 421

3—4 pokoje
Poznańska 37, blisko Kochanowskiego bezpodatkowe. Zgłoszenia Mielżyńskiego 23. 12. zdg 32 264

Czteropokojowe
parter, słoneczne, czyste. Patrona Jackowskiego. Zgłoszenia Słowackiego 44/46 — 9, telefon 69-84. zdg 32 390

Pokój
z kuchnią w willi I piętro kulturalnej osobie, 40 zł za 1/2 roku zgóry, okolica Diakonisk. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 242

Komfortowe
trzypokojowe, suterenu — dwupokojowe. Winogrody 144. zdg 32 193

Dwupokojowe
Hetmańska 1 — bezpodatkowe.

Trzypokojowe
Focha 126 — bezpodatkowe

5—6 pokojowe
centrum, parter, I. III. Zgłoszenia Mielżyńskiego 23 — 12. zdg 32 263

Trzypokojowe
Chociszewskiego 47. zdg 32 112

2 pokoje
kuchnia przy Parku Wilsona 30. Zgłoszenia Małeckiego 36, m. 2. zdg 32 456

Puszczykówko
trzy lub czteropokojowe, weranda, komfort. Informacje Poznań, Piotra Wawrzyńca 5 — 4 zdg 32 431

Dwupokojowe
kuchnia, Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 429

13. SZUKA MIESZK.

12 — 14 pokoi
w jednej kamienicy śródmieściu poszukuje poważny rezydent — płatność czynszu bezwzględnie zapewniona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 630

Centrum
4—5 pokoi, komfort. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 524

Poszukuje
mieszkania 2—3 pokoi w centrum miasta. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 523

Poszukuje
dwóch pokoi kuchnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 643

Szukam
5 pokoi na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 430

Dwupokojowego
ogrzewaniem zaraz — później. — Solacz — Opera. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 502

Mieszkanie
3—4 pokojowe, słoneczne, łazienka poszukiwane zaraz, 15 lub 1 grudnia, okolice Matejki, Słowackiego, W. S. H. Solacz, 80.— Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 31 762

Dwupokojowego
łazienka, zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 664

3
pokoje, łazienka, okolica dworzec główny poszukuje od zaraz urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 592

Urzędnik
poszukuje mieszkania 2—3 pokojowego, śródmieściu, nie wyżej II piętra. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 920

Dwupokojowego
poszukują bezdzietni wprost od gospodarza, pewny płatnik. Oferty Oredownik zdg 31 918

Mieszkania
Zabikowie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 203

Adwokat
poszukuje 4—6 pokojowego Pocztowa, Marcinkowskiego, Plac Wolności zaraz lub od stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 207

Pewny
płatnik, małżeństwo bezdzietne poszukuje mieszkania 3 lub 2 pokojowego z wygodami. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 100

Mieszkania
3—4 pokojowego centrum. Wilda lub Debiec od 1. 12 lub 1. 1. 37. Oferty Kurjer Pozn. dg 3528

Trzypokojowego
komfort od gospodarza, Jeżyce, Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 346

7—8 pokojowego
mieszkania ewentualnie w willi, komfortowego, centralne ogrzewanie, możliwie 1 piętro poszukuje zaraz lub około 1 kwietnia, najchętniej okolice Mickiewicza. — Operty, Pl. Wolności. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 448

Próżnego
komfort, pokoju w śródmieściu poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 32 428

15. POKOJE UMEBL.

Ładny
tania. Szwajcarska 19 — 1. zdg 32 379

Kreśa
5, m. 6, ładny, miły. zdg 31 066

Kanałowa
6, m. 16. zdg 29 074

Przyjezdny
najtaniej. Kolegiacki 5—3 (Nowy Rynek) nocny dzwonek. dg 2 898

Z klatki
umeblowany do wynajęcia od 1-go listopada. Aleje Marcinkowskiego 1. m. 8 (dom narożny). zdg 29 895

Frontowy
elektryczność. Wielkie Garbary 48 — 10. zdg 28 832

Skryta
7 — 7. dg 3456

Działyskich
2 — 7 jednoosobowy utrzymanie, niedrogo. zdg 31 161

Pokój
urzędnikowi wynajme. Szwajcarska 21, m. 13. zdg 30 785

Słoneczny
pokój wynajme. Zgłoszenia go. dzina 19—20, Dąbrowskiego 5 — m. 1. zdg 31 277

Frontowy
słoneczny, Plac Działowy 10. — mieszkanie 9. zdg 31 229

Umeblowany
Matejki 5, m. 7. zdg 31 395

Centrum
dwuosobowy, frontowy. Młyńska 3 — 7. zdg 31 291

Pokój
intel. Różana 22, m. 4. zdg 31 522

1—2
osobowy. Matejki 4, m. 9. zdg 31 310

Jedno-
lub dwuosobowy. Dąbrowskiego 66, mieszkanie 9. zdg 31 622

Grottgera
2 — 4, pokój. zdg 31 458

Ładny
wygody. Wielkie Garbary 44 — m. 7. zdg 31 720

1 — 2
osobowy oraz pokoi. Górna Wilda 24 — 8. zdg 31 725

Małżeństwu
kuchnia lub dwuosobowy. Wierzbicice 30, m. 7. zdg 31 727

Spokojny
miły, elektr. wygodny, ewtl. fortepianem. Przemysłowa 31, m. 4. zdg 31 747

Pokój
duży obiadam. Przecznicza 6—3. zdg 31 794

Pokój
Górna Wilda 65, m. 16. zdg 31 806

Pokój
Szwajcarska 16, m. 19. zdg 31 758

Elegancki
Stroma 7 — 3. zdg 31 764

Pokój
dla pana. Wrocławka 9, (piekarnia). zdg 31 770

Pokój
jedno- dwuosobowy, może być utrzymanie. Patrona Jackowskiego 40 — 8. zdg 31 789

Pokój
z klatki. Skośna 16/17 — 9. zdg 31 662

Długa
13 — 9. zdg 31 795

Lepszy
czysty, ciepły. Waly Jagiełły 18 m. 7. zdg 31 807

Bukowska
23 — 8, elektryczność. zdg 31 754

Klatki
dwuosobowy. Małe Garbary 3, m. 25. zdg 31 761

Obiady
domowe, smaczne, treściwe, obfite. godzina 13.30—14.30 zł 1.20. Ogrodowa 15, m. 3. zdg 31 787

Mickiewicza
13 — 9. zdg 31 684

Małżeństwu
bezdzietnemu. Wierzbowa 1 — 29 suterena. zdg 31 705

Dąbrowskiego
69, m. 5. zdg 31 693

Pan
poszukuje pokoju, utrzymaniem, bez, śródmieście zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 596

Pokój
od zaraz Cieszkowskiego 9, m. 8. Dla pana studenta lub ucznia. zdg 31 544

Dwu
jednoosobowy, ciepły. Grottgera 4, m. 6. zdg 31 532

Pocztowa
33, m. 10. zdg 31 619

Pokój
ciepły, elektryczność. Szkolna 5 m. 29. zdg 31 838

Klatki
inteligentnemu. Łakowa 21 — 17. zdg 31 866

Klatki
czysty ładny. Kwiatowa 11 — 7.
zdg 31 953

Jedno
dwuosobowy. Nowomiejski 5.
m. 30. III wejście ogrodowe.
zdg 31 980

5 lub 6
odnowione, słoneczne — komfortowe zaraz. Działyskich 2, m. 5.
zdg 31 977

Niekrepujący
dwóch. Spokojna 2, m. 7.
zdg 31 975

Półwiejska
32 — 2. zdg 31 974

Ogrodowa
13, m. 29. zdg 31 967

Komfortowy
jedno-dwuosobowy, centralnem.
Grotzgera 14 — 4. zdg 31 966

Młynska
4 — 2, frontowy, centralne.
zdg 31 965

Niekrepujący
tanie. Dolna 4, m. 12.
zdg 31 964

Pokoik
Piekary 20/21 — 5. zdg 31 948

Pokoik
10, —. Grobla 19, m. 13.
zdg 31 947

Elegancki
frontowy. Kwiatowa 3, m. 5 a.
zdg 31 945

Centrum
elegancki, utrzymanie bez. Plac
Działowy 5, m. 6. zdg 31 943

Inteligentnemu
Rybaki 18 — 10, nar. Jagielly.
zdg 31 942

Pokoik
Kopernika 8 — 5. zdg 31 938

Niekrepujący
ciepły, dwadzieścioro. Sapie-
żyński 3 — 7. zdg 31 937

Pokoik
ciepły. Wierzbicice 32, m. 8.
zdg 31 935

Niekrepujący
dwuosobowy front. I p. Staszica
14, m. 6. zdg 31 912

Frontowy
Wierzbicice 53 — 7.
zdg 31 903

Pokoik
Matejki 57, m. 1. zdg 31 961

Pokoik
umeblowany dla 2 pań lub mał-
żeństwa, pościel pożądana. Św.
Wojciech 7, m. 7. zdg 31 925

Pokoik
Zamkowa 4 b, m. 10. zdg 32 012

Czysty
niekrepujący w samotnej, Kana-
łowa 17 — 29. zdg 32 011

Niekrepujący
skromny pokoik. Spokojna 24 a.
mieszkanie 19. zdg 32 005

Niekrepujący
paniom, panom, małżeństw.
Szyperka 3 — 9. zdg 31 845

Dwuosobowy
panom na stanowisku. Piekary 7
m. 4. zdg 31 841

15, —
Mielżyńskiego 4 — 12. zdg 31 877

Pokoik
frontowy, elektryczność. Piekary
22/23, m. 9. zdg 31 879

Niekrepujący
frontowy, ładnie umeblowany u-
trzymaniem, bez, tanio od 1 li-
stopada. Poznań, Chwaliszewo 5,
m. 6. zdg 30 676

Małżeństwu
bezdzielnemu, kulturalnemu, u-
rzednikom ładny. Marii Magda-
leny 1, m. 5. zdg 32 021

Matejki
2 — 2. zdg 32 106

Panu
wspólny. Dałowski 36 m. 19.
zdg 32 127

Dwadzieścia
Górna Wilda 51/2 — 15.
zdg 32 019

Dwuosobowy
W. Garbary 14 — 4. zdg 32 310

Elegancki
mały zaraz. Matejki 66, m. 4.
zdg 31 858

Jeżycki
rynek 2 — 8, małżeństwu, pracu-
jącym. zdg 31 856

Panu
Aleje Marcinkowskiego 5 — 7.
zdg 32 049

Czesława
16 a, II. lewo. zdg 32 047

Niekrepujący
Małe Garbary 5 — 7. zdg 32 020

Umeblowany
słoneczny spokojnie. Maleckiego
11 — 8. zdg 32 061

Pokoik
czysty. Towarowa 21 — 9.
zdg 32 122

Próżny
pokój z osobnym wejściem samot-
nej osobie wynajm. zaraz. Chel-
mońskiego 18, m. 13. zdg 32 175

Pokoik
słoneczny. Łakowa 7, m. 9.
zdg 32 173

Ogrodowa
19 — 2. zdg 32 206

Pokoik
Matejki 57, m. 10. zdg 32 282

Ładny
centralne ogrzewanie, lazienka, —
Śniadeckich 23 — 2. zdg 32 099

Św. Marcin
33, m. 6. zdg 32 090

Pokoik
frontowy. Kantaka 1, m. 8.
zdg 32 084

Focha
15a — 1. zdg 32 181

Niekrepujący
umeblowany, elektryczność blisko
kościół Marcina 4 — 6.
zdg 32 160

Jasna
9 — 8. zdg 32 150

Wspólny
panience. Mostowa 26, m. 36.
zdg 32 151

Przyjeżdżnym
Półwiejska 30 — 7. zdg 31 901

Pokoik
mały. Śniadeckich 30 — 2.
zdg 31 900

Dwuosobowy
frontowy panom. Długa 3 — 7.
zdg 31 899

Pokoik
Szymańskiego 8 — 9. zdg 31 891

Działyskich
9 — 6. zdg 31 884

Pokoik
przejściowy panom. Józefa 6.
mieszkanie 14. zdg 32 002

Niekrepujący
Focha 80 — 9. zdg 31 998

Wielka
18 — 12 a. zdg 31 996

Niekrepujący
Jasna 8 — 8. zdg 31 997

Panu
Strzelecka 2 — 5. zdg 31 994

Utrzymaniem
bez. Strzelecka 3 a — 8.
zdg 31 993

Słoneczny
1- dwuosobowy. Józefa 9, m. 3.
zdg 31 992

Panu
utrzymaniem — bez. Ogrodowa
15 — 5. zdg 32 267

Pokoik
oddzielnym wejściem klatki cen-
tralnym ogrzewaniem. Grotzgera
3, m. 10. zdg 32 057

Komfortowe
dwa pokoje, — ełny taras na
ogród. lazienka centr. ogrzewa-
nie, utrzymanie lub bez w willi
Klonowicza 5 (Łazarz, przysta-
nek Park Wilsona). dz 3529

Kulturalnemu
panu. Szamarzewskiego 2, m. 8.
zdg 32 438

Ciepły
Mielżyńskiego 5 — 9. zdg 32 434

Pokoik
utrzymaniem. Wał- Jana 12 — 13
zdg 32 219

Piłsudskiego
29 mieszkanie 6. zdg 32 213

Klatka
centralne. Masztalarska 7a — 5.
zdg 32 212

Telefonem
jedno-dwuosobowy utrzymaniem
bez. Jackowskiego 11 — 3.
dz 3526

Dwom
paniom, panom, małżeństwu bez-
dzietnemu. Skarbowska 3 m. 17.
zdg 32 290

Działyskich
9 — 5 frontowy. zdg 32 286

Strzelecka
3 a — 7. zdg 32 256

Św.
13, m. 17. zdg 32 253

Skromny
czysty, światło elektryczne, oso-
bne wejście — spokojnej pani —
panu. Dąbrowskiego 36, m. 3.
zdg 32 248

Studentce
urzędnicze przytulny, centralne.
Matejki 58 — 9. zdg 32 332

Słoneczny
utrzymaniem bez. Strzelecka 3 b.
mieszkanie 7. zdg 32 325

Dwa
łącznie centralne, lazienka, utrzy-
maniem bez, do wynajęcia. 27-go
Grudnia 19 — 13. zdg 32 347

Pokoik
Zupańskiego 2 a, II. prawo.
zdg 32 345

Ładny
pokój umeblowany od zaraz do
wynajęcia. Dąbrowskiego 53/55,
m. 9. zdg 32 417

Półwiejska
5 — 9. zdg 32 416

Mały
Łakowa 16 — 10. zdg 32 408

Pokoik
Kantaka 5 — 4. zdg 32 399

Młynska
5 — 9. zdg 32 366

Osobne
wejście, niekrepujący. Szwańcar-
ska 19 — 9. zdg 32 402

Skarbowska
2 — 9, dwuosobowy, utrzymaniem.
zdg 32 403

Wspólniczk
inteligentna. Kraszewskiego 5 —
m. 5. zdg 32 114

Św. Marcin
33, m. 6. zdg 32 090

Św. Marcin
33, m. 6. zdg 32 090

Św. Marcin
33, m. 6. zdg 32 090

Niekrepujący
frontowy. Grobla 29 a — 3.
zdg 32 397

Panom
utrzymaniem bez, rzeźnictwo. —
Grobla 18. zdg 32 396

Pokoik
ulica Mielżyńskiego kulturalnej
osobie. Adres wskazuje Kurjer Po-
znański zdg 32 395

Pokoik
panu. Poznańska 57 — 8.
zdg 32 391

Marcelińska
3 — 4, narożnik Grunwaldzkiej.
zdg 32 389

10
pani. Śniadeckich 6 — 15.
zdg 32 422

Ładny
ciepły niekrepujący, elektrycz-
ność. Wiadomości Kurjer Poznań-
ski zdg 32 383

Pokoik
Szkolna 13 — 3. zdg 32 338

Inteligentnym
panom. Górna Wilda 102 — 11.
zdg 32 339

Niekrepujący
noblisy ciepły. Młynska 4 — 1.
zdg 32 331

Panu
Słowackiego 62 — 2. zdg 32 111

Dwuosobowy
utrzymaniem — bez. Szamarzew-
skiego 16 — 6. zdg 32 110

Niekrepujący
panu. Ratajczaka 11 a — 112.
zdg 32 387

Umeblowany
utrzymaniem w rodzinie niemiec-
kiej. Wały Królowej Jadwigi 3 a
m. 15. zdg 32 388

Kraszewskiego
3 — 9, lepszy utrzymanie — bez.
zdg 32 381

Jedno
dwuosobowy (utrzymaniem). Pół-
wiejska 2 — 6. zdg 32 243

Wielkie
Garbary 23 — 9. zdg 32 241

Szymańskiego
4 — 5. zdg 32 197

Ładny
panom. Zielona 7 m. 6.
zdg 32 196

Dwuosobowy
słoneczny. Grudnia 18 — 6, tele-
fon, lazienka, utrzymanie.
zdg 32 194

Ciepły
dwuosobowy, frontowy utrzymanie
— bez. Strzelecka 6, m. 12 I
zdg 32 195

Pokoik
panu niekrepujący, lazienka, —
elektryczność. Wrocławka 14 —
m. 12. zdg 32 378

Inteligentnym
słoneczny, czysty, balkonem. Cie-
szkowskiego 9 — 6 a. zdg 32 373

16. SZUKA POKOJU

Centrum
pokoju kompletnie niekrepującego.
słonecznego, front. 30 zł stały.
pewny, samotnych lub młodego,
kulturalnego małżeństwa od —
1 grudnia. Szczegółowe oferty
Kurjer Poznański zdg 31 083

Poszukuje
od 1 grudnia 2 pokoje umeblowa-
nych dla 3 osób jedno- i dwuo-
sobowy, przyległe, frontowe, sło-
neczne I lub II piętro, całkowite
utrzymanie. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 30 567

Próżnego
na Łazarzu, szuka bezdzietne
małżeństwo. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 31 636

Pokoju
za posługę. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 31 716

Próżnego
częściowo umeblowanego. Oferty
Kurjer Poznański zdg 31 717

Pokoju
najchętniej od gospodarza poszu-
kuje starsze małżeństwo. Oferty
Kurjer Poznański zdg 31 742

Utrzymaniem
3 Maja 3 a — 17. zdg 31 786

Pokoik
skromny poszukuje bezdzietne
małżeństwo 15 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdg 32 259

Dwuosobowego
niekrepującego 40 — 30. — (klatki).
Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 117

Próżne
dwa na biuro adwokackie pobli-
ż sądów poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 32 205

Bezdzietni
pokoju używaniem kuchni ewtl.
telefon. Oferty ceną Kurjer Po-
znański zdg 32 337

Próżnego
komfort. pokoju w śródmieściu
poszukuje. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdg 32 427

2
pokoje, słoneczne, lazienka, cene.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 293.

Klatki
urzednikowi. Jeżyce. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 31 702

Pokoju
umeblowanego z klatki schodowej.
Zł. poniedziałek 10-12 — telef.
31-79. zdg 32 350

Plac
pokój, stajnia, szopa na skład-
nicę wydzierżawie. Poznańska 18.
zdg 32 388

17. LOKALE

Skład
dwupokojowym mieszkaniem. to-
wary krótkie, bielizna. Poznań-
ska 35. zdg 29 848

Lokal
nowootwartej szkole. branża pa-
piernicza wydzierżawie 1. War-
szawska 135. zdg 30 756

Ubikacji
ca 120 m² na warsztat poszukuje.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 31 376

Skład
dwupokojowym do wynajęcia.
Osiedle Warszawskie, Kolska 22
zdg 31 628

Skład
mieszkaniami zaraz. Focha 125. —
gospodarz. zdg 31 492

Skład
mniejszego w śródmieściu zaraz
poszukuje. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 31 981

Lokal
redakcyjny biuro śródmieściu. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 31 883

Lokalu
z mieszkaniem. Oferty z ceną
do Kurjera Pozn. zdg 32 119

Ubikacje
przemysłowo-handlowe dużym
podwórzem korzystnie do wy-
dzierżawienia. Koronarska 20. —
Telefon 12-42. zdg 31 810-11

2 ubikacje
warsztatowe z mieszkaniem. —
Górna Wilda 111, m. 1.
zdg 32 068

Biuro
św. Marcin 53 — 4. zdg 32 202

Ubikacja
na warsztat, składnicę do wynaj-
ęcia. Piekary 18. zdg 32 227

Ubikacje
przemysłowo-handlowe w śródmie-
ściu — 100-300. I. 11. wolne.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 355

Składy
frontowe. Masztalarska 7a.
zdg 32 211

Bucynnek w ogrodzie
nadający się na przemysł, ka-
wiarnię zakład itp. od zaraz do
wynajęcia. Zgłosz. ul. Grudzie-
niec 64. zdg 32 297

2
pokoje telefonem na biuro, skład-
nicę, przedstawicielstwo, dla prze-
szczeń, związków na zebrania, pra-
cownie oddam. Plac Nowomiejs-
ki 10 a — 5. zdg 32 250

Skład
mieszkaniami, ogród owocowy. —
Kościełna 35. gospodarz.
zdg 32 109

18. DZIERŻAWY

Probstwo
zadzierzawie z inwentarzem lub
bez inwentarza od 1. 1. lub 1. 4.
1937. Oferty Kurjer Poznański
zdg 30 684

Skład
próżnego lub kolonialny powia-
towym mieście, przynajmniej ulica
— rynek, spiesznie poszukuje
Galkowski, Poznań, Długa 13, m.
10. zdg 31 520

Piekarnię
powiatowe miasto, urzęda, gim-
nazjum, wojsko, przynajmniej ulica
— rynek, spiesznie poszukuje
Galkowski, Poznań, Długa 13, m.
10. zdg 31 520

Wydzierżawie
Poznań około 30 morg na o-
grodnictwo, warzywnictwo, bu-
dynki. Przebieg inwentaryzacji
— 4 tysiące. Tenuta do uzgodnienia.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 30 650

Parowa piekarnia
w Pakości
wprost właściciela natychmiast
do objęcia. Zgłoszenia poważnych
reflektantów z kaucją przyjmuję
Galiński, Gniezno, skrytka poczt-
owa 68. zdg 31 556

Skład
mieszkaniami dwupokojowym —
kuchnia, sklep, góra 15 — mie-
szkanie zaraz, dobre położenie —
język niemiecki konieczny. — Do
objęcia potrzebne 300 zł. Pewna
egzystencja. — Of

Kurs języka niemieckiego
rozpocznie się 3 listopada śródmieściu pod kierownictwem rodzimym. Wrocławiński (wymowa: Bühnendeutsch). Telefon 40-42. dz 3277

Niemieckiego francuskiego
udziela dyplomowana. Przyjmie do kompletu chłopców, dziewczynki. 2.50 zł miesięcznie. Stary Rynek. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 039

Stenografii
pisanie maszyny, księgowości. — Strzelecka 33. dzg 31 626

Udziele
matematyki, fizyki. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 749

Francuski
lekcji francuskiego poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 753

Kursy Handlowe
Skrypczak, Plac Wolności 2. dzg 31 777

Szkoła Tańców Szczurkówny
Pocztowa 23. dzg 31 661

Niemieckiego
udziela pan sumiennie, gruntownie, początkującym, zaawansowanym. Złatwia korespondencje. Adres Kurjer Pozn. dzg 31 526

Potrzebny
korepetytor — łacina. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 825

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12. telefon 38-08. dzg 31 904

Niemieckiego
udziela gruntownie dypl. nauczyciel. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 854

Swetrów
wszelkich haftów wyucza, miesięcznie 6.— Sosińska, Marcin 57. m. 4. dzg 32 116

Kursy kroju, zycia
dziennie, południowe i wieczorne, przyjmuje, warunki najkorzystniejsze. Klawierowa, Poznań, Marii Magdaleny 1. m. 7. dzg 3163-4

Kursy
Handlowe
Sawickiego
Dypl. W. S. H. Kantaka 7. telefon 49-68. Kursy wieczorowe. dzg 3347/8

Udziele
łaciny, matematyki, francuskiego IV kl. włącznie. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 235

Polonistka
z historią, pełnymi kwalifikacjami oraz praktyką na 8 godzin do szkoły pow. przyw. w Poznaniu potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 025

Kroju
szycia, modelowania, najlepiej wyuczyz się systemem prof. Lewańskiego pod gwarancją. Tomaszewska, Pocztowa 11. dzg 32 228

Szkoła Tańców Średzińskiego
kurs początkujący 4 listopada — Strzelecka 3. dzg 32 269

Korepetytora
uczni 8 kl. gimn. 6—8 klas dla ucznia 8 kl. gimn. Warunki Kurjer Pozn. dzg 32 101

Matematyki
oraz niemieckiego, lekcji i konwersacji udzielam. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 082

Student
udzieli korepetycji za obiady. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 300

Jakania
oraz wszelkich wad językowych uczyza radkarnie. Dużo podjękowań. Lange-Wnukowski, Dąbrowskiego 34. m. 15. 5-7. dzg 32 342

Berlinianka
udziela niemieckiego. Piękna wymowa. Postęp szybki, dokładny. 12.— miesięcznie. Grobla 14 — m. 10. dzg 32 372

25. MUZYKA

Muzyki
„fortepian” udziela dzieciom, dorosłym, nauczycielka b. prof. szkoły muz. Niezamożnym ustępstwa. Fredry 3. m. 8. dzg 28 414

Lekcji
gry fortepianowej Jadwiga Sikorska, dypl. Konserwatorium w Lipsku. Pocztowa 5. m. 11. dzg 31 483

Skrypcze
Steiner — sprzedaje tania student. Jackowskiego 30. m. 6. godz. 14-15. dzg 20 853

Wielkopolska Szkoła Muzyczna
Ratajska 36. filia Focha 47. — Frekwencja 460 uczniów. Prospekty bezpłatnie. dzg 29 148

Gramofony - Płyty
radiowe aparaty, — instrumenty muzyczne, nuty tania

St. Pelczyński,
Poznań, 27 Grudnia 1. ng 19 273

Janina Thomasówna
Mickiewicza 20 — 4. Lekcje gry fortepianowej, teorii muzyki — z kompanjamentem. dzg 31 735

Tanio sumiennie
gry fortepianowej. Dyplom państwowy. Łakowa 4b — 8. dzg 31 781

Pianina
najlepsze na najkorzystniejszych warunkach. zamiana instrumentów, fachowe naprawy, strojenia ekspertyzy, porady, transporty fortepianów

Drygas
Trzeciego Maja 4. telefon 33-58. dzg 31 788

Jazzband
kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. dzg 31 653

Fortepian
skrzydło do wynajęcia 8 złotych. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 31 539

Fortepian
wydzierżawie, Marcina 22. podwórce. dzg 31 378

Gry
fortepianowej udzielam nie drogo. Renzowa, Dąbrowskiego 5. dzg 32 125

Znany
trebacz solowy udzieli lekcji. Gabryelewicz, Dolna Włda 15. dzg 32 039/40

Pianista
rutynowany accordion, repertuar, wolny szesnastego. Częstochowa, Poste-restante. dzg 32 223

Lekcyj
skrzydło udziela gruntownie nauczyciel (konserw.) 3.50 zł miesięcznie. Skalski, Dąbrowskiego 35/37. mieszkanie 26. dzg 32 170

Nie zapomnij
o mnie (Gigi) — Mazurka Rose Marie — Jakdyby nigdy nie oraz inne nowości przekazywane biegle poleca. A. Cybulski, Marcina 9. ng 20 026

Lekcje
fortepianu udziela. Kantaka 5. mieszkanie 4. dzg 32 401

Lekcyj
gry fortepianowej udzielam. — Przechodzę dom. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 394

Pianina
najlepsze na najkorzystniejszych warunkach — zamiana instrumentów — fachowe naprawy — strojenia — ekspertyzy, porady — transport fortepianów

Drygas
Trzeciego Maja 4. Telefon 33-58. dzg 31 788

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Panienska
inteligentna poszukuje posady do biura, dzieci, ewentualnie pielęgnacji chorych na majątek. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 064

Praczką
młoda akuracja, poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 651

Gospodyni - kucharka
samodzielna, z długoletnimi świadectwami, lat 42, poszukuje posady, — najchętniej 2—3 osób, lub probostwo. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 649

Szkoła
śpiewu prof. Krasinśkiej-Rudnickiej, Nowomiejski 5a, — dykcja, partytę, stawianie głosu. dzg 31 640

Posługi
z praniem i gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 435

Praczką
szuka prania 2.50. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 291.

Czysta
praczką szuka prania najchętniej w pralni albo posługi do południa ze świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 392

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posługi. Łask. zgłoszenia do Kurjera Pozn. dzg 32 406

Gospodyni
dworska szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 430

Pokoju
pierwszorzędna siła szuka posady od zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 315

Posługi
popołudniowej poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 317

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady do restauracji lub na majątek. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 855

Poszukuje
posługi w okolicy Starego Rynku. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 132

Dziewczyna
poszukuje posługi przed południem. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 030

Przychodnia
szuka pracy domowej. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 027

Dziewczyna
młoda bez gotowania szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 026

Kuchmistrzynie
poszukuje posady w hotelach, restauracji, kasynie, uzdrowisku. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 041

Starsza
dziewczyna do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 665

Gospoia
kucharka, lat 23, sumienna, dobrze połączona, przyjmie posadę, najchętniej u samotnego, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 677

Ewangeliczka
z dobrem poleceniem rzetelna, umiejąca czytać dobrze gotować wszelką pracę domową, przyjmie posadę wyreczytelki pani domu lub inną, tylko w Poznaniu. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 681

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci, język francuski i polski. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 614

Dziewczyna
szuka posady z gotowaniem od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 240

Gospodyni
samodzielna, dobre polecenia, inteligentna, na majątek, probostwo, lub większy dom. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 236

Dziewczyna
do lekkich prac domowych lub do dziecka szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 659

Posługi
poszukuje od godziny 11. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 663

Samodzielna
kucharka poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 959

Uczniwa
dziewczyna poszukuje posługi 2 razy w tygodniu. dzg 31 826

Polecam
kucharki, gospoie dworek, pan. służące, Wiktoria Puszcowa, św. Marcin 16/17. dzg 31 902

Panienska
do dzieci, znająca język francuski szuka posady od zaraz ewtl. 15. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 881

Dziewczyna
do dzieci, mówi po francusku. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 000

Poszukuje
posady gotowaniem lub bez. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 120

Panienska
z rocznym kursem szycia szuka praktyki. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 631

Inteligentna
szuka posady, dobre świadectwa, szycie, robotki, zastąpi pania domu, chętnie wyjedzie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 31 745

Panienska
lat 16 z dobrem poleceniem szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 674

Dziewczyna
gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 653

Starsza
samodzielną gotowaniem — do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 797

Zdolna
kobieta z dobrymi świadectwami poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 751

Biustonoszarka
szuka posady, wykonuje czysto akurację. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 768

b) Inni

Początkująca
kursem handlowym poszukuje posady w biurze. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 960

Posady
uczniwa fryzjerskiej poszukuje dla mej córki. Oferty podaniem warunków Kurjer Pozn. dzg 31 958

Podróżujący
na Poznańskie, Pomorskie przyjmie dodatkowo artykuły drogerijny względnie aptekarski. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 31 968

Poszukuje
posady jako wyreczytelka pani domu lub do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 941

Krawcowa
poszukuje posady dom 1.50. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 938

Fryzjer
młody pomocnik fryzjerski damski — męski poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 31 842

Panienska
inteligentna, pisze maszyną, szuka posady początkującej biurze. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 126

Fryzjerka
dzielną wodną, żelazkową, strzyżenie, manicure szuka posady zaraz. Bizewska, Wielkowieś 103. pow. Morski. dzg 31 472/3

Piekarz - cukiernik
wszechstronnie wykwalifikowany, kawaler, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 641-2

Drucarz
zecer maszynista z długoletnią praktyką, dobrymi świadectwami, obecnym z kalkulacją poszukuje posady zaraz lub 1. 1. Przyjmie także posadę kierownika z kaucją. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 19 945/6

Rządca gospodarczy
lat 40, wszechstronnie doświadczony, 16 lat praktyki w intensywnym nasieniu, hodowlanych mas, w Poznaniu z ukłacz. szkoła rolnicza w Niemczech, rzutki, energiczny i obowiązkowy ostatnio 3/4 roku na maj. 3.600 morgi młodej ziemi — poważne referencje i długoletnie świadectwa, przyjmie stałą posadę od 1. 1. 1937 lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. dzg 31 648

Młoda
przystojna, inteligentna, średnie wykształcenie handlowe poszukuje posady biurowej, umie wszystko. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 537

Starszy
urzędnik gospodarczy, energiczny z dłuższą praktyką w większych majątkach szuka posady od zaraz także jako kierownik filii lub magazynier, może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 654

Nadmłynarz
wiek średni, doświadczony, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 657

Szofer
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 653

Rutynowana
księgowo-bilansistka pisze na maszynie, zna sprawę podatkową, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. dzg 31 696

Ojciec
6 dziećmi skrajnie nieduży prosz jakakolwiek pracę. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 660

Radjomechanik
dobry monter przyjmie posadę. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 124

Ogrodnik
kawaler, dłuższa praktyka przyjmie posadę majątek lub ogrodnik handlowy jako pomocnik od 1 stycznia 1937. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 19 411

Szesnastoletni
2 klasy gimnazjum zreformowane (cztery starszego typu) porządnych rodziców przyjmie posadę jako uczeń w jakimś przedsiębiorstwie lub warsztatach w Poznaniu. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 527

Kelner
kaucje 300 zł poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Agencja Dziennika Bydgoskiego. Tczew. pod Kelner. dzg 31 833

Bielżniarka
pierwszorzędna szyje poza domem domu szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 757

500 zł.
kaucji dam jako bufetowy caper, ewentl. bufet na rachunek. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dzg 31 731

Pielęgniarka
wychowawczyni, niemowlat, samodzielna, dłuższą praktyką, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 801

Leśnik
młody energiczny z własną bronią palną, zna prace leśno-rolnicze, książkowość leśno-administracyjną, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 756

Stenotypista
stenoografia polska, maszyną — znajomość księgowości i korespondencji, lat 24, szuka praktyki. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 784

Kłóty
z inteligentnych, materialnie niezależnych panów, najmniej się losom młodej, nieszczęśliwej przystojnej. Da pracę. Średnie wykształcenie handlowe, praktyka. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 536

Inteligentna
młoda, przystojna, umie wszystko średnie wykształcenie, znajmie się domem, samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 538

Ekspedjentka
zdolna, dobre polecenia, szuka posady, branża obojętna. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 632

Zbożowiec
młody po wojskowości, trzyletnia praktyka poszukuje jakiegokolwiek posady księgowego, kasjera itp. od zaraz lub od 1. 1. 1937 r. Zgł. Kurjer Pozn. dzg 31 630

Młoda
panienka poszukuje nauki ekspedjentki w branży rzemieślniczej w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 620

Urzędnik gospodarczy
samotny, doświadczony rolnik z dłuższą praktyką i szkołą rolniczą poszukuje posady od 1. 1. 37. Łaskawe zgłoszenia uprasza Dąbrowski, maj. Strumiany, per Kozłowski. dzg 31 680

Pomocnik
piekarski i rzeźniczy poszukuje pracy ewentl. z kaucją. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 710

Gorzelnicy
kawaler z długoletnią praktyką, pracujący bez zaników, poszukuje posady na stałe lub kampanij. Zgłoszenia proszę złożyć do Kurjera Pozn. dzg 31 836

Rządca
samodzielny z wzorowo prowadzonych majątków z Księstwa Poznańskiego z wyższym wykształceniem, pierwszorzędne rekomendacje poszukuje posady z dniem 1 stycznia 37. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 28 579

Wychowawczyni
z ukończeniem Państwowego Seminarjum poszukuje posady w przedszkole lub prywatnej do dzieci od 3 lat. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. dzg 30 213

Urzędnik gospodarczy
samotny, kilkoletnia praktyka, ukończona szkoła rolnicza, zmieni posadę od 1 stycznia. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Brodowski, Nadmłyn poczt. Skoki pow. Wągrowiec. ng 19 066

Panienska
poszukuje posady w biurze. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 234

Buchalter-bilansista
rutynowany poszukuje posady od zaraz lub 1. 1. 37. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 425

Bilansista
rutynowany poszukuje posady. — Prowadzi księgowość godzinowo już za 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 113

Panienska
młoda, język polski, niemiecki, hiszpański, w trudnych warunkach poszukuje posady do dziei lub innej. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 57.433. Pg 8077-57.433

Ekspedjentka
szuka posady do piekarni, cukierni, język polski — niemiecki. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 377

Dwaj
kelnerzy poszukują posady kaucją zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 367

Inteligentna
dobremi świadectwami, kochająca dzieci, szycie przyjmie posadę. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 413

Student
III r. prawa poszukuje jakiegokolwiek zajęcia biurowego, wzgl. korepetycji. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 409

Szofer
z czerwonym prawem jazdy po wojskowości szuka posady. Zgłoszenia Karol Środa, Wydartowo, pow. Mogiła. ng 19 941

100,— zł
złoży osoba, przy otrzymaniu zajęcia w charakterze kelnera lub t. p. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 31 608

Kasjerka
znająca księgowość, pisząca biegle na maszynie, szuka posady na majątku lub firmie handlowej poznańskim. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 48

Książkowy
bilansista, rutynowany admin. domów poszukuje posady popołudniowej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 31 506

Rządca
z 16 letnią praktyką większych majątkach, szkoła rolnicza, lat 42, poważnymi referencjami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. pod dzg 31 102

Nauczycielka
poważna siła pedagogiczna, uczy w zakresie szkoły powszechnej — przygotowuje do gimnazjum. Wynagrodzenie skromne. Słowackiego 19 — 1. dzg 30 672

Kucharka
i bufetowa w prowincji szuka posady, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 30 762

Biuralista
mający 5 lat praktyki magistrackiej, kateka, lat 25, znający częściowo sprawy sądowe, poszukuje posady u adwokata wzgl. innej. Poważne referencje. Bardzo skromne wymagania. Oferty Kurjer Pozn. dzg 20 022

Księgowy
starszy poszukuje posady ewentl. kilka dni miesiącu, stęwiam bilans, wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dzg 32 044

Posługi
lub innego zajęcia poszukuje w przedsiębiorstwie, fabryce, zakładzie, szpitalu. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 174

Drogerzystka
z trzyletnią praktyką poszukuje zajęcia. Oferty proszę skierować do Kurjera Pozn. dzg 31 897

Technik
budowlany dobry kreslarz, sumienny, pracowity, szuka stałej posady lub dorywczej. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 893

Krawcowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. dzg 31 890

Poszukuje
od 1. 11. lub później posady zarządczyni - gospodyni z długoletnią i wszechstronną znajomością gospodarstwa oraz i zycia. Łask. oferty do Kurjera Pozn. dzg 31 885

Maturzystka
umiejąca pisać na maszynie i stenografować poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 028

Biurowa
maszynistka, własna maszyna do pisania, włada językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie. Długoletnia praktyka w biurach i składach, prześwietla, uczywa, lat 30, poszukuje jakiegokolwiek posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 201

Poszukuje
samotny, sumienny, trzeźwy, w dobrej rodzinie, woźnego — inka-senta lub innej za kaucją. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 147

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 080

Uczeń
piekarski dwa lata praktyki poszukuje dalszej nauki. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 419

Dekorator
fachowy, kurs zagranicą, artykuły meble, damskie, bławat itp. obejmie posadę. Oferty Kurjer Pozn. dzg 32 418

Panienska
inteligentna poszukuje posady do dzieci lub skład. Oferty do Kuriera Pozn. dzg 32 437

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE
Poniedziałek, 2 listopada.
6.30 audycja poranna; — 12.03 koncert zespołu Stefana Rachonia; 12.40 „Matka Orkana” — wspomnienie pośmiertne — wygł. Julian Sznajlik (z Krakowa); — 15.00 wiadomości gospodarcze; — 15.15 programy lokalne; — 16.15 „Rozmowa ze śmiercią” — oratorium na Dzień Zaduszny w obr. Tadeusza Markowskiego (z Poznania). Wykonawcy: Poznański Chór Katedralny pod dyr. ks. dr. Wacława Gieburowskiego. Feliks Nowowiejski — orzary i inni; — 17.15 „Konarski i Komieja Edukacji Narodowej” — odczyt — wygł. prof. Kazimierz Kosciński; 18.00 pogadanka aktualna; 18.10 wiadomości sportowe; — 18.50 „Teatr ludowy przy pracy” — pogadanka — wygł. Stefan Pawłowski (Łódź nadała aud. lok.); 19.00 „Wesele” — Stanisława Wyspiańskiego (akt III) w opracowaniu i wykonaniu Studium Radiowego Instytutu Reduty; 20.00 audycja Umarłych; Piosni odśpiewa Maria Trampczyńska (alb); — 20.50 dziennik wieczorny; 21.00 pogadanka aktualna; 21.05 programy lokalne; 21.55 recital fortepianowy Zofii Rabecwiczowej; 22.55 utwory oraganowe w wykonaniu Władysława Witomskiego (Transm. z Konserwatorium Warszawskiego).

WARSAWA
Poniedziałek, 2 listopada.
Warszawa — 15.15 dawna mu-

zyka wokalna (płty): — 15.55 „Wszystkiego po trochu” — audycja dla dzieci: 17.30 fragmenty z dzieł Ryszarda Wagnera (płty); 18.20 koncert reklamowy; — 18.45 program na jutro: 21.05 muzyka religijna (płty); 23.00—23.30 muzyka (płty).

POZNAŃ
Poniedziałek, 2 listopada.
Poznań — 15.00 koncert żywe z płyt gramofonowych: 15.55 przeład gieldowy: 15.15 koncert reklamowy: 15.30 „Życie kulturalne i społeczne Poznania”: 15.35 „S. O. S.” — Słuchowisko dla dzieci: Stanisława Sojeckiego: 15.50 „Śpiew sopranów” — płty: 17.30 muzyka kameralna (płty); 18.20 skrzynka orłona; — 18.30 Sonata Chopina z marszem porzebowym (płty); 21.05 „Ci co odeszli w zaświaty” (płty).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM
na poniedziałek.
17.00 Bukareszt. Koncert radiokierow. Frankfurt. Muzyka dwufort. 17.10 Berlin. Piosn. Franziska 17.25 Bratislava. Romanse rosyjskie 17.35 M. Ostrawa. Piosn. Brahmsa. 18.00 Sztutgart. Wieczorna muzyka listopadowa. Paria P.T.T. — Koncert orkiestrowy. 18.55 Budapeszt. Muzyka oraganowa. 19.00 Królewica. Wesoła aud. muzyczna. Anglia. (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. Frankfurt. — Muzyka ludowa. 19.10 Praga. — Koncert radiokier. 19.15 Berlin.

Recital fort. 19.30 Sztokholm. — Muzyka rozrywkowa. Hiversum. II. Sonaty na skrz. i fort. w wyk. Lili Kraus i Szymona Goldberga. 20.10 Wiedeń. „Requiem” — Mozarta. Wrocław. Wieczór podniezalkowy. Berlin. Koncert symf. pod dyr. C. Schurichta. — Budapeszt. Koncert ork. operowej 20.15 Bukareszt. Kwartet dorek Respighiego. 20.40 Anglia. (Reg. Progr.). Koncert ork. symf. Dyr. Kabasta. Rzym. „Tranitus animas” — orat. Perosięro. 21.00 Bruksela franc. „Kantie” — poemat muz. Buffina. 21.10 — Wiedeń. Nowe pieśni Wolfa (I). Kolonia. Koncert kwartetu Praca. Lipsk. Symfonia Nr. VII Brucknera. 21.30 Anglia. (Reg. Progr.). Kaprys księżniczki — operetka Falla. Strasburg. Muzyka kameralna. 21.45 Bukareszt. Koncert symf. Wiedeń Elflia. — Koncert symf. 22.00 Wiedeń. Koncert orkiestrowy. Poste Parisien. Utwory Faurego. 22.25 Kopenhaga. Muzyka współczesna. 22.30 Wrocław. Koncert nocny. Koenigswust. — „Nocna muzyka”. Strasburg. — Muzyka oraganowa. Hamburg. — „Przygodę Sowieczka” — opera Stieberta (fragm.). 22.45 Anglia. (Reg. Progr.). Piosn. Schuberta. 22.50 Monachium. Koncert orkiestrowy. 23.00 Praga. Preludium i fuga g-moll Bacha. 23.30 Bruksela franc. „La bottega fantastica” — balet Rossiniego-Respighiego. 23.25 Anglia. (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. 23.45 Radio Paris. Muzyka symf. 24.00 Frankfurt. Koncert nocny.

Wyprawa SŁUBNE
COTOWE NA ZAMÓW
z METRA

3 Schubert
FABR. BIELIZNY - DOM PŁOĆN
tylko

ST. RYNEK 76

Dom Czerwony naprz. Odwachu
obok Apteki pod Lwem
Pg 6604-38.140

27. WOLNE MIEJSCA

Ogrodnik
kawaler, obeznany hodowlą nasion, warzyw, kwiatów na wieś potrzebny od zaraz. Zgłoszenia do skrytki pocztowej 398. Poznań, zdg 30 288

Agentów-
inkasentów do sprzedaży materiałów sukienkowych na raty poszukujemy w całej Polsce. „Pomoc”. Lwów 15, Cerkiewna 18, ng 18 509

Agenci
do sprzedaży narzędzi rolniczych poszukiwani. Zgłoszenia „Klon”. Lwów, skrytka 262, ng 18 534

Zbożowiec
młodszy. Zyciorys, odpisy świadectw, wymagania do Kurjera Poznańskiego zdg 31 407

Pokojuowa
potrzebna od 1 listopada tylko z dobrą poleceniami. Aleje Marcinkowskiego 11, mieszkanie 4, zdg 31 519

Panienska
przychodnia z doskonałym niemieckim do dziewczynki 5-letniej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 317

Z kolegami miłe
przeżyjesz
chwilę
w Restauracji i Śniadalni
„Italia”
Al. Marcinkowskiego,
Pg 8047-44.105

TEATRY

Poznań, sobota, 31. 10.

TEATR POLSKI: Sobota, 31. 10. „Testament”, premjera.

Niedziela, 1. 11. „Cyd”, premjera, przedstawienie po cenach do połowy niższych.

Poniedziałek, 2. 11. „Cyd”, przedstawienie po cenach do połowy niższych.

TEATR WIELKI (Opera): Sobota, 31. 10. „Ewa”.

Niedziela, 1. 11. o godz. 20: „Zamarłe oczy”.

Poniedziałek, 2. 11. Teatr nieczynny.

TEATR NOWY: Sobota, 31. 10. „Przegląd Dobrej Nadziei”.

KINA

Poznań, sobota, 31. 10.

APOLLO: „Bounty”.

CORSO: „Tunel”.

„JOY M. LIPK”: „VIHOTD GWIAZDA: „Jego wielka miłość”.

OŚWIATOWE T. C. L.: — „Bez nazwiska” oraz „Przygody operatora filmowego — Armie różnych krajów”.

METROPOLIS: Szyfr nr. 77.

RENAISSANCE: „Sekrety marynarki wojennej”.

SŁONCE: „Marja Stuart”.

SWIT: „Serca ze stali”.

TECZA-Lazarz: „Epizod”.

TECZA-Wilda: „Wiedzi miasto moich marzeń”.

WILSONA: „Gabinet figur woskowych”.

Młody człowiek
kawaler, nadający się do podróży rowerem do sprzedaży tkanin na raty i inkasa potrzebny zaraz na stałą posadę. Gwarancja 200 zł konieczna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 837

Młody
człowiek, inteligentny, kawaler, do lat 35, dobre maniere, nadający się do salonu gry poszukujący Oferty w języku niemieckim do Kurjera Poznańskiego zdg 31 548

Organizujemy **ZBIOROWY TANI KURS SAMOCHODOWY**
„WARSAM”, POZNAŃ, JEZYCKA 52.
zg 14 625

Wychowawczyni
dla 2 córek z językiem niemieckim oraz gra na fortepianie potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 835

Miażdż jabłkowy
śliwkowy, marmelade, powidła mieszane, pierwszorządnej jakości po cenach najkorzystniejszych poleca

„Jagol”
Poznań, Św. Wójciech 29, tel. 52-82, Pz 7965-44.93

Na większy majątek
ziemski poszukuje się kasjerki,

znającej księgowość rolniczą, obeznaną ze sprawami socjalnymi i skarbowymi, piszącej na maszynie. Panie mogące w razie potrzeby zastąpić pana domu, mają pierwszeństwo. Wniosek z podaniem wymaganych wynagrodzeń skierować do Biura Ogłoszeń „Par” Poznań, pod nr. 44.103 Pz 8038-44.103

Ekspedjent - dekorator
z branży blawatów może się zgłosić. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 834

Dentystka
biegła w operatywie i technice potrzebna. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański ng 19 120

Apteka
(Pom.) poszukuje zaraz magistra lub magistru z praktyką. Warunki proszę podać. Posada stała. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 32 61

Złotniczego
pomocnika, młodszego przyjmie — zaraz. Marcin 49, zdg 31 809

Potrzebna do składu obuwia (również klientela wiejska) **działa ekspedientka** znajomości niemieckiego wymagane, nie konieczne. Oferty odpisami świadectw, fotografią, podaniem pensji (wolne mieszkanie, utrzymanie) Kurjer Poznański zdg 31 607

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 17 729

Uczennica
potrzebna, rok, krój, szycie. — Wały Jagwigi 3a — 9, zdg 31 799

Firma
drzewna — poszukuje urzędnika, obeznanego z hurt, handlem drzewa, z prowadzeniem księgowości, korespondencją i pisaniami na maszynie, oraz urzędnika jako brakarza, który praktykował już na Kresach Wschodnich, Zgł. z podaniem pensji i odpisami świadectw skierować do „Par” Poznań pod „57.410”. Pz 8031-57.410

Dzielnej
pewnej kierowniczką do fabryki kółników męskich. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 31 508

Bufetowa
pierwszorządna siła z dobrą referencjami może się zgłosić. Skarbowska 4, m. 11, zdg 31 627

Pierwszorządna
krawcowa poszukuje współpracownika z mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 450

Poszukuje
się samodzielnego urzędnika z **branży zbożowej**. Dokładna znajomość towarowa wymagana. Wyczerpujące zgłoszenia

tylko **z pierwszorzędnymi referencjami** i z podaniem wymagań prosimy kierować „Ruch”. Kraków, Rynek pod „Pierwszorządna siła, ng 19 407

Dziewczyna
od 1. 11. do woli podmiejskiej. — Zgłoszenia Traugutta 19, m. 6 — od 13—15, zdg 31 327

Biuro Informacyjne
poszukuje mężów zaufania na Poznań i inne miejscowości Polski. Zgłoszenia zyciorysem referencjami Kurjer Pozn. zdg 31 116

Nauczycielka
z gotówką potrzebna do szkoły. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 023

Wyszła z druku
Historja Powszechna
M. Arcta
Sp. Akc. Zakłady Wydawnicze Warszawa, oddział sprzedaży ratulnej w Poznaniu, Wrocławskie 33/34 przyjmuje zamówienia. — Zdolni

przedstawiciele
poszukiwani. zdg 32 364

Panna
młodsza, inteligentna, wymowna, milej powierzliwość, krajająca na pianinie, potrzebna zaraz do składu pianin. Zgłoszenia niedziela, poniedziałek, tylko 19—21. — Wały Jana III nr. 11, m. 3, zdg 31 919

Służąca
uczciwa czysta z dobrą świadectwami umiejąca dobrze gotować — potrzebna od zaraz. Wroniecka 16, m. 3, zdg 31 915

Służąca
dobrem gotowaniem potrzebna. Różana 21, m. 7, zdg 31 922

Ekspedjent
dziennej blawatnik potrzebny od zaraz lub później. Odpis świadectw, referencji i podanie pensji. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 008

Dziewczyna
z dobrą świadectwami, znającą usługę, sprzątanie, prasowanie może się zgłosić. Mickiewicza 29, m. 3, zdg 31 876

Nowość GROM
EXTRA CIENKI
DOŚKONALY ELASTYCZNY TAŃSZY

Uczeń
motocykli potrzebny. Koszyczński, Dąbrowskiego 4, zdg 31 845

Freblanka
wychowawczyni zdrowa, młodsza, z dłuższą praktyką i dobrą świadectwami — potrzebna do chłopców od lat 5 do 13. Oferty pisemne Kurjer Poznański pod nr. 44.138. Pz 8075-44.135

Uczeń
motocykli potrzebny. Koszyczński, Dąbrowskiego 4, zdg 31 845

Kasa Pożyczkowa
Spółdz. Ostrów
poszukuje zdolnego doświadczonego członka Zarządu. Zgłoszenia: zyciorys, odpis świadectw (tylko fachowców) do viceprezesa Rady Nadzorczej Kubickiego, Ostrów Wlkp., ulica M. Piłsudskiego 10, ng 20 025

Korepetytor
potrzebny pokój — V gimn. — Specjalność łacina, francuski. — Grochowska Łąki 7, 22, zdg 32 085

Spółniczek
kucharki jadłodajni gotówka 300 do 500. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 140

Krawcowa
uczenice
zaraz. Susicka, Mostowa 26, zdg 31 888

Praktykant
z ukończoną szkołą rolniczą może się zaraz zgłosić. Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gnieźno 676, ng 19 948

Uczeń kupiecki
z dobrego domu, absolwent Szkoły Handlowej do składu maszyn i narzędzi w Poznaniu natychmiast poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 946

Dziewczyna
młodsza, sumienna, prac. domowych bez gotowania potrzebna. — Mała Garbary 8 — 1, zdg 32 164

Chłopak
do posyłek gwarancja 200 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 233

Rutynowanego
poljera do robót żel-betonowych poszukuje natychmiast firma „Rika”. Bydgoszcz, Marcinkowskiego 7, dg 3516

Posługaczkę
młodszą praniem. Marcina 59 — m. 4, zdg 31 693

Potrzebna
kucharka. Skarbowska 4, m. 7, zdg 32 255

Fryzjer
dobry przyjmie posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 258

Młoda
dziewczyna zamieszkuje potrzebna. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 32 283.

Posługaczka
przedpołudniowa zaraz. Focha 81 — 15, Maciejewski, zdg 32 443

Ekspedientka
jako samodzielną kierowniczką sklepu tytoniowego z kaucją. — Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 32 445

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Wroniecka 13, Dolata, zdg 32 349

Służąca
zaraz. Masztalarska 1/2 — 6, zdg 32 352

Pracownika
wiek około 25 lat do składu elektrotechnicznego. Zgłoszenia godzina 9—10. Poznań, Stary Rynek 13 — 4, zdg 31 821-2

Akwizytorzy
dzienni sprzedawcy na maszyny do pisania i artykuły biurowe potrzebni. Stała pensja i prowizja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 986

Służąca
uczciwa czysta — dobrą świadectwami, zadowolaniem do dzieł. możliwie znajomości drobne go szycia przyjmie. Solacz, Mazowiecka 62, zdg 31 559

Kucharka
restauracyjna potrzebna. Młyńska 3, zdg 32 323

Dziewczyna
dobrem gotowaniem, pracowita potrzebna. Rolna, Kasyno oficerskie saperów, zdg 32 249

Dziewczyna
samodzielną potrzebna. Żydowska 26 — 9, zdg 32 333

Lekarki
dentystki współpracownicy, zaprowadzony zakład ewentl. dzierżawę. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 336

Panna
do cukierki gotówka 600, — zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 340

Posługaczka
tylko dobrze polecona z gotowaniem, praniem. Słowackiego 27, m. 3, zdg 32 262

Bufetowa
z obsługą gości. Woźna 18, zdg 32 261

Służąca
gotowanie, pranie, możliwie szycie. Śniadeckich 32 a — 3, (6—9), zdg 32 400

Wyjazd
samotnej osoby, skromniejsze warunki. Focha 10, mieszkanie 3, popoł. 4—5, zdg 32 424

Uczennica
Zgłoszenia Ceglowski, Pocztowa nr. 5, zdg 32 343

Bufetowa
z obsługą gości. Woźna 18, zdg 32 261

Służąca
gotowanie, pranie, możliwie szycie. Śniadeckich 32 a — 3, (6—9), zdg 32 400

Wyjazd
samotnej osoby, skromniejsze warunki. Focha 10, mieszkanie 3, popoł. 4—5, zdg 32 424

Uczennica
Zgłoszenia Ceglowski, Pocztowa nr. 5, zdg 32 343

Bufetowa
z obsługą gości. Woźna 18, zdg 32 261

Służąca
gotowanie, pranie, możliwie szycie. Śniadeckich 32 a — 3, (6—9), zdg 32 400

Wyjazd
samotnej osoby, skromniejsze warunki. Focha 10, mieszkanie 3, popoł. 4—5, zdg 32 424

Uczennica
Zgłoszenia Ceglowski, Pocztowa nr. 5, zdg 32 343

RADZĘ JEDYNIĘ PUDER ŚNIEG TATRZAŃSKI
UIEKSZA, MATUJE UDELIKATNIA I CHRONI CERĘ.

FALKIEWICZ - POZNAŃ
FABRYKA PERFUM I KOSMET. ZAL. 1911 R. W. PARYŻU
Pg 7 961-44.67

Emulsja „Erbe”
z tranu norweskiego
zawierającego 500 jedn. Witamin A i 250 „Witamin D

R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 18 777

Akwizytorzy
książkowi we wszystkich miastach zaraz. Poznań, Prądyńskiego 48, m. 9, zdg 31 496

Potrzebna
dziewczyna. Patrona Jackowskiego 38, m. 11 od 5—6, zdg 31 728

Posługaczka
gotowaniem, poleconą. Zgłoszenia Focha 98, m. 4, zdg 31 823

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Szmarzewskiego 12 — 15, zdg 31 719

Posługaczka
młodsza całodzienna. Śniadeckich 24 — 6, zdg 32 157

29 ROZRYWKA

Restauracja Britania
Piłsudskiego 2, poleca wyborową kuchnię. Obiady 3 dań, abonament 90 gr. Porcje śniadankowe 50 groszy. dg 3 269

Rewelacyjne
radioodbiorniki najnowszej konstrukcji

Refon
Uniwersalne

Baterijne Zmienny
Najdogodniejsze spłaty. Fabryczne biuro sprzedaży Poznań, Śniadeckich 1, telefon 64-44. Wystawa naszych aparatów. Centralny magazyn mebli, św. Marcina 59, Pz 8037-57.419

Miło
wesolo zabawisz się jedynie tylko w „Edenii”, plac Działowy. Pz 7 753-57.399

Radio Kosmos
Telefunken

baterijne od 73,— na raty 19 miesięcy przyjmujemy asygnaty Kredyt

Pożyczki
Państwowe. Anody Centrum 100 v. 9.40, 120 v. 11.40 przybory elektrotechniczne i rezerwowo poleca w wielkim wyborze

Kamiński
Stary Rynek 13/14. Ng 19 471/2

Radjo odbiorniki
najpoważniejszych fabryk, wszelkich typów, długoterminowe spłaty, gotówka taniej.

spółradjowy
wielkim wyborze stale na składzie.

Kazimierz Matuszak
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. ng 16 747

Radjo - odbiorniki
na prąd zmienny 21 150,— czysty dobry odbiór, baterie anodowe, akumulatory, żarówki, termosy poleca firma

„Żarówka”, Poznań
Al. Marcinkowskiego 16, telefon 54-91, narożnik św. Marcina.

Warsztat reparaacyjny.
Fachowo ludujemy i naprawiamy akumulatory. dg 3501/2

„Kapelusz”
modnie przeprasowany odświeżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytkornia kapeluszy męskich, damskich. 27-go Grudnia 2, podwórce. zdg 85 745

PONCZOCHY NAJTRWALSZE
tylko z firmy

„PANI”
Aleje Marcinkowskiego 13
dg 3181

Humor zagraniczny

Strażak: — Wiesz, nie miałem sumienia ich rozlać nawet w takiej chwili. (x)

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata
na miesiąc listopad 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomością potoczniejszą 200 gr. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego (wieczornego) „Drobne” do r. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45 wiekże dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki): słowo nagłówek (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.